

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TEMETTÜAT KAYITLARINA GÖRE EZİNE-İ
LAZKİYE(SARAYKÖY) KAZASI KADIKÖYÜ'NDE(BABADAĞ)
SOSYAL VE EKONOMİK YAPI (1844-1845)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nazan GÜLDÜN

Danışman
Doç. Dr. Necati ÇAVDAR

TOKAT-2024

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Necati ÇAVDAR danışmanlığında hazırlamış olduğum **Temettuat Kayıtlarına Göre Ezine-i Lazkiye(Sarayköy) Kazası Kadıköyü'nde(Babadağ) Sosyal ve Ekonomik Yapı (1844-1845)** adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

05. 01. 2024

Nazan GÜLDÜN

JÜRİ KABUL VE ONAY

Nazan GÜLDÜN tarafından hazırlanan “**Temettüat Kayıtlarına Göre Ezine-i Lazkiye(Sarayköy) Kazası Kadıköyü’nde(Babadağ) Sosyal ve Ekonomik Yapı (1844-1845)**” adlı tez çalışmasının savunma sınavı 05/01/2024 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Tarih Anabilim Dalı**’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)**İmzası**

Üye (Danışman): Doç. Dr. Necati ÇAVDAR

.....

Üye: Doç. Dr. İbrahim AYKUN

.....

Üye: Doç. Dr. Erol KARCI

.....

ONAY

...../...../.....

Doç. Dr. Yusuf TEMÜR**Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü**

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans Eğitimi ders sürecinde ve tez konumuzun belirlenmesinden sonuçlanmasına kadar olan tüm aşamalarda bilgi ve birikimleriyle destek olan, çalışmamdaki her ayrıntıyı titizlikle inceleyen ve düzelten, yol gösteren, kıymetli danışmanım Doç. Dr. Necati ÇAVDAR'a emekleri ve özverisi için şükranlarımı sunuyorum.

Yüksek Lisans Eğitimi süresince ders aldığım Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tarih Bölümü'nün değerli hocalarına, tezimi okuyarak değerli görüşlerini paylaşan jüri üyeleri; Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi sayın Doç. Dr. İbrahim AYKUN ve Çankırı Karatekin Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesi sayın Doç. Dr. Erol KARCI hocalarıma teşekkür ediyorum.

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim süresince maddi ve manevi destekçim olan annem ve babama, kayınvalidem ve kayınpederime, kardeşlerime, maddi ve manevi desteğinden ötürü kardeşim Gamze AYAZ'a müteşekkirim. Bu süreçte en büyük fedakarlığı yapan, her zaman destekçim olan eşim Celal GÜLDÜN'e çalışmamı ithaf ediyorum.

ÖZET

TEMETTÜAT KAYITLARINA GÖRE EZİNE-İ LAZKİYE(SARAYKÖY) KAZASI
KADIKÖYÜ'NDE (BABADAĞ) SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT (1844-1845)

GÜLDÜN, Nazan

Yüksek Lisans, Tarih Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Necati ÇAVDAR

Ocak 2024, x+ 109 sayfa

Tanzimat Fermanı (1839) Osmanlı Devleti'nin birçok alanda değişim, gelişim ve yenilikler döneminin başlangıcını sembolize etmektedir. Tanzimat idealinin hedefi toplumsal eşitlik hedefini gerçekleştirmektir. Toplumda uzun süredir şikâyet konusu olan verginin adaletli ve düzenli olarak toplanabilmesi meselesi Tanzimat'ın mali alandaki temel hedefiydi. Bu hedefi gerçekleştirmek için ülkede çok kapsamlı bir varidat tespiti yapılması gerekiyordu. Bu maksatla devletin nüfus, emlak, arazi ve hayvanat varlığını ortaya koymak için 1840 yılı başında Muhassıllık kurumu teşkil edilmiştir. İltizam sistemin getirmiş olduğu ekonomik ve sosyal problemlerin ortadan kaldırılarak devletin doğrudan ahali ile irtibatını sağlamayı ve gelirlerin doğrudan merkezî hazineye aktarılmasını sağlamayı amaçlayan Muhassıllık Kurumu doğrudan merkez idareye bağlı olarak vazife yapacaktı. 1840 yılı başlarında görev yerlerine gönderilen Muhassıl-ı Emval denilen bu memurların bir kısmı vazife yerlerinde Temettüat sayımlarına başlamışlardır. Ancak Muhassıllık Kurumu, muhtelif nedenlerle başarılı olamayarak 1842 yılı başlarında kaldırılmıştır. Muhassıllar tarafından sayımı yapılamamış olan geri kalan coğrafyada 1844-1846 yılları arasında temettüat sayımları tamamlanmıştır. Bu sayımlar neticesinde, 19. yüzyıl ortalarında Osmanlı toplumunun sosyo-ekonomik durumunu tespit için çok önemli bir kaynak niteliği taşıyan Temettüat defterleri meydana gelmiştir.

Çalışmamızın temel kaynağını teşkil eden Kadıköy temettüat sayım ve yazımı H.1260-1261 (M. 1844-1845) tarihli dir. Temettüat defterlerinde Kadıköy'ün 12 mahalleden müteşekkil olduğu tespit edilmektedir. Temettüat defterleri, ait olduğu bölgenin nüfus yapısını, yörede kullanılan lakap, aile ve şahıs isimlerini, nüfusun gelir dağılımını, mesleki yapılanmasını, hayvancılık ve hayvan cinslerini, arazi ve ürün

eřitlilięini tespit etme imkânı sunmaktadır. Tezimizde, Kadıköy'ün 1844-1845 yıllarına ait Temettüat defterlerinden faydalanmak suretiyle kazanın sosyal ve ekonomik yapısını incelemeye çalıştık. İncelemiş olduğumuz temettüat kayıtlarından tespit ettiğimize göre yöre Osmanlı'da önemli bir dokuma merkezi konumundadır. Çalışmamızın günümüzde Babadağ adıyla Denizli ilinin bir ilçesi olup tekstille geçimini sağlayan Kadıköy hakkında yapılacak olan yeni çalışmalara kaynaklık edeceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Kadıköy, Babadağ, Temettüat defterleri, Dokuma, 19. yüzyıl.

ABSTRACT

SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN KADI VILLAGE OF EZİNE-İ LATAKİA DISTRICT ACCORDING TO DIVIDEND RECORDS (1844-1845)

GÜLDÜN, Nazan

Master's Degree, Department of History

Thesis advisor: Assoc. Dr. Necati ÇAVDAR

January 2024, x+109 pages

The Tanzimat Edict (1839) symbolises the beginning of a period of change, development and innovations in many areas of the Ottoman Empire. The aim of the Tanzimat ideal was to realise the goal of social equality. The issue of collecting taxes fairly and regularly, which had long been a subject of complaint in the society, was the main goal of the Tanzimat in the financial field. In order to realise this goal, a comprehensive assessment of the country's revenues had to be made. For this purpose, the Muhassıllık institution was established at the beginning of 1840 in order to reveal the state's population, real estate, land and livestock assets. The Muhassıllık institution, which aimed to eliminate the economic and social problems brought by the iltizam system, to ensure the state's direct contact with the people and to ensure that the revenues were transferred directly to the central treasury, was to function directly under the central administration. At the beginning of 1840, some of these officials called Muhassıl-ı Emval, who were sent to their duty stations, started to conduct Temettüat censuses in their duty stations. However, the Muhassıl institution was not successful due to various reasons and was abolished in early 1842. In the remaining geographical areas that could not be counted by the Muhassıls, dividend censuses were completed between 1844 and 1846. As a result of these censuses, Temettüat books, which are a very important source in determining the socio-economic situation of the Ottoman society in the mid-19th century, were created.

The Kadıköy dividend census and registry, which constitutes the main source of our study, is dated H.1260-1261 (M. 1844-1845). Temettüat books reveal that Kadıköy consists of 12 neighbourhoods. Temettüat books offer the opportunity to determine the population structure of the region to which they belong, the nicknames, family and personal names used in the region, the income distribution of the population,

occupational structuring, livestock and animal breeds, land and product diversity. In our thesis, we tried to examine the social and economic structure of Kadıköy by making use of the Temettüat books of the years 1844-1845. According to what we have determined from the temettüat records we have examined, the region was an important weaving centre in the Ottoman Empire. We believe that our study will be a source for new studies to be carried out on Kadikoy, which is now a district of Denizli province under the name of Babadağ and makes a living with textiles.

Key Words: Kadıköy, Babadağ, Temettüat Books, Weaving, 19th century.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....	i
JÜRİ KABUL VE ONAY	iii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
KISALTMALAR	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ	1
BÖLÜM-I: XIX. YÜZYIL ORTALARINDA EZİNE-İ LAZKİYE(SARAYKÖY) KAZASI KADIKÖYÜ'NDE(BABADAĞ) SOSYAL YAPI	12
1.1. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü Temettuat defterleri	12.
1.2. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nün Nüfus Yapısı.....	13
1.3. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nün Nüfus Yapısı: Mahalleler	16
1.3.1 Tavlacıoğlu Mahallesi.....	16
1.3.2 Duran Mahallesi.....	20
1.3.3 Kasap Mahallesi.....	23
1.3.4 Depeardı Mahallesi	30
1.3.5 Eskicioğlu Mahallesi.....	33
1.3.6 Çakıroğlu Mahallesi.....	36
1.3.7 Hasanlı Mahallesi	38
1.3.8 Tokat Mahallesi	42
1.3.9 Dereköy Mahallesi	46
1.3.10 Kuzören Mahallesi	49
1.3.11 Kıranbağ Mahallesi.....	52
1.3.12 Rumiyan Mahallesi	55
1.4. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nde Kullanılan İsim, Unvan ve Lakaplar.....	56
1.5. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nde Mesleki Yapılanma	63
1.5.1 Çulha (Dokuma)	64
1.5.2 Irgatlık.....	68
1.5.3 Diğer Esnaf	68
1.5.4 Tarım Arazileri	69
1.5.5 Hayvancılık.....	71
1.5.6 Eğitim, İdare ve Dini Hizmet Alanındaki Görevliler	74
BÖLÜM-II: XIX. YÜZYIL ORTALARINDA EZİNE-İ LAZKİYE(SARAYKÖY) KAZASI KADIKÖYÜ'NDE(BABADAĞ) EKONOMİK YAPI.....	76
2.1. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nde XIX. Yüzyıl Ortalarında Ekonomik Yapının Genel Görünümü.....	76

2.2. Meslek Gelirleri.....	77
2.2.1 Dokumacılık (Çulha) Gelirler ve Vergiler	79
2.2.2 İrgatlık Gelirleri	82
2.2.3 Ticaret Gelirleri.....	83
2.2.4 Diğer Meslek Gelirleri	84
2.3. Hayvancılık.....	86
2.4. Tarım.....	89
2.5. Diğer Gelir Kaynakları.....	96
2.6. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'ne Ait Toplam Temettüat Miktarları	97
2.7. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'ne Ait Vergi Miktarı ve Vergi Türleri.....	98
2.7.1 Vergi-i Mahsûsa.....	98
2.7.2 Âşar Vergisi	102
2.7.3 Ağnam Vergisi	105
2.7.4 Cizye Vergisi	106
SONUÇ.....	107
KAYNAKLAR	109
ÖZGEÇMİŞ.....	111

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
a.g.s.	: Adı Geçen Sözlük
a.g.t.	: Adı Geçen Tez
Bkz.	: Bakınız
BOA.	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
COA	: Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi
C.	: Cilt
d.	: Defter
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
H.	: Hicri
Haz.	: Hazırlayan
M.	: Miladi
MEB.	: Milli Eğitim Bakanlığı
ML.	: Maliye
Nr.	: Numara
R.	: Rumi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TDVİA.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
TMT.	: Temettuat
TTK.	: Türk Tarih Kurumu
VRD.	: Varidat
Yay.	: Yayınları
Yay. Haz.	: Yayına Hazırlayan

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1. Kadı Karyesi Mahalle Adı ve Defter Kayıt Numaraları	12
Tablo-2 Kadı Karyesi Mahalleleri, Tahmini Nüfusu ve Etnik Durumu	13
Tablo-3Kadı Karyesi Nüfus Dağılım.....	14
Tablo-4Kadı Karyesi Tahmini Nüfus Dağılımı Yüzde Hesapları	14
Tablo-5 Yetim Hane Reisleri.....	15
Tablo-6 A'ma, Mecnun, Mücrim, Sail Hane Reisleri.....	15
Tablo-7 Tavlacıoğlu Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek ve Vergisi.....	17
Tablo-8 Tavlacıoğlu Mahallesi Meslekler	19
Tablo-9 Tavlacıoğlu Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler.....	20
Tablo-10 Duran Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi.....	21
Tablo-11 Duran Mahallesi Meslekler	22
Tablo-12 Duran Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	23
Tablo-13 Kasap Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi.....	24
Tablo-14 Kasap Mahallesi Meslekler	29
Tablo-15 Kasap Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	29
Tablo-16 Depeardı Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi	31
Tablo-17 Depeardı Mahallesi Meslekler	32
Tablo-18 Depeardı Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	33
Tablo-19 Eskicioğlu Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi	34
Tablo-20 Eskicioğlu Mahallesi Meslekler	35
Tablo-21 Eskicioğlu Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler.....	36
Tablo-22 Çakıroğlu Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi.....	37
Tablo-23 Çakıroğlu Mahallesi Meslekler	38
Tablo-24 Çakıroğlu Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	38
Tablo-25 Hasanlı Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi	39
Tablo-26 Hasanlı Mahallesi Meslekler	41
Tablo-27 Hasanlı Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	41
Tablo-28 Tokat Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi	42
Tablo-29 Tokat Mahallesi Meslekler.....	45
Tablo-30 Tokat Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	46
Tablo-31 Dereköy Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi.....	47
Tablo-32 Dereköy Mahallesi Meslekler	49

Tablo-33 Dereköy Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	49
Tablo-34 Kuzören Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi.....	50
Tablo-35 Kuzören Mahallesi Meslekler	51
Tablo-36 Kuzören Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	51
Tablo-37 Kıranbağ Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi.....	52
Tablo-38 Kıranbağ Mahallesi Meslekler	54
Tablo-39 Kıranbağ Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	55
Tablo-40 Rumiyan Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi.....	56
Tablo-41 Rumiyan Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler	56
Tablo-42 Tavlacıoğlu Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları	57
Tablo-43 Duran Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları.....	57
Tablo-44 Kasap Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları.....	58
Tablo-45 Depeardı Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları	59
Tablo-46 Eskiçioğlu Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları	59
Tablo-47 Çakıroğlu Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları.....	60
Tablo-48 Hasanlı Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları	60
Tablo-49 Tokat Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları	61
Tablo-50 Dereköy Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları.....	61
Tablo-51 Kuzören Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları.....	62
Tablo-52 Kıranbağ Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları.....	62
Tablo-53 Rumiyan Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları.....	63
Tablo-54 Meslek Genel Dağılımı	63
Tablo-55 Mahallelere Göre Destgâh Dağılımı	67
Tablo-56 İrgatlık Yapan Haneler ve Toplam Meslek İçindeki Payı.....	68
Tablo-57 Diğer Esnaf Sınıfının Sayısı ve Genel Toplamdaki Payı	68
Tablo-58 Tarım Arazileri Çeşitleri ve Mahallelere Göre Dağılımı	69
Tablo-59 Mahallelerde Yetiştirilen Hububat Ürünleri	70
Tablo-60 Hububat Ürünleri Dağılımı	70
Tablo-61 Tavlacıoğlu Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri	71
Tablo-62 Duran Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri	71
Tablo-63 Kasap Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri	71
Tablo-64 Depeardı Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri.....	72
Tablo-65 Eskiçioğlu Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri	72
Tablo-66 Çakıroğlu Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri	72
Tablo-67 Hasanlı Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri	72
Tablo-68 Tokat Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri	72
Tablo-69 Dereköy Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri.....	73
Tablo-70 Kuzören Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri.....	73

Tablo-71 Kıranbağ Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri.....	73
Tablo-72 Mahalle Hayvan Adetleri Genel Toplamı	73
Tablo-73 Hayvanatı Olan ve Olmayan Haneler Listesi.....	74
Tablo-74 Eğitim, İdare ve Dini Hizmet Alanındaki Görevliler.....	74
Tablo-75 Kadıköy'ün Genel Hasılat Görünümü	76
Tablo-76 Meslek Hasılatı Hanelere Göre Dağılımı	77
Tablo-77 Meslek Hasılatı Hanelere Göre Ortalaması.....	78
Tablo-78 Çulha Hasılatı, Meslek Hasılatındaki Payı ve Toplam Hasılatındaki Payı	79
Tablo-79 Çulha Hasılatı Olan Hane ve Hasılat İçindeki Payı	80
Tablo-80 Destgâh Çeşitleri Dağılımı	81
Tablo-81 Destgâh Sahibi Hane Sayıları ve Çulha Hasılatı Olan Hane Karşılaştırması .	81
Tablo-82 İrgat Hasılatı, Meslek Hasılatındaki Payı ve Toplam Hasılatındaki Payı	82
Tablo-83 İrgat Sayısı, Toplam Hanedeki Payı, Toplam ve Meslek Hasılatındaki Payı .	82
Tablo-84 Ticaret Hasılatı, Meslek Hasılatındaki Payı ve Toplam Hasılatındaki Payı	83
Tablo-85 Ticaret Hasılatı Olan Hane ve Meslek Hasılatındaki Yeri.....	84
Tablo-86 Genel Meslek Hasılatı Dağılımı ve Meslek Hasılatı	85
Tablo-87 Genel Meslek Hasılatı Dağılımı	85
Tablo-88 Meslek Hasılatları Yüzdelik Dilimleri	86
Tablo-89 Hayvancılık Türleri ve Adetleri	86
Tablo-90 Hayvanı Olan Hane Sayıları.....	87
Tablo-91 Hayvan Türleri Dağılımı	88
Tablo-92 Hayvancılık Hasılatı ve Toplam Hasılat İçindeki Payı	88
Tablo-93 Hayvancılık Hasılat Dağılımı.....	89
Tablo-94 Kadıköy'de Yetişen Hububat Miktarı (Kile)	90
Tablo-95 Kadıköy'de Yetişen Hububat Ürünleri (Kuruş)	91
Tablo-96 Kadıköy Tarım Arazileri	92
Tablo-97 Tarım Alanları Yüzdelik Dağılımı	93
Tablo-98 Ekili-Dikili Alanların Dağılımı	93
Tablo-99 Tarım Alanları Hasılatı	94
Tablo-100 Tahmini Tarım Alanları Hasılatı (1261)	95
Tablo-101 Kadıköy'ün Diğer Gelir Kaynakları Hasılatı	96
Tablo-102 Kadıköy'ün Gelir Hasılat Dağılımı	97
Tablo-103 Kadıköy'ün Mahallelere Göre Temettüat Gelirleri	98
Tablo-104 Vergi-i Mahsûsa ve Toplam Vergi Miktarları	99
Tablo-105 Kadıköy Toplam Vergi Dağılımı	100
Tablo-106 Kadıköy Vergi-i Mahsusa Miktarları	101
Tablo-107 Öşür Vergisi Veren Hane Sayısı	102
Tablo-108 Toplam Öşür Vergisi	103
Tablo-109 Öşür Vergisi Dağılımı	104
Tablo-110 Tarım Öşür Vergisi Dağılımı	104
Tablo-111 Hububat Öşrü Dağılımı	105

ŞEKİLLER TABLOSU

Şekil-1Alaca Kumaş Çeşitleri Örneği.....	65
Şekil-2Üstlük Kumaş Örneği.....	66
Şekil-3Şal Kumaş Çeşitleri Örneği.....	66

GİRİŞ

Çalışmamızın ana kaynağı, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde bulunan ve Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyıl kentlerin ve köylerin sosyal ve iktisâdî yapısını ortaya koymada önemli bir kaynak niteliği taşıyan Ezine-i Lazkiye(Sarayköy) Kazası Kadıköy'e(Babadağ) ait H.1260-1261 (M.1844-1845) tarihli Temettüat tahrir defterleridir. Arşivden temin edilen bu defterlerin yeni yazıya dönüştürülmesiyle ortaya çıkan veriler, Kadıköy Karyesi sosyal ve iktisâdî yapısıyla ilgili diğer bilgilerle desteklenerek bu çalışmayı meydana getirmiştir. Temettüat defterleri temel kaynak olmak üzere elde edilen diğer bilgiler istatistiksel veriler haline getirilmiş, çalışmamız tablolar ve görsel kaynaklarla desteklenmiştir.

Temettüat defterlerinin muhtevası bakımından zengin içeriğe sahip olması neticesinde birçok alanda çok sayıda akademik ve popüler çalışma yapılmaktadır. Biz de Kadıköy'e (Babadağ) ait olan Temettüat defterlerinin yanı sıra temettüat defterinden faydalanmak suretiyle daha önce yapılmış olan benzer tezlerin kurgularından ve diğer tetkik eserlerden faydalandık. Bu konuda çalışmamıza örnek olan ve yine aynı arşiv kayıtlarından faydalanılarak Selahattin Özçelik'in hazırlamış olduğu *XIX. Yüzyılda Kadıköy'de (Babadağ) Sosyal ve İktisadi Hayat* makalesinden ve M. Kemal Özdemir'in *Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Babadağ Tarihinden Kesitler* adlı eserden sıkça istifade ettik.

Çalışmamız giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Bu şekilde hazırlamamızın sebebi konunun muhtevasından uzaklaşmadan asıl araştırma konumuza doğrudan giriş yapabilmektir. Dolayısıyla, yörenin tarihine ve temettüat defterlerinin niteliklerine dair genel bilgileri ayrı bir bölüm yapmak yerine hepsini Giriş kısmında vermeyi uygun gördük. Giriş bölümünde, çalışmamıza zemin oluşturması bakımından Tanzimat Dönemi'nde yapılan mali düzenlemeler, muhassıllık kurumu, Osmanlı Temettüat defterlerinin kapsamı, sosyal ve iktisadi tarih kaynağı olarak temettüat defterlerinin önemi hakkında genel bilgilerin yanı sıra XIX. yüzyıl ortalarında Denizli Vilayeti'ne bağlı bulunan Ezine-i Lazkiye(Sarayköy) Kazası'nın Kadıköy (Babadağ) tarihi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Tezimizin Birinci Bölüm'ünde temettüat defterlerinden elde edilen malumat çerçevesinde XIX. yüzyıl ortalarında Kadıköy'ün sosyal ve idari yapısı ele alınmıştır. Bu bölümde ayrıntılı olarak Kadıköy'ün nüfus yapısı, mesleki yapılanması, kullanılan isim, lakap ve unvanları incelenmiştir. İkinci Bölüm'de ise iktisadi yapı incelenirken Kadıköy'ün temel ekonomik faaliyetlerini oluşturan tarım, ticaret ve hayvancılığa dair elde edilen verilerin yanı sıra ayrıca diğer gelir kaynaklarını teşkil eden meslekler ve gelir kaynakları ele alınmıştır. Bu bölümde ayrıca Kadıköy vergi dağılımı, vergi-yit mahsusa, öşür, adet-i ağnam ve cizye vergileri incelenmiştir. Oluşturulan tablolar ve grafiklerden elde edilen veriler ışığında Kadıköy'ün XIX. yüzyıl ortalarında sosyo-ekonomik durumu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tezimizin temel kapsamı olan Temettüat kayıtlarına göre Ezine-i Lazkiye(Sarayköy) kazasına bağlı Kadıköy'ün(Babadağ) sosyal ve ekonomik durumuna

başlamadan evvel Tanzimat Fermanı ile yeni düzenleme getirilen vergi sistemi hakkındaki değişikliklerden bahsetmek yerinde olacaktır.

XIX. yüzyılda Osmanlı merkez idaresi iç ve dış iktisadi sıkıntılardan kurtulmak amacıyla kaynak bulma arayışı içerisindeydi. Bu noktada Avrupa'dan destek alma ihtiyacı hâsıl olmuş ve bunun neticesinde devlet adamlarının düşüncelerine başvurulmuştu. Bu devlet adamları içerisinde Avrupa'da elçilik yapmış ve Avrupa'yı iyi tanıyanlardan birisi olan Mustafa Reşit Paşa'nın hazırlamış olduğu Tanzimat Ferman'ı padişahın görüş ve onayına sunulmuştur. Sultan Abdülmecid'in imzasını taşıyan Tanzimat Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayun) birçok alanda yeni düzenlemeler getirmiştir.

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu uzun süren ve ekseriyet itibariyle mağlubiyetle sonuçlanan savaşlar sonrası büyük miktarlarda Balkanlar'da yaşanan toprak kayıpları neticesinde tımar sistemindeki vergi gelirlerinin düşmesi sonucunda vergi sisteminde bazı sıkıntılar ve bozulmalar görülmekteydi. Osmanlı Devleti'nin kurmuş olduğu İltizam sisteminin kaybedilen topraklar neticesinde ortaya çıkan sorunlar ve denetim mekanizmasındaki aksaklıklar verginin toplanması ve denetimini güç hale getirmekteydi. Adalet temelleri üzerine kurulmuş Osmanlı Devleti'nde *İltizam* sisteminde ortaya çıkan adaletsizlikten dolayı vergilerin orantısız alınması, düzensiz toplanması ve halka uygulanan baskıların artması neticesinde büyük sorunlar baş göstermiştir. Bu sorunlar neticesinde de köklü mali sıkıntılar meydana gelmiştir. Tanzimat Fermanı ile yeni düzenlemelerin getirilmesi ve bu düzenlemelerin sonucunda sorunlara çözüm bulunulacağı düşünülmekteydi. Devletin bekasının sağlanmasında en önemli unsurlardan sayılan adaletle toplanan verginin neticesinde halkın huzuru da bir anlamda sağlanmış olacaktı.

Tanzimat Fermanı'nın hazırlanması bütün detayları ile düşünülmüş yoğun bir çalışmayı gerektirmiştir. Ferman'da vaat edilen işlerin nasıl uygulanacağı Meclis-i Vâlâ-i Ahkâm-ı Adliye'de vekiller, vezirler, ulema ve diğer devlet adamları tarafından defalarca mütalaa ve müzakere edilerek ahali ve tebaanın huzursuzluğunun asıl kaynağının vergi yolsuzluğu ve "iltizam usul-i muzırrası" olduğuna karar verilmiştir. Taşradan toplanan verginin mültezim güruhunun eline geçerek telef olduğu, devlet hazinesine girmediği gibi devletin gelişimine de bir katkısı olmadığı, buna bir çare bulunamadığı takdirde vergi adaletinin ve ülke gelişiminin sağlanamayacağı ifade edilmiştir. Meclis-i Vâlâ'daki toplantılarda, vergi yolsuzluğuna engel olmanın tek çaresinin iltizamın def ve imhasıyla vergi toplama işinin mültezimlere ihale edilme usulünün feshedilmesi gerektiği konusunda fikir birliği sağlanmıştır. İltizamın kaldırılmasından sonra emlak ve nüfus sayımı yapılarak Tanzimat ile niyet edilen yeni vergi düzenine geçişin önündeki engeli kaldırmak da bu müzakerelerde alınan kararlar arasında yer almıştır.¹

Tanzimat öncesinde *tekâlif-i şer'iyye* adı altında ve çok çeşitli miktarlarda alınan tüm vergiler kaldırılarak yerine zirai ürünlerden onda bir oranında öşür, koyunlardan ağnam resmi ve gayrimüslimlerden *cizye-i şer'iyye* alınması kararlaştırılmıştır. Benzer

¹ Necati Çavdar, "Tanzimat Dönemi Muhassıllık Meclislerinin Osmanlı Demokrasi Tecrübesindeki Yeri ve Tokat Muhassıllığı Örneği" *TBMM'nin açılışının 101. Yıl Dönümünde Türk Demokrasi Yazıları*, Ed.: İsmet Türkmen vd., Berikan Yayınevi, Ankara 2021, s. 157.

şekilde tekâlif-i örfiye gibi muhtelif vergiler de birleştirilerek bir bütün halinde toplanmıştır. Bu yeni düzen öncelikle nüfus miktarının ve ödeme gücünün bilinmesini zorunlu kılıyordu.² *Vergi-yi mahsusa* adı verilen bu yeni verginin kayıtları Temettüat defterlerine kaydedilmiştir.³ Bunun neticesinde “*Muhassıl-ı Emval*” adı verilen memurlar seçilip görev yerlerine gönderilmiştir. Muhassılların yanlarında bir “emlâk ve nüfus kâtibi” ile “mal kâtibi” de gönderilerek hızlı ve sistemli bir şekilde gelir ve vergi sistemi oluşturulmak istenmiştir.

Lügatte “*husule getiren, hâsıl eden*”⁴ anlamlarına gelen muhassıl kelimesi Tanzimat’tan önce de vergilerin toplanmasında görevli kişiler içinde “*vergi tahsildarı*”⁵ manasında da kullanılmıştır. Tanzimat’tan önce muhassıl olarak görevlendirilen kişiler padişah tarafından geniş yetkiler ve emrine verilen görevliler ile bulunduğu yerlerdeki idari amirlere karşı sorumluluğu olmayan kamu görevlileriydi. Padişah tarafından görevlendirilen bu kişilerin Tanzimat dönemindeki görevleri arasında vergi toplamanın yanı sıra aynı zamanda Tanzimat Ferman’ını halka anlatmakta yer almaktaydı. Vergilerin tanzimi, kayıt altına alınması ve adaletli bir şekilde toplanması bu muhassıl olarak görevlendirilen kişi ve emrine bağlanmış askerler tarafından sağlanacaktı. Bu memuriyete büyük ümit bağlanmış çok fazla anlam yüklenmiş ki Tanzimat’ın başarılı olup olamayacağı muhassıl emvalin başarısı ile özdeşleştirilmiş.

İdari teşkilâtta yapılan ıslahat valilerin nüfuz ve yetkilerinin azaltılması amacına gitmekte idi. Bu maksatla, valilere yalnız asayiş işleri bırakılmış, mali işler merkezden Padişah tarafından muhassıl-i emvâl adıyla tayin olunan geniş salâhiyetli âmirlerin eline verilmiş, diğer taraftan idarenin her kademesinde halkın katıldığı idare meclisleri, taşra meclisleri teşkil edilmiştir.⁶ Bunun neticesinde Devlet toplanan vergiye doğrudan ulaşabilme imkânı elde etmiş oldu ayrıca halkın küçük çaplıda olsa bölge kararları adına söz hakkı doğmuş oldu. Tabi bu durum ilerleyen süreçlerde özellikle gayrimüslim camiasında çift başlılık hatta isyanlara giden süreci de başlatmış bulunmaktaydı.

Valilerin merkezi otoriteye karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi ya da devlet içinde devlet olmalarından dolayı Padişah tarafından muhassılların doğrudan doğruya atanması ve doğrudan merkeze karşı sorumlu olması, valinin bulunduğu yerel yönetimde gücünü ve otoritesini kıran bir sistemdi. Padişah’ın doğrudan kendine bağlı muhassılları ataması valilere olan güvenin azaldığını da göstermekteydi. Bu atamaların yapıldığı bölgelerde hiyerarşik yapıda iki başlı yönetim ortaya çıkarması ve yerel yönetimlerde karışıklığa sebep olması normaldi. İlerleyen süreçte muhassıl ve muhassılın emrinde olan kişiler ikinci bir yönetim sistemi olarak bulundukları yerlerde baş göstermeye

² Tevfik Güran, *Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi Bütçeler ve Hazine Hesapları (1841- 1861)*, TTK. Yayınları, Ankara 1989, s. 7.

³ Hülya Özlü, *XIX. Yüzyılda Denizli Merkez Kazasına Bağlı Köylerin Sosyo-Ekonomik Durumu (Temettüat Defterlerine Göre)*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2006. s. 1.

⁴ Ferit Devellioğlu, “Temettü-Temettüat”, *Osmanlıca -Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara 2008, s. 670.

⁵ Devellioğlu a.g.s. s. 670.

⁶ Halil İnalçık, “Tanzimat’ın Uygulanması ve Sosyal Tepkileri”, *Belleten*, C. 28, S.112, (Ekim1964), s. 625.

başlayacaklardı. Bu neticede kısa sürede çok fazla ümit bağlanan bu sistem beklenen başarıyı veremeyecekti.

Halil İncılık'ın da belirttiği üzere Devlet Tanzimat ile düzen, intizam ve otoriteyi yeniden yapılandırmanın üzerinde durmaktaydı. Bunun neticesinde eyaletlerde, taşrada düzenlemeler getirmekte idi. Kadılık teşkilatı mensuplarını da daha sıkı merkeze bağlamak adına Kadılar eskisi gibi şeyhülislamıya bağlı kalmakla beraber, nâib ve diğer memurlar gibi aylık maaşa bağlanmıştır. Görevleri neticesinde alınan mahkeme kararları sonucu alınan vergileri doğrudan "*hâsılat-i mahkeme*" olarak muhassıllık tarafından alınacaktır.⁷ Ayrıca muhassıl olarak görevlendirilen memurların görevi suiistimal ederek halktan fazla vergi alması ve gücünü halk üzerinde haksız olarak kullanmasını engellemek amacıyla ceza alma yolu açık bırakılmıştır. Hatta böyle durumlar yaşanmış olmakla bu konuda Meclis-i Valâ'ya gelen şikâyet ve davalar dikkatle incelenilmiş olup halktan eskisi gibi kanunsuz aidat toplamanın, rüşvet alan idare adamlarının, vali, muhassıl ve kaza müdürlerini yeni ceza kanunnamesine göre azletmek, para cezasına çarptırmak veya hapsedtirmekte tereddüt etmemiştir. Arşivde 1840 ve 1841 yılına ait defterler bu gibi kararlarla doludur.⁸ 1840 yılında Muhassıllık meclislerinin kurulmasıyla oluşturulan yeni idari sistemden çıkarları zedelenen vali, mütesellim, eşraf, âyan, sarraf, mültezim, voyvoda gibi zümrelerin Tanzimat'ı başarısızlığa uğratmak için Anadolu ve Rumeli'nin çeşitli bölgelerinde, halkı kışkırtmak da dahil olmak üzere, karşıt teşebbüslerde bulundukları bilinmektedir. Muhassıllar, vergilerin belirlenmesi ve kaydı esnasında yaşanan memnuniyetsizlikler nedeniyle, eşraf ve onların kışkırttığı halkla anlaşmazlığa düşmüşlerdir. Çatışmaya dönüşen bu gelişmeler nedeniyle muhassılların bazı yerlerde vergiyi toplayamazken bazı yerlerde ise merkezin gözüne girmek için fazla vergi toplamaya kalkışmaları sonucu meydana gelen yolsuzluklar da huzursuzluğa yol açmıştır.⁹ Devletin amacı Tanzimat ile bozulan adalet düzenini sağlamaktır. Netice de Osmanlı Devleti yönetim gücünü adalet temelinden almakta idi. Adalet ile yönetilen reyanın otoriter gücü beslediği bilinmekteydi. Bu noktada gelir ve gider dengesinin düzenli olup halkın vergisi adalet ve eşitlik üzerine toplanmalıydı bunun gerçekleşmesi içinde yeni düzen gerekliydi fakat muhassıllık sistemi beklenen bu düzeni sağlayamadı ve kısa sürede eski düzene geri dönmek zorunda kalındı. Planlanan sistem teoride başarılı olmakla birlikte gerekli hazırlık aşaması sağlanmış olarak ortaya çıkarılmış olsaydı beklenen sonuç gerçekleşebilirdi.

Kaza muhassılının sancak, sancak muhassılın ise eyalet merkezindeki muhassıla irtibatı yoktu. Muhassıllara yardımcı olmak üzere, sancak merkezi olan yerlerle kazalarda birer "*büyük meclis*" oluşturuldu. Bu meclis, muhassıl ve iki kâtibi, o yerin kadısı, müftüsü, zaptiye memuru, gayrimüslimlerin bulunduğu yerlerde metropolit ve kocabaşı ile halkın seçtiği dört üyeden meydana gelmekteydi. On üç kişiden oluşan bu meclisin başkanı, Müşir'in olduğu yerlerde "*müşir*", onun olmadığı yerlerde, varsa "*ferik*" olacaktır. Eğer ferik bu işi yapamayacak durumda ise meclis başkanı; muhassıl, kadı zaptiye memuru

⁷ İncılık, a.g.m., s. 626.

⁸ İncılık, a.g.m., s. 630.

⁹ Çavdar, "Tanzimat...", s. 152-153.

arasından Kur'a ile belirlenecektir. Muhassıl tayin edilmeyen kaza, kasaba ve köylerde de “*Küçük Meclis*”ler meydana getirildi. Bu meclisler, yörenin kadısı, jandarma âmiri, muhassıl vekili ile mahallin ileri gelenlerinden iki kişi olmak üzere toplam beş üyeden oluşacaktı. Bir yörede Hristiyan nüfus varsa son iki üyeden biri, Hristiyan kocabaşı olacaktı. Bu meclislerin başkanını, yerin bağlı olduğu muhassıl tayin edecekti. Büyük ve küçük meclislerdeki görüşmeler, tam bir serbestlik içinde yapılacaktı. Meclis üyeleri, işleri doğruluk, adalet ve devlete sadakat esasına göre yürüteceklerine dair “*yemin*” edeceklerdi. Meclis, haftada 2-3 gün toplanacak ve kararlar oy çokluğu ile alınacaktı. Büyük meclis, mülki, mali ve adli konuları görüşüp karara bağlamak, Tanzimat'ın esaslarına aykırı vergi suiistimallerini ve diğer suçları takip etmek ve şer'i kanunlara göre suçluları yargılamakla yetkili kılındı. Ancak, küçük meclislerin aldıkları kararlar, büyük meclislerin onayından sonra yürürlüğe girecekti. Vergilerin tevzi ve toplanması ile ilgili konular, mecliste müzakere edilecekti, meclis içinde bir üye, sandık emini olarak görev yapacaktı. Toplanan vergilerden, memur maaşları, kira bedeli ve diğer masraflar çıktıktan sonra kalan miktar, bekletilmeden Hazine-i Amire'ye gönderilecekti.¹⁰ Muhassıllar bulundukları yerlerde yaşayan halkın tamamının sahip oldukları tüm mal varlıklarını, nadasa bırakılan ve ekilen arazilerinin tamamını, bağ, bostan, her türlü hayvanlarını ve Emlaklarını, tacir ve esnafın bir yıl içerisinde yapacak olduğu işe binaen ne kadar ticaret hacmi yakalayacağı ve gelir elde edeceği tespit edilecek, tahriri yapılacak ve bu gelirler üzerine tahakkuk eden vergi hesaplanacaktı. Tüm bu gelir ve vergiler “*Temettüat Defterleri*” adı altında kayda alınmaktaydı.

“*Kârlar, kazançlar*” anlamında kullanılan “*Temettüat*” kelimesi Arapçada kâr etmek anlamına gelen “*Temettü*” kelimesi ile aynı kökten gelmektedir.¹¹ Bu defterlerde Tapu Tahriri defterlerindeki bilgilerden daha fazlasını bulmak mümkündür. Temettüat tahrirlerini içeren defterler XIX. yüzyılda Osmanlı ülkesinde yaşayan nüfusun yerleşim düzeni, zirai üretim durumunu, hanelerin servet ve gelirleri ile vergilendirme konularında çok zengin bilgiler sunmaktadır. Daha açık bir ifadeyle bu defterlerdeki bilgilerden, kent ve kırsal alandaki toprak miktarı, ürün çeşitleri için ayrılan toprağın dönüm olarak büyüklüğü, bu ekili alanlardan elde edilen toplam hâsılat, dönüm başına verimlilik, tarım işletmelerinin büyüklüğü, hayvancılığın kent-köy ekonomisindeki yeri, kent ekonomisinde önemli yeri olan sınaî, ticarî ve hizmet iş kollarının durumları tespit edilebilmektedir.¹² Temettüat defterleri kayıt altına alındığı dönemde sahip olunan topraklarda yetiştirilen tarım ürünlerini, ekilen toprakların tüm araziye göre oranlarını, yetiştirilen hayvan türleri, gayrimenkuller ve bunlardan elde edilen kira getirisi karşılığında tahakkuk eden temettü vergisi, diğer iş kolları, meslek grupları ve işletmelerin büyüklükleri, hane başına elde edilen gelir miktarlarının her hanenin mükellef adı ile bunlardan alınan toplam vergi ve bir sonraki sene ödenmesi varsayılan verginin miktarının belirlenmesi ve ayrıca hane reisinin mesleğinin dışında yapmış olduğu işlerden elde ettiği gelirlerinde ayrı olarak yazılmasıyla

¹⁰ Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayınları, s. 114-116.

¹¹ Devellioğlu, *a.g.s.*, s. 1073.

¹² Alpay Bizbirlik-Zafer Atar, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Tarihinde Temettüat Defterlerinin Yeri: Saruhan Sancağı Mütevelli Çiftliği” *SAÜ. Fen Edebiyat Dergisi*, 2009/1, s. 39.

Osmanlı iktisadi yapısı ile ilgili olarak bizlere geniş ekonomik veriler sunmaktadır. Ayrıca bu defterlerde kayıt altına alınan varsa gayrimenkullerden elde edilen kira getirisi, kayıt altına alınan bu veriler ışığında bölgenin geçim kaynakları, ekonomik yapısı ve planlaması ile ilgili olarak ana hatlarını da çıkarmak mümkündür.

Osmanlı Devleti ile ilgili olarak yapılan nüfus çalışmaları kapsamında tam anlamıyla ortaya konamamış ve kaç kişilik bir nüfusa tekabül ettiği tam olarak saptanamamış olan “hane” kelimesi Farsçadan Türkçeye kazandırılmış ve çeşitli anlamlara gelmektedir. Ömer Lütfi Barkan büyük şehirlerin nüfusunu hesaplarken hane sayısını beş katsayısı ile çarparak hanede yaşayan toplam nüfusa ulaşmaktadır.¹³ Barkan’ın kabul ettiği beş katsayısını az bulup hane halkı katsayısının yedi olması gerektiğini düşünen veya bunun tam tersi daha az olması gerektiğini savunan bilim insanlarının yanı sıra birçok araştırmacının beş katsayısını benimsemiş olduğu görülmektedir. Bu çalışmamızda Barkan’ın genel kabul görmüş hane karşılığı beş katsayısını kullanılarak nüfus hesaplamalarını yapılmaya çalışılacaktır.

Temettüat defterleri yazılırken genellikle şehirler ile birçok mahalleden oluşan köylerde her mahalle adına ayrı ayrı defter tanzim edilmiştir. Mahalli yöneticiler eliyle yapılan bu temettüat sayımlarında, 1840-1842 arasında yapılan sayımlardan muhassıllar sorumlu olmuştur. 1840-1842 tarihli bir temettüat defterinde, tasdik ibâresi altında müftü, meclis azaları, mal ve emlak kâtipleri ile muhassıllık mühürleri bulunmaktadır. 1844-1845 yılındaki yazımlarda, 1842’de Muhassıllık sistemi kaldırılmış olduğundan, Müslümanlara ait kayıtlar muhtar-ı evvel (birinci muhtar), muhtar-ı sâni (ikinci muhtar) ve köyün imamı sorumluluğunda, gayrimüslimlere ait kayıtlar ise varsa kocabaşlarla papazların sorumluluğu altında tanzim edilmiştir. Defterlerin sonunda ise mühürleri yer almıştır.¹⁴

Maliye Varidat Kalemi defterlerinden olan Temettü Defterleri, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi’nde ML. VRD. TMT-d kataloğunda bulunmaktadır. 1988’e kadar bu seriden çok az deftere Maliyeden Müdevver ve Kepeci tasnifleri arasında rastlanmaktaydı. 1988 yılında kataloglanarak araştırmalara sunulan Temettü defterleri serisi dokuz katalog içinde 17.747 defteri ihtiva etmektedir.¹⁵ Defterlerin büyük kısmı 1844-1845 (H. 1260-1261) tarihinde yapılan sayımlara aittir. Çok az sayıda olmakla beraber, 1840 (H.1256)’da yapılan ilk tahrirlere ait defterler de vardır. Yapılan bu tasnif çalışmalarının sonucunda, bazı yerleşim yerlerinin defterlerinin eksik olduğu anlaşılmıştır.¹⁶

Tezimizin konusu olan Ezine-i Lazkiye(Sarayköy) Kazası Kadıköy’e (Babadağ) ait H.1260-1261 (M.1844-1845) tarihli Temettüat tahrir defterleri de Kadıköy’ün sosyal ve ekonomik tarihi hakkında önemli bir yere sahiptir. Temettüat ile ilgili çalışmalarımıza geçmeden evvel, daha sonraki dönemleri ile kıyaslama yapılabilmesi adına, Ezine-i

¹³ Yunus Koç, “Ömer Lütfi Barkan’ın Tarihsel Demografi Çalışmalarına Katkısı ve Klasik Dönem Osmanlı Nüfus Tarihinin Sorunları”, *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 65, (2013), s. 177.

¹⁴ Melek Öztürk, “Denizli Sancağı Ezine-i Lazkiye (Sarayköy) Kazası’nın Sosyo-Ekonomik Yapısı (Temettüat Defterlerine Göre)”, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Karabük 2022, s. 32

¹⁵ Mübahat Kütükoğlu, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü defterleri”, *Belleten*, LIX/225, (Ağustos 1995), s. 395.

¹⁶ Bizirlik-Atar, a.g.m., s. 40.

Lazkiye Kazası ve Kadıköy'ün (Babadağ) yüzeysel olarak coğrafi özelliklerine ve tarihçesine değinmek uygun olacaktır.

Babadağ, günümüz idari taksimatında, Ege Bölgesi'nde Denizli Vilâyetinin güneybatısında, İzmir istikametinde Denizli'ye 39 km. mesafede, doğusunda Denizli, batısında Karacasu, kuzeyinde Sarayköy, güneyinde Tavas ile sınırı olan, adını güney eteklerinde yer alan 2308 metre yüksekliğindeki Babadağ'dan alan ilçedir. İlçenin yüzölçümü 136 kilometre karedir.¹⁷ Bu alanın %23'e tekabül eden 3314 hektarı tarım arazisi, %39'a tekabül eden 5646 hektarı orman, %2'ye tekabül eden 300 hektarı Mera, %36'ya tekabül eden 5100 hektarı tarım dışı arazidir.¹⁸

Babadağ nahiyesi 3392 numaralı, 19.06.1987 kabul tarihli "103 İlçe Kurulması Hakkında Kanun" ile yayımladığı resmî gazetenin tarihi olan 04.07.1987 tarihinde ilçe olmuştur.¹⁹ Batı Anadolu dağlarından biri olan Babadağ'da aynı zamanda Batı Anadolu ikliminin görüldüğü yayla iklimi hâkimdir. İlçenin adını almış olduğu Babadağ'ın zirvesinde dört mevsim kar görmek mümkündür. Yaz sıcaklıkları 30 dereceye kadar çıktığı gibi kışında sıfırın altında 10 dereceye kadar düştüğü görülmektedir. Coğrafi yapısından dolayı çok büyük tarım arazileri bulunmayan yörede ilçenin ve bağlı bulunan köylerin etrafı küçük tarlalar ve bağlarla çevrilidir. İlçenin merkezinden karayolu ile ulaşımın sağlandığı 4-5 km uzaklıkta Karayol, Akyol Karadibekbağı, Dibekalanı, Karaçöplen, Başalan, Beyilcik ve Yardan Çayı olarak isimlendirilen mevkilerde yaylalar yer almaktadır. Adını almış olduğu Babadağ'ın eteklerine kurulmuş olan ilçeye bağlı köyler; Ahıllı, Bekirler, İncilipınar, Kelleci, Kıranyer, Manasır, Molla Ahmet, Oğuzlar ve Yeniköy'dür.²⁰

Dağlık arazi koşullarında konumlanan ilçe ve köylerinin tarım arazileri gelir elde edilebilecek seviyede geniş bir yüz ölçümüne sahip değildir. Bölgede tarım üzerine ticaret çok fazla gelişme gösterememiştir. Küçük ölçekli bu tarım arazileri bağ, yayla ve tarlalardan oluşmakta ve hane, köy ve ilçe halkına yetecek kadar üzüm ve tahıl üreticiliği yapılmaktadır. Ayrıca iklim şartlarının elverişliliği ve toprağının killi olmasından dolayı ilçeye özgü kavun yetiştiriciliği yapılmaktadır. Ayrıca toprak yapısının bileşenleri kestane, zeytin ve ceviz yetiştiriciliği içinde uygundur. Hayvancılık faaliyetleri de çok yaygın olmamakla birlikte bölge halkının ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde küçük ölçekli yapılmaktadır. Engebeli arazi koşullarından dolayı tesis ve hizmet noktasında bu alanda da büyük bir atılım mevcut değildir. Coğrafi konum itibarıyla tarım ve hayvancılığa elverişli olmaması bölge halkını geçim kaynağı olarak dokuma sanayisine yönlendirmiş ve ağırlık olarak geçim kaynağını dokuma sanayisi oluşturmaktadır. Evler genel olarak iki katlı ahşap ve betonarme olup zemin ve bodrum katlarında dokuma tezgâhı atölyeleri mevcuttur. Su kaynakları ve arazi koşullarının yapısı ilçe yerleşiminde etkili olmuş fakat geçmişten günümüze heyelan, deprem ve büyük yangınlardan dolayı çok fazla tarihi yapı ayakta

¹⁷ Işılay Kanaç, *Denizli'nin Babadağ İlçesi Ağzı*, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2010, s. 21.

¹⁸ Kanaç, *a.g.t.*, s. 23

¹⁹ Ercan Haytaoğlu, "XIX ve XX. Aydın Vilayet Sınamelerine Göre Denizli Sancağı, Saray Kazasına Bağlı Kadı Nahiyesi" *I. Babadağ Sempozyumu*, Denizli 1999, s. 432.

²⁰ www.babadag.gov.tr

kalamamış yerini günümüzde mevcut ahşap ve betonarme iki katlı evlere bırakmıştır. Her ev bir diğerinin güneş ışığını kesmemek için yamaçlara inşa edilmiş ve üst üste binmiş gibi duran ilginç bir görüntü meydana gelmiştir.²¹

Birbirine bitişik duvarlarla yapılan evler aynı zamanda ilçe halkının aile, akrabalık ve dostluk ilişkilerinde de sıkı bir bağın oluşmasına katkı sağlamıştır. İlçe dışında çalışan ya da Denizli merkezinde ve diğer yerlerde yaşayan çok sayıda Babadağlı olmasına rağmen hayır yemekleri, düğün ve kına törenleri, cenaze merasimleri ve özellikle bayramlarda ilçe halkının bir araya gelmesiyle ilçe nüfusu 2-3 katına çıkmaktadır. Yeterli arazi olmadığından yeni yapılaşmaya izin verilmeyen ilçede yapılar tamir edilerek uzun süre kullanılmaktadır. İlçede yer alan kamu kurumları ve okullar için gelen memurların konaklama gereksinimleri ilçeye yakın almasından dolayı Denizli merkezinde ya da en yakın ilçe olan Sarayköy tarafından karşılanmaktadır. Temel ekonomik faaliyetin dokumacılık olduğu yörede halk bu alanda edindikleri tecrübelerle ürettikleri oranda para kazandıklarından ve dokumacılık dışında gelir kapıları olmadığından tüm hane halkı dokumanın bütün aşamalarında bilgi sahibi olmuşlardır.

Babadağ bölgesi 1941 yılından beri kamu kuruluşlarınca heyelan afet bölgesi olarak kabul edilmiştir.²² İlçenin geçmiş tarihinde kayıtlı birçok büyüklü küçüklü heyelan olayı yaşanmış ve ilçenin bir kısmında kaymanın olmasından dolayı alanında uzman kişiler tarafından bölge halkının bir kısmının taşınması yönünde görüşler bildirilmiştir. Bu görüşler neticesinde afet riskinden dolayı 2007 yılında alınan Bakanlar Kurulu kararıyla “Afete Maruz Bölge” ilan edilen Babadağ ilçesinin içerisinde bulunan Gündoğdu Mahallesi 2012 yılında²³ Denizli merkeze inşa edilen Babadağ toplu konut projesi alanına inşa edilen yeni evlere taşınarak bölgedeki bir kısım evler kontrollü olarak yıkılmış ve bölge halkının güvenliği sağlanmıştır.

XIX. yüzyıl başlarında tekstil alanında yapmış olduğu üretim ve bunların ticaretinden elde edilen gelirin yüksel olmasından dolayı dışarıdan aldığı göç neticesinde nüfusu 7-8 bin kişiye ulaşan Babadağ’ın nüfusu²⁴ 90’lı yılların başında hızla fabrikalaşma ve seri üretime geçilmesi ve coğrafi yapısının çok geniş bina yapımına uygun olmamasından dolayı hem ticareti geliştirme hem de tekstil sektöründe kurumsallaşma için ilçe merkezinden Denizli merkeze göç olmuştur.²⁵ Babadağ ilçe merkezinden ve köylerinden Denizli merkeze göç eden ve kazandıkları tekstil tecrübelerini sanayileşme ile harmanlayarak yatırım yapan iş adamları kısa sürede servet sahibi olmuşlardır.

Denizli ve çevresinde dokuma sanayisinin günümüzden yüzlerce yıl önceye dayanan köklü bir geçmişi vardır. Bölgenin Roma döneminde ticarete altın çağını yaşadığı

²¹ Sedat Soyalp, *Denizli Babadağ’da Osmanlı Dönemi Mezar Taşları*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Van 2018, s. 6.

²² Yahya Özpinar vd., “Babadağ ve Yakın Çevresindeki Jeolojik Yapının Erozyona Etkisi”*I. Babadağ Sempozyumu, 1-2-3 Aralık, Denizli, 1999*, s. 20.

²³ Halil Kumsar “Gündoğdu (Babadağ-Denizli) Heyelan Alanının Jeopark Kapsamında Değerlendirilebilirliği”, *67. Türkiye Jeoloji Kurultayı 14-18 Nisan/April 2014 67th Geological Congress of Turkey*, s. 408.

²⁴ Kanaç, a.g.t., s. 21.

²⁵ www.babadag.gov.tr

bilinmektedir. Denizaşırı ticarete bölge yerleşim birimlerinden Colossae (Honaz), Laodikya (Goncalı), Hierapolis (Pamukkale), Tripolis (Yenicekent), Karura (Tekkeköy), Attuda (Hisarköy) ve Trapezopolis (Babadağ ilçesine bağlı Bekirler köyü) antik kentleri aralarında ticari bir birlik kurarak topluca hareket etmişlerdir. Bu birliğin merkezi Laodikya (Goncalı) antik kentidir. Bölgedeki bu yerleşim birimleri Lycos Vadisi (Çürüksu) ve çevresini oluştururdu.²⁶ Bölgede yapılan dokuma ürünleri doğrudan Efes (Selçuk) limanına götürülüyor, buradan da gemilerle denizaşırı ülkelere sevk edilirdi. Antik dönemde Lycos Vadisi, küçük fakat verimli ovası, iklimin uygun oluşu ve bugün de olduğu gibi önemli yolların geçtiği kavşak noktası üzerinde olması sebebiyle ekonomik ve kültürel yönden hızlı bir şekilde gelişmişti. Roma döneminde, özellikle 193-211 tarihleri arasında Roma'daki imparatorluk sarayını, prens, prenses ve üst düzey yöneticileri Lycos Vadisi'nden çıkan ürünler giydirmiştir. Bölgenin zenginliğine, gelişmiş bir ekonominin ve kültürel hayatın varlığına dair birçok örnek vardır. Nitekim antik coğrafyacı Strabon'un anlattığı gibi, bu bölgede çok sayıda deprem meydana gelmiştir. Ancak her depremde yıkılan devasa tapınaklar ve diğer yapılar tekrar inşa edilmişlerdir. 1354 yılındaki şiddetli deprem, bu bölgedeki Hierapolis, Laodikya ve Tripolis şehirlerini yerle bir ettiğinden bu şehirlerin ahalisi başka yerlere göç etmişlerdir. Bu göçler, daha önceden dokuma merkezi olan bu üç şehrin dokumacılıkla ilgili faaliyetlerini, Babadağ'a, Buldan'a, Denizli'ye bırakması ile sonuçlanmıştır.²⁷

1354 tarihli depremde yaşanılmaz hale gelen Laodikya bu tarihten önce 1094 yılında Türk akınları neticesinde Bizans hâkimiyetinden Türk hâkimiyetine geçmiştir. 12. yüzyıl boyunca Selçuklu Devleti ve Bizans Devleti arasında el değiştiren yöre, 1305 yılında Germiyanogulları Beyliği'nin hâkimiyetine geçmiş ve günümüze kadar Türklerin himayesinde varlığını sürdürmüştür. 1429'da Osmanlı idaresine geçen yöre, Anadolu Eyaletinin merkezini teşkil eden Kütahya sancağına bağlı Lâzıkıyye (Denizli) kazasının, İbsili nahiyesine bağlı kalmıştır. XVI. asrın sonlarında, bağlı bulunduğu İbsili nahiyesi "Ezine-i Lâzıkıyye" adıyla, Lâzıkıyye kazasından ayrılarak bugünkü Sarayköy ilçesinin temelini teşkil etmiştir.

Babadağ, Bizans hududunda uç bölgesi olması dolayısıyla, XII. asrın sonlarından itibaren yoğun bir Yörük-Türkmen nüfusa sahne olmuştur. Bölgeye intikal eden konar-göçer zümrelerin yerleşmesiyle teşekkül etmiş olan köyün kuruluşuna dair kaynaklarda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Ancak, yörede bugüne kadar varlığını sürdürmüş olan bazı rivayetler, köyün sadece kuruluşu değil aynı zamanda isimlendirilmesi ile ilgili olarak zikredilmeye değer görülmektedir. Bunlardan, bölgeye ilk gelen ve Ahıllı köyünü kuran yörüklerin, "Beşikkaya" olarak isimlendirdikleri Babadağ'ın yerini "Tokat" (hayvan barınağı) olarak kullandıklarına dair rivayet, bir kır iskân yeri olarak, köy öncesi oluşumu ile ilgili ipucu vermesi bakımından önemlidir. Yöredeki ikinci önemli rivayet ise Türkistan'dan Selçuklu payitahtı Konya'ya gelerek yurt isteyen Kocayörük aşiretinin

²⁶ Türkmen Taşer Akbaş, *Sosyo-Kültürel Değerlerin Denizli Sanayi Kalkınmasındaki Etkileri Açısından Babadağ Örneği*, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze 2000, s. 3-4.

²⁷ Akbaş, a.g.t., s. 4.

yerleşmesi ile ilgilidir. Buna göre, zikrolunan Yörük-Türkmen teşekkülü, oldukça sulak bir alan olması dolayısıyla, teşkil ettikleri iskân yerine, yeni bir isim koyuncaya kadar “Sülüklüköy” adını vermişlerdir. Rivayetlerde bahsi geçen Beşikkaya ve Sülüklüköy isimlerine tahrir defterlerinde rastlanmamaktadır. 1520’lerde “Karye-i Kadı kim Korucuköy ve Dibekköy dahi derler imiş” ifadesiyle üç isimle kaydedilmiş olan köy, 1530 ve 1571’de “Karye-i Kadı Dibek dahi derler” şeklinde tespit edilmiştir. Şu hâlde bugünkü Babadağ’ın esasını teşkil eden köyün kaynaklarda ve halk arasında yaygın olarak kullanılan isminin, İstanbul’da, Anadolu’da ve Rumeli’de yaygın olarak kullanılan yer isimlerinden birisi olan “Kadı” olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında, halk arasında ikinci derecede benimsenmiş olan Korucuköy’ün 1530’lara kadar kullanılmış olduğu görülmektedir.²⁸

XVI. yüzyıl boyunca “Dibek dahî derler”, XVII. yüzyılda ise “nâm-ı diğer Dibek” şeklinde kaydedilerek Kadı ile sadece Dibek ismi kullanılmıştır. Zamanla Kadıköy’e dönüşmek suretiyle 1934’e kadar kullanılmış olan bu ismin verilışı ile ilgili olarak kaynaklarda doğrudan herhangi bir açıklayıcı bilgi yer almamakla beraber, bugüne kadar intikal etmiş yaygın kanaatlerden biri, köyün de dâhil olduğu idari birimden sorumlu “kadı”nın burada ikamet etmesi, diğeri ise köy halkından birisinin kadılık makamına yükselmesine bağlı olarak bu ismin verildiği şeklindedir. Evkaf defterlerinde, köye tâbi olarak kaydedilmiş bulunan Musmân çiftliği ile ilgili açıklamadan, buranın Fâtih Sultan Mehmed tarafından vakıf-mülk olarak “kadı naibi Hayreddin”e tahsis edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun, köyün isimlendirilmesi veya Beşikkaya ya da Sülüklüköy olan isminin Kadı olarak değiştirilmesinde etkili olmuş olabileceği dikkate alındığında, söz konusu rivayetlerden ilkinin daha isabetli olduğu kabul edilmelidir.²⁹ Babadağ’da hala günümüzde etkinlikler için kullanılmakta olan Dibek Meydanı mevcuttur. Ayrıca Babadağ eski yol üzerinde eskiden halkın dinlendiği, piknik yaptığı, suyundan içtiği sülüklü çeşme 20. yüzyılın sonlarına kadar varlığını devam ettirmiş fakat son dönemde bu çeşme artık kullanılmadığı için varlığını sürdürememiştir. Babadağ Kaymakamlığı ve Babadağ Belediyesi’nden edinmiş olduğumuz bilgiler ve ayrıca bunların yanında Babadağ ilçe ve köylerinde yaşayan ileri gelen yaşlılarının da yapmış olduğu anlatımlar doğrultusunda bilgilerin doğruluklarını onaylar niteliktedir.

Babadağ’ın isminin Kadıköy olarak anılmasıyla ilgili bir diğer rivayet ise Kadı’nın yaşadığı yer ve kadı yetişen yer olduğudur. Babadağ’da günümüzde de devam etmekte olan dini hassasiyetlere gösterilen özen geçmişe dayanmaktadır. İlçenin ileri gelen din büyükleri tarafından onaylanan ve hala düğün, nişan ve cenaze merasimlerinde yapılan dini ritüeller günümüzde de devam etmektedir. Dini yaşamın canlı olmasının nedenlerinden biri de geçmişte yetiştirdiği ve Babadağ halkında büyük tesirleri olan dinî şahsiyetlerdir. Bu şahsiyetlerden biri olan Hasan Kadı Efendi’nin ilçede 1800’lü yıllarda bir medrese kurmuş olduğu ve aynı zamanda kuruculuğunu yaptığı bu medresede müderrislik yaptığı

²⁸ Turan Gökçe, “XVI. Yüzyılda Babadağ Kadıköyü”*I. Babadağ Sempozyumu, 1-2-3 Aralık 1999*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli 1999, s. 364-365.

²⁹ Gökçe, a.g.m., s. 365-366.

bilinmektedir. Yetiştirmiş olduğu talebeleri ve oğlu (Kadızaade Şeyh Muhammed Efendi) ilçede dinî hayatı ilçe halkının içerisinde yaşayarak canlı tutmuşlardır.³⁰

Hasan Kadı Efendi'den başka Babadağ ilçesinde dini hayatın gelişmesinde etkili olan şahsiyetlerden biri de 1800'lü yılların son çeyreğinde ve 1900'lü yılların başlarında ilçede etkisi olan Hazımzade Hacı Ahmed Efendi'dir (1849-1910). Dini eğitimini İstanbul'da tamamlamış ve buradan aldığı icazet ile Babadağ'da (Kadıköy) faaliyet gösteren medresesi devlet tarafından tescil edilmiş ve kendisine icazet verme payesi verilmiştir. Bu medresesi ilçe halkının yanında ziyadesiyle dışarıdan icazet almak için gelen talebelerle eğitim faaliyetlerini sürdürmüştür. Hasan Kadı Efendi ve Hazımzade Hacı Ahmed Efendi'nin dışında 1950'lerden sonra hafız yetiştiren başka dini şahsiyetlerde ilçede ikame etmiş ve günümüzde yaşayan birçok Babadağlı iş adamı ve ailelerinin dini eğitiminde etkili olmuşlardır. Günümüzde de hafız yetiştiren kurumlar mevcuttur.³¹

Türklerin himâyesine girdikten sonra işgal görmeyen Babadağ, ilk defa Millî Mücadele döneminde Yunanlıların İzmir ve Aydın'ı işgali ile böyle bir tehlike ile karşılaşmıştır. Bu bakımdan Denizli ve civarının Millî Mücadele'ye katılması, İzmir'in işgali dönemine rastlar. Bununla beraber bölge, Mondros Mütarekesi sonrasında Aydın Vilâyeti ve vilâyet merkezi İzmir'in Yunanlılara verileceği şayiaları karşısında kayıtsız kalmamıştır. İşgal öncesi 17-19 Mart 1919 tarihleri arasında toplanan İzmir Kongresi'ne Denizli ve kazalarının temsilcileri katıldı. Babadağ bir nahiye merkezi olması dolayısıyla bu kongreye temsilci gönderememişse de bağlı bulunduğu Sarayköy'den belediye başkanı Hacı Salihzade Halil Bey ile Müftü Ahmed Şükrü ve müderris Hacı Halilzade İsmail efendiler delege olarak katılmışlardır.³²

Millî Mücadele döneminde merkez teşkilatlanmasını gerçekleştiren Sarayköy Heyet-i Milliyesi teşkilatlanmanın hemen ardından civar köyler ve nahiyeler ile irtibata geçerek burada da teşkilatlanmalara yardımcı olmuştur. Bu teşkilatlanmalara ilk katılanlardan biri de Kadıköy Heyet-i Milliyesi'dir. Kaza olması nedeniyle Nazilli kongresine doğrudan katılamasa da Millî Mücadele döneminde hem asker hem de maddi olarak Sarayköy Heyet-i Milliyesi'ni desteklemişlerdir.

Tezimizin giriş bölümünde bahsettiğimiz gibi tarihsel çerçevede yerleşim birimi olarak kurulan ve değişik devletler tarafından da yaşamın devam ettirildiği yerlerden biri olan Babadağ ve çevresinde 1800'lü yılların ortalarından itibaren devam edegelen örf, adet, gelenek, ticaret ve ticaretin ana unsuru olan dokumacılık mesleğinden bahsettik. Ayrıca bahsettiğimiz gibi Tanzimat Dönemi'nde yapılan mali düzenlemeler, Muhassıllık kurumu, Osmanlı Temettüat defterlerinin kapsamı, sosyal ve iktisadi tarih kaynağı olarak temettüat defterlerinin önemi hakkındaki bilgilerin yanı sıra Denizli vilayetine bağlı Ezine-i Lazkiye kazasının Kadıköy (Babadağ) tarihi ve sosyal hayatı hakkında genel bilgiler vermeye çalıştık.

³⁰ Akbaş, a.g.t., s. 20.

³¹ Akbaş, a.g.t., s. 20.

³² Veysi Akın, "Babadağ (Kadıköy) ve Çevresinde Millî Mücadele" *I. Babadağ Sempozyumu, Tarihte ve Günümüzde Babadağ, Bildiriler*, Pamukkale Üniversitesi Yayınları, Denizli 1999, s. 462.

BÖLÜM-I

XIX. YÜZYIL ORTALARINDA EZİNE-İ LAZKİYE(SARAYKÖY) KAZASI KADIKÖYÜ'NDE(BABADAĞ) SOSYAL YAPI

1.Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü Temettüat defterleri

Temettüat defterleri hem iktisadi tarih hem de sosyal tarihin aydınlatılmasında öneme sahiptir. Defterlerdeki kayıtlarda; şehir, kaza, kasaba, nahiye, köy, çiftlik gibi bütün yerleşim yerinde yaşayan tebaanın emlak, arazi ve hayvanları, hane reislerinin isim ve unvanları, vasıfları, namları, lakapları, meslekleri, resmi görevleri ve etnik yapıları gibi tüm ayrıntılara yer verilmiş olması defterleri sosyal tarih açısından başucu kaynağı olabilecek konuma getirmiştir.³³ Tezimizin konusu olan Ezine-i Lazkiye(Sarayköy) Kazası Kadıköy'e (Babadağ) ait H.1260-1261 (M.1844-1845) tarihli Temettüat tahrir defterleri de Kadıköy'ün sosyal ve ekonomik tarihi hakkında bilgiler vermesi bakımından önemli bir yere sahiptir.

Çalışmamızın temel kaynağını Başbakanlık Osmanlı Arşivi Maliye Varidat Kalemi evrakında yer alan H.1260-1261 (M.1844-1845) tarihli ve 1928 numaralı Temettüat Defteri oluşturmaktadır.³⁴

Defterlerin toplam sayısı 12 olup bu defterlerin toplam sayfa sayısı ise 280'dir. Defterlerde yapılan incelemeler sonucunda 1, 46-51,104-105, 123-129, 148-149, 159-161, 180-181, 212-213, 229-233, 248-253, 276-280 numaralı sayfaların boş oldukları tespit edilmiştir.³⁵ Kadı Karyesi; 11 mahalle Müslim ve 1 mahalle gayrimüslim olmak üzere 12 mahalleden meydana gelmektedir. Temettüat defterleri çift sütun olarak düzenlenmiştir.

Tablo- 1. Kadı Karyesi Mahalle Adı ve Defter Kayıt Numaraları

Sıra No	Defter No	Sayfa Adedi	Mahalle Adı
1	2-31	14	Tavlacioğlu ³⁶
2	34-53	6	Duran
3	54-103	24	Kasap
4	106-122	9	Depeardı
5	130-147	9	Eskicioğlu
6	150-158	4	Çakıroğlu
7	162-179	9	Hasanlı
8	182-211	14	Tokat ³⁷

³³ Güliden Songun, 10120 Numaralı Temettuat Defterine Göre Atabey Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (1844-1845), *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*, Isparta 2006, s. 16.

³⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928.

³⁵ Eksik sayfalar ile ilgili Başbakanlık Osmanlı Arşivi ile iletişim kurularak doğruluğu teyit edilmiştir.

³⁶ Tavlacioğlu Mahallesi, Selahattin Özçelik'in "XIX. Yüzyılda Kadıköy'de (Babadağ) Sosyal ve İktisadi Hayat" adlı çalışmasında "Tolacioğlu" olarak geçmektedir. Mahallenin isminin bazı kaynaklarda "Tulacioğlu ve Tavlacioğlu" olarak geçtiği de tespit edilmiştir. Biz de bu kavramın defterdeki yazılışının transliterasyonuna sadık kalarak Tavlacioğlu şeklinde kullanıldığını uygun bulduk.

³⁷ Tokat Mahallesi Selahattin Özçelik "XIX. Yüzyılda Kadıköy'de (Babadağ) Sosyal ve İktisadi Hayat" adlı çalışmasında "Togan" olarak geçmektedir. Biz ise bu kelimelerin defterdeki yazılışının transliterasyonuna göre Tokat şeklinde okunmasını uygun bulduk.

9	214-218	7	Dereköy
10	234-247	7	Kuzere (Kuzuören)
11	254-273	9	Kıranbağ
12	274-275	1	Rumiyan

2.Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nün Nüfus Yapısı

Temettüat defterlerinden faydalanmak suretiyle defterin ait olduğu mahalle ve köyden başlayıp vilayete kadar bütün idari birimlerin nüfusları hakkında tahmini bir bilgi sahibi olmak mümkündür. Nüfusun tespiti bakımından nüfus defterleri derecesinde mühim değillerse de hüviyetleri itibariyle Temettüat defterleri daha teferruatlı bilgi ihtiva etmektedirler.³⁸

Ömer Lütfi Barkan büyük şehirlerin nüfusunu hesaplarken hane sayısını beş katsayısı ile çarparak hanede yaşayan toplam nüfusa ulaşmaktadır.³⁹ Barkan'ın kabul ettiği beş katsayısını az bulup hane halkı katsayısının yedi olması gerektiğini düşünen veya bunun tam tersi daha az olması gerektiğini savunan bilim insanlarının yanı sıra birçok araştırmacının beş katsayısını benimsemiş olduğu görülmektedir. Bu çalışmamızda Barkan'ın genel kabul görmüş hane karşılığı beş katsayısını kullanılarak nüfus hesaplamaları yapılmaya çalışılacaktır.

1256 tarihli kaynağımıza göre Kadıköy, 11 Müslüman ve 1 Rum olmak üzere 12 mahalleden oluşmaktadır. Bu tarihlerde Denizli Kaymakamlığı'na bağlı Ezine (Sarayköy) Kazasına bağlı bir karye/köy olarak görünmektedir. Fakat Selahattin Özçelik'in yorumuna göre "Osmanlı döneminde köyden ziyade adli-idari bir birim" olarak isminde geçen "köy"den ziyade büyük bir kasaba hüviyetinde olmalıdır. Toplam 698 hane olup en kalabalık Mahallesi Kasap Mahallesi 148 hane olup tahmini nüfusu 740 olarak tespit edilmiştir. Nüfusun en az olduğu mahalle ise bir gayrimüslim Mahallesi olan Rumiyan Mahallesi 4 hane olup tahmini nüfusu 20 kişidir. Kadı Karyesi'nin toplam tahmini nüfusu ise 3490 olarak tespit edilmiştir.

Tablo- 2 Kadı Karyesi Mahalleleri, Tahmini Nüfusu ve Etnik Durumu

Sıra No	Mahalle Adı (H. 1260, M. 1844) ⁴⁰	Mahalle Adı (Günümüz)	Defter No	Hane Sayısı	Tahmini Nüfus (En çokX5)	Tahmini Nüfus (En azX3)	Etnik Durumu
1	Tavlacıoğlu	-	2-31	92	460	276	Müslim
2	Duran	Gazi	34-53	38	190	114	Müslim
3	Kasap	Gündoğdu	54-103	148	740	444	Müslim
4	Depeardı	Cumhuriyet	106-122	50	250	150	Müslim

³⁸ Mübahat Kütükoğlu, a.g.m, s. 395.

³⁹ Yunus Koç, a.g.m. s. 177.

⁴⁰ 1444 tarihli temettüat defterlerini incelediğimiz Kadı Karyesi günümüzde Babadağ ilçesi olarak varlığını sürdürmektedir. Babadağ ilçesi 12 mahalleden müteşekkil bir ilçe olarak mevcuttur. İncelemiş olduğumuz Kadı Karyesi Temettüat defterlerindeki mahallelerden üç tanesi, günümüzde ilçeyi oluşturan Mahallesi içerisinde yer almaktadır.

5	Eskicioğlu	Cumhuriyet	130-147	52	260	156	Müslim
6	Çakıroğlu	-	150-158	24	120	72	Müslim
7	Hasanlı	-	162-179	58	290	174	Müslim
8	Tokat	Gazi	182-211	89	445	267	Müslim
9	Dereköy	Gündoğdu	214-218	43	215	129	Müslim
10	Kuzere (Kuzuören)	Cumhuriyet	234-247	40	200	120	Müslim
11	Kıranbağ	Gazi	254-273	60	300	180	Müslim
12	Rumiyan		274-275	4	20	12	Rum
	Toplam		275	698	3490	2094	11 Müslim 1 Gayrimüslim

Tablo- 3Kadı Karyesi Nüfus Dağılımı

Kadı Karyesinde gayrimüslim nüfus Rumiyan adlı mahallede ikamet etmektedir. Diğer mahallelerde gayrimüslim bulunmamaktadır. Gayrimüslim nüfusu ise toplam nüfusun %1 oranında tespit edilmiştir. Gayrimüslim Mahallesi olan Rumiyan Mahallesi 4 hane olarak kaydedilmiş olup 4 hane reisinin mesleği pabuççu olarak yazılmıştır.

Tablo- 4Kadı Karyesi Tahmini Nüfus Dağılımı Yüzde Hesapları

Mahalle Adı	Hane Sayısı	Tahmini Nüfus	Toplam Nüfus İçindeki Payı (%)
Tavlacıoğlu	92	460	%13,18
Duran	38	190	%5,44
Kasap	148	740	%21,20
Depeardı	50	250	%7,16
Eskicioğlu	52	260	%7,44
Çakıroğlu	24	120	%3,43

Hasanlı	58	290	%8,30
Tokat	89	445	%12,75
Dereköy	43	215	%6,16
Kuzere	40	200	%5,73
Kıranbağ	60	300	%8,59
Rumiyan	4	20	%0,57

Kadıköy nüfusu içerisinde 4 adet yetim hane reisi mevcuttur. Bunların 3 tanesi Tokat Mahallesi'nde, 1 tanesi en kalabalık mahalle olan Kasap Mahallesi'nde ikamet etmektedir. Kasap Mahallesi'nde ikamet eden Sarhoş Hacı Halil Oğlu Şeyh Ali Bin Hacı Halil'in yıllık temettüatı 1790 akçedir. 80 dönümlük mezru tarlası bulunmaktadır. Hayvanatı bulunmamaktadır.⁴¹ Tokat Mahallesi'nde ikamet eden Ahmed Efendi Yetimi Hafız Ali Bin Ahmed'in temettüatı 300 akçe olup 3 dönüm bağı vardır. Tokat Mahallesi'nde ikamet eden Sarhoş oğlu Hacı Halil Yetimi Ahmed Bin Hacı Halil'in ise 80 dönüm mezru tarlası, 1 Dükkân, 1200 nakdi mevcut olup temettüatı 2890 akçedir. Son olarak Tokat Mahallesi'nde yaşayan Köse Mehmed Oğlu Hacı Hüseyin'in 12 dönüm mezru tarla, yarım dönüm bağ, 1 dükkân, 2000 gurus nakidi, 1 adet bargiri vardır. Temettüatı ise 575 akçedir.⁴²

Tablo- 5 Yetim Hane Reisleri

Sıra	Mahalle Adı	Erkek İsmi
148	Kasap Mahallesi	Sarhoş Hacı Halil Oğlu Şeyh Ali Bin Hacı Halil
47	Tokat Mahallesi	Ahmed Efendi Yetimi Hafız Ali Bin Ahmed
52	Tokat Mahallesi	Serhoş oğlu Hacı Halil Yetimi Ahmed Bin Hacı Halil
66	Tokat Mahallesi	Köse Mehmed Oğlu Hacı Hüseyin
Toplam	4	

Tablo- 6 A'ma, Mecnun, Mücrim, Sail Hane Reisleri

Mahalle	Hane No	A'ma ⁴³	Mecnun ⁴⁴	Mücrim ⁴⁵	Sail ⁴⁶
Duran Mahallesi	34		Ali Köse Oğlu Mecnun Mehmed Bin Ali		
Kasap Mahallesi	125			Kara İsmail Oğlu Abdullah	

⁴¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.103

⁴² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.197-199-203

⁴³ A'ma: Kör. Körlük, Görmezlik. (*Devellioğlu, a.g.s., s. 30*). Bu kişilerin geçimleri köy halkı tarafından sağlanmaktadır. (*BOA. ML. VRD. TMT-d. 1928*).

⁴⁴ Mecnun: Cin tutmuş, çıldırılmış, deli. (*Devellioğlu, a.g.s., s. 596*). Bu kişilerin geçimleri köy halkı tarafından sağlanmaktadır. (*BOA. ML. VRD. TMT-d. 1928*).

⁴⁵ Mücrim: Cürüm işlemiş, suçlu. (*BOA. ML. VRD. TMT-d. 1928*).

⁴⁶ Sail: dilenci (*Devellioğlu, a.g.s., s. 914*).

				Bin İsmail	
Kasap Mahallesi	127				Acıpayamlı Mustafa Bin Abdullah
Kasap Mahallesi	142		Çakıroğlu Mehmed Bin Mehmed		
Kıranbağ Mahallesi	6	Bekarlı Ali Bin Süleyman			Bekarlı Ali Bin Süleyman

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Kadı Karyesinde 6 Hane Reisi vergiden muaf tutularak onun bunun ianesiyle geçimlerini sağlamaktadır. Emlak, Arazi ve Hayvanatları yoktur.

3. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nün Nüfus Yapısı: Mahalleler

3.1.Tavlacioğlu Mahallesi

Tavlacioğlu Mahallesi 92 hane, tahmini nüfusu 460 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %13,18'dir. Karye içerisinde ikinci büyük mahalle olarak temettüat defterinde ilk kayda alınıp yazılan mahalle olmuştur. Tavlacioğlu Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle, Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 60 dönüm bağ arazisi, 65 dönüm gayrimezru tarla ve 45 dönüm müştereken tarla vardır.

Kadı Karyesi arazi olarak dağlık bir bölgede kurulmuş olduğu için coğrafi şartlar nedeniyle tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmıştır. Bu mahallede geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarımdan ziyade Çulha (dokuma) mesleği ön planan çıkmaktadır. 92 hanelik mahallede sadece 21 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Hayvancılık, tarım, gelir ve giderler konuları ilerleyen sayfalarda ayrı başlık altında detaylı olarak verilecektir.

Mahallede en fazla kullanılan isimler Peygamber isimleri ve dört halife isimleri olmuştur. Bu isimler; Ahmed, Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Davud, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan vb gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise Küçük, Kara, Hacı vb. lakaplar olup aynı aileden gelen kişiler de aynı lakapları kullanmışlardır. Daioğlu, Eskicioğlu, Beşeoğlu vb. sülale isimleri de en çok kullanılanlar arasındadır. Mahallede en fazla vergiyi 80 numara ile kaydedilen hanenin sahibi Kıranoğlu Hacı Hasan bin Hasan vermiş olup⁴⁷ en az vergiyi ise 91 numaralı kayıt edilen hanenin sahibi Sakceli Oğlu İsmail bin Hasan vermiştir.⁴⁸ Her hanenin temettüat geliri bulunmaktadır. Vergiden muaf olan vergi vermeyen hane 17 numara ile kayıtlı Molla Hasan Oğlu Molla Mehmet'tir. Mesleği müderristir.⁴⁹ Mahallede en fazla temettüat geliri 53 numaralı hanenin sahibi olan Bakkal

⁴⁷ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.27

⁴⁸ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.30

⁴⁹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.7

Emir Hacı Hasan Oğlu Hacı Mustafa adlı şahsa⁵⁰, en az temettüat ise 44 numaralı kaydedilen hanenin sahibi İmam Hasan Kadı Oğlu Ahmed Efendi bin Osman adlı şahsa aittir.⁵¹

Tablo- 7 Tavlacioğlu Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüatı	Vergisi
1	Osman Daioğlu Mustafa bin Osman	Çulha	700	98
2	Kurt Ömer oğlu Osman bin Ömer	Çulha	950	111
3	Hisarlı Osman bin Hüseyin	Çulha	770	97
4	Mısırlı Hacı Süleyman oğlu Molla İsmail bin Süleyman	Çulha	950	100
5	Hanup oğlu Ali bin Ömer	Çulha	1735	174
6	Kumaşoğlu Ali bin Mehmed	Çulha	790	104
7	Şamlıoğlu Mustafa bin Hasan	Çulha	1060	146
8	Davudoğlu Davud bin Mustafa	Irgat	400	35
9	Hacı Davud Mustafa bin Davud	Irgat	600	70
10	Mağriboğlu Ahmet bin Mehmed	Irgat	400	55
11	Mavi Daioğlu Mustafa bin Osman	Çulha	720	92
12	Kurt Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Çulha	800	90
13	Küçük Ali Oğlu Hafız Salih bin Ali	Çulha	1050	165
14	Küçük Ali Oğlu Osman bin Ali	Çulha	1030	113
15	Berber İbrahim Oğlu Osman bin İbrahim	Çulha	1260	120
16	Kudal Hüseyin Oğlu Ali bin Hüseyin	Çulha	800	120
17	Molla Hasan Oğlu Molla Mehmed	Müderriş	400	0
18	Şaban Oğlu Ali bin Osman	Irgat	355	70
19	Kara Osman Oğlu Mehmed bin Osman	Çulha	1445	142
20	İsmail Hoca Oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha	1120	123
21	Küçük Mehmed Oğlu Molla Osman bin Mehmed	Çulha	1270	137
22	Himmet Beşe bin İbrahim Beşe	Çulha	1000	125
23	Cebazlı Hacı Süleyman bin Ahmed	Çulha	1600	190
24	Halil Oğlu Mehmed bin Halil	Çulha	950	125
25	Bacanak Oğlu Hacı Mustafa bin Mustafa	Çulha	1240	134
26	Köse Mehmed Oğlu Mehmed bin Mustafa	Berber	500	58

⁵⁰ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.18

⁵¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.16

27	Halil Oğlu Hacı Osman bin Ali	Çulha	1280	148
28	KulOğlu Hacı Mehmed bin Hacı Osman	Duhancı	1400	170
29	Gedal Beşe Oğlu Hacı Salih bin Halil	Çulha	1825	182
30	Kaldancı Oğlu Hacı Hafız Mehmed bin İbrahim	Çulha	2450	290
31	Dere Köylü Hacı Osman bin Bekir	Çulha	2150	215
32	Hacı Halis Köle Oğlu Hasan Ali bin Mestan	Irgat	660	13
33	İsmail Oğlu Ahmed bin İsmail	Çulha	780	103
34	Durmuş Hacı Ali bin Hacı İbrahim	Attar	2065	229
35	Terzioğlu Ali bin Ahmed	Çulha	650	85
36	Ocak Oğlu İsmail bin Mustafa	Yabancı	1735	191
37	Kırloğlu Hacı İbrahim bin Mehmed	Çulha	2100	235
38	Kabalı Oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha	1500	185
39	Kapa Oğlan Himmet bin Mustafa	Çulha	740	144
40	Deveci Oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha	700	110
41	Ali Beşe Oğlu Hasan bin Osman	Çulha	630	101
42	Ali Beşe Oğlu Halil bin Osman	Çulha	990	110
43	Kara Uşak Oğlu Hasan bin Mustafa	Çulha	750	93
44	Hasan Kadı Oğlu Ahmed Efendi bin Osman	İmam	60	6
45	Emir Ahmed bin Osman	Çulha	700	105
46	Küçük Mustafa Oğlu Osman bin Mustafa	Çulha	700	88
47	Emir Kethüda Oğlu Emir Salih bin Mustafa	Çulha	690	89
48	Eskioğlu İbrahim bin Mustafa	Irgat	600	90
49	Çakıroğlu Mustafa bin Mehmed	Irgat	500	80
50	Kara Molla Hasan Oğlu Hasan Hafız bin Mehmed	Çulha	750	85
51	Timur oğlu Ahmed bin Hasan	Çulha	900	100
52	Eskicioğlu Hasan bin Mustafa	Çulha	740	92
53	Emir Hacı Hasan Oğlu Hacı Mustafa	Bakkal	3700	230
54	Zarraf Hacı Oğlu İbrahim bin Süleyman	Irgat	450	60
55	Ahmed Oğlu İbrahim bin Ahmed	Çulha	840	104
56	Civan Hacı Hasan Oğlu Mehmed	Irgat	350	40
57	Abdi Oğlu Mustafa bin Kel Abdi	Çulha	630	68
58	Hacı Oğlu Mustafa bin Hacı Ali	Çulha	880	108
59	Hasan Pir Aktar Oğlu Mehmed bin Hasan	Irgat	500	85
60	Şerif Ali Oğlu Mustafa bin Ali	Irgat	450	60

61	Terzi Oğlu Mustafa bin Ali	Çulha	900	90
62	Süleyman Oğlu Mustafa bin Himmet	Irgat	600	100
63	Osman Daioğlu Mustafa bin Osman	Çulha	880	128
64	Dolca? Oğlu Mustafa bin Mehmed	Çulha	950	110
65	Hacı Halil Oğlu Ahmed bin Hacı Halil	Irgat	400	50
66	Sallı Oğlu Osman Ahmed	Irgat	500	75
67	Ali Koç bin Halil	Çulha	950	135
68	Koç Ali Oğlu Mehmed Ali bin Ali	Çulha	1250	135
69	Sabık Oğlu Hasan bin Hasan	Tarakçı	900	102
70	Şaban Oğlu Ahmed bin İbrahim	Çulha	1000	115
71	Karadenizli Oğlu İbrahim bin Abdullah	Babuçcu	920	90
72	Kodallar Oğlu Ali bin Mustafa	Çulha	700	85
73	Emir Oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha	1055	108
74	Bedelci Halil Oğlu Mustafa bin Halil	Çulha	570	7
75	Hacı Bayraktar Oğlu Hacı Salih bin Mustafa	Ticaret	2350	225
76	Kepe Osman Oğlu Ahmed bin Mehmed Bin Mehmed	Çulha	1400	120
77	Mehmed Ağa Oğlu Ahmed bin Mehmed	Irgat	600	85
78	Oduncu Oğlu Mustafa bin Hasan	Irgat	75	80
79	İslamcı Oğlu Mehmed bin İbrahim	Irgat	400	50
80	Kıranoğlu Hacı Hasan bin Hasan	Ziraat	1472	294,5
81	İsmailoğlu Osman bin Abdi	Yolcu	1260	115
82	Mısırlı Oğlu Osman bin Süleyman	Çulha	1000	116
83	Ali Usta Oğlu Ahmed bin Ali	Çulha	800	100
84	Derbendoğlu Hacı Mehmed bin Hasan	Çulha	680	78
85	Sucullu Hacı Mehmed bin Abdullah	Ticaret	2625	140
86	Kara Hüseyin Oğlu Hüseyin bin Hüseyi	Irgat	450	50
87	Kasap Osman Oğlu Ahmed bin Osman	Kasap	2700	245
88	Hacı Halil Oğlu İbrahim bin Hacı Halil	Çulha	750	90
89	İranlı Hasan bin Abdullah	Berber	600	75
90	Mehmed Oğlu Salih Efendi bin Molla Mehmed	Müderriş	150	10
91	Sakceli Oğlu İsmail bin Hasan	Müezzin	490	5
92	Hacı Şeyh Oğlu Şerik Ahmed bin Hacı Mustafa	Müezzin	670	7

Tablo- 8 Tavlacıoğlu Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Attar	1
Babuçcu	1
Bakkal	1
Berber	2
Çulha	56
Duhancı	1
Irgat	18
İmam	1
Kasap	1
Müderriş	2
Müezzin	2
Tarakçı	1
Ticaret	2
Yabancı Esnaf	1
Yolcu	1
Ziraat	1
Toplam	92

Tablo- 9 Tavlacıoğlu Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane No	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
9	Hacı Davud Mustafa bin Davud	Irgat
10	Mağriboğlu Ahmet bin Mehmed	Irgat
12	Kurt Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Çulha
17	Molla Hasan Oğlu Molla Mehmed (İmam)	Çulha
18	Şaban Oğlu Ali bin Osman	Irgat
26	Köse Mehmed Oğlu Mehmed bin Mustafa	Berber
35	Terzioğlu Ali bin Ahmed	Çulha
40	Deveci Oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha
46	Küçük Mustafa Oğlu Osman bin Mustafa	Çulha
51	Timur oğlu Ahmed bin Hasan	Çulha
59	Hasan Bayraktar Oğlu Mehmed bin Hasan	Irgat
61	Terzi Oğlu Mustafa bin Ali	Çulha
62	Süleyman Oğlu Mustafa bin Himmet	Irgat
65	Hacı Halil Oğlu Ahmed bin Hacı Halil	Irgat
66	Sallı Oğlu Osman Ahmed	Irgat
71	Karadenizli Oğlu İbrahim bin Abdullah	Pabuçcu
72	Kodallar Oğlu Ali bin Mustafa	Çulha
79	İslamca Oğlu Mehmed bin İbrahim	Irgat
83	Ali Usta Oğlu Ahmed bin Ali	Çulha
86	Kara Hüseyin Oğlu Hüseyin bin Hüseyin	Irgat
88	Hacı Halil Oğlu İbrahim bin Hacı Halil	Çulha
89	İranlı Hasan bin Abdullah	Berber

3.2 Duran Mahallesi

Duran Mahallesi 38 hane tahmini nüfusu 190 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %5,44'tür. Temettuat Defterlerinde ikinci mahalle olarak kaydedilmiştir. Duran Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların

yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 20,5 dönüm bağ arazisi, 40 dönüm mezru tarla, 15 dönüm gayrimezru tarla 40 dönüm müştereken tarla ve 10 dönüm penbe tarla vardır. Penbe(pamuk) tarımı mahalleler içerisinde sadece bu mahallede kayda alınmıştır. Kadı Karyesi arazi olarak dağlık bir bölgede kurulmuş olduğu için coğrafi şartlar nedeniyle tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmıştır. Bu mahallede de geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. Hayvancılık olarak 38 hanelik mahallede 9 hanenin hayvanatı bulunmaktadır.

Hayvancılık, tarım, gelir ve giderler konuları ilerleyen sayfalarda ayrı başlık altında detaylı olarak verilecektir. Mahallede en fazla kullanılan isimler Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Ömer, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Eskici, Tarakçı, Molla, Okkalı, vb. lakaplar olmuştur. Diğer mahallelerde kullanılan sülale ve lakaplar bu mahallede de vardır. Bu ailelerin akraba olma ihtimalleri bulunmaktadır. Mahallede en fazla vergiyi 24 numaralı hane sahibi Ömer Ağa Oğlu Hasan bin Ömer olmakla beraber ticaretle uğraşmaktadır.⁵² En az vergiyi ise 35 numaralı hane sahibi Ömerli Oğlu Ahmed bin Mustafa vermiş olup Irgatlık mesleği ile uğraşmaktadır.⁵³ Vergiden muaf olan vergi vermeyen 34 numaralı hane sahibi ise Ali Köle Oğlu Mecnun Mehmed bin Ali'dir.⁵⁴ Temettüat geliri yoktur. Kayıтта mecnun olarak geçmekte ve onun bunun ianesiyle geçinmektedir. Temettüat geliri en fazla olan şahıs 24 numaralı hane reisi Ömer Ağa Oğlu Hasan bin Ömer olup şahıs ticaretle uğraşmaktadır.⁵⁵ En az temettüat geliri ise 21 numaralı hane sahibi Okkalı Hüseyin bin Ahmed⁵⁶ ve 30 numaralı hane sahibi Çapkın Oğlu Hasan bin İsmail'e aittir.⁵⁷ İki hane sahibinin meslekleri ise ırgatlıktır.

Tablo- 10 Duran Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Ali Beşe Oğlu Mustafa bin Ali	Çulha	750	95
2	Tarakçı Oğlu Abdi bin Osman	Çulha	600	85
3	Tarakçı Oğlu Musa bin Ali	Çulha	750	75
4	Murabıd Oğlu Mehmed Ali bin	Çulha	1360	158
5	Hacı İsmail Oğlu Hacı Mehmed	Ticaret	2100	208
6	Yarengümeli Bekir bin Mehmed	Kıracı	950	93
7	Molla Mustafa Oğlu Hüseyin bin Molla Mustafa	Irgat	1150	168
8	Kavalcı Oğlu Mehmed bin Osman	Çulha	1700	172
9	Ak Mehmed Oğlu Osman bin Mehmed	Çulha	780	104

⁵² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.40

⁵³ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.43

⁵⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.43

⁵⁵ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.40

⁵⁶ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.39

⁵⁷ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.42

10	Buldanlı Halil bin Abdullah	Irgat	450	50
11	Himmat Oğlu Mehmed bin Himmet	Irgat	600	70
12	Kara Ömer Oğlu İbrahim bin Ömer	Çulha	655	167,5
13	Okkalı Oğlu İsmail bin Ahmed	Çulha	650	83
14	Tulumcu Oğlu İsmail bin Hacı Mehmed	Çulha	600	85
15	Koca Mehmed Oğlu Mustafa bin Mehmed	Çulha	1300	150
16	Deli Oğlan Oğlu İsmail bin Mustafa	Çulha	1200	153
17	Kamer Oğlu Hasan Ali bin Mehmed	Çulha	600	89
18	İsa Oğlu Mustafa bin Mehmed	Çulha	550	98
19	İsa Oğlu Mehmed bin İsmail	Çulha	450	50
20	Ömer Ağa Oğlu Hasan bin Ömer	Çulha	1050	155
21	Okkalı Hüseyin bin Ahmed	Irgat	300	65
22	Süleyman Oğlu Mustafa	Çulha	1150	158
23	Nasuh Oğlu Mustafa	Çulha	1500	193
24	Ömer Ağa Oğlu Hasan bin Ömer	Ticaret	2665	344
25	Osman Oğlu İsmail bin Osman	Irgat	600	60
26	Zeybek Oğlu Mustafa bin Osman	Çulha	900	123
27	Çolak Oğlu Mustafa bin Kara Osman	Çulha	900	123
28	Eskici Ahmed Oğlu Molla Osman bin Ahmed	Irgat	400	48
29	Canbuk Oğlu İsmail bin Hasan	Çulha	750	110
30	Çapkın Oğlu Hasan bin İsmail	Irgat	300	55
31	Süleyman Oğlu Turnalı Yusuf bin	Çulha	900	115
32	Eskici Ahmed Oğlu Ali bin Ahmed	Çulha	950	123
33	Fındık Oğlu Ali bin İsmail	Çulha	1000	130
34	Ali Köle Oğlu Mecnun Mehmed bin	Mecnun	0	0
35	Ömerli Oğlu Ahmed bin Mustafa	Irgat	500	7,5
36	Turnalı Hacı Ali bin Mehmed	Ticaret	1862	282,5
37	Kul Oğlu Hacı İbrahim bin Osman	Attar	2200	203
38	Harputlu Mehmed bin Nebi	Ziraat	950	255

Tablo- 11 Duran Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Attar	1
Çulha	23
Irgat	8
Kiracı	1
Ticaret	2
Ziraat	1
Genel Toplam	36

Tablo- 12 Duran Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Diğer Geçim Kaynakları
2	Tarakçı Oğlu Abdi bin Osman	Çulha
3	Tarakçı Oğlu Musa bin Ali	Çulha
6	Yarengümeli Bekir bin Mehmed	Çulha
10	Buldanlı Halil bin Abdullah	Irgat
11	Himmet Oğlu Mehmed bin Himmet	Irgat
16	Deli Oğlan Oğlu İsmail bin Mustafa	Irgat
17	Kamer Oğlu Hasan Ali bin Mehmed	Çulha
18	İsa Oğlu Mustafa bin Mehmed	Çulha
21	Okkalı Hüseyin bin Ahmed	Irgat
25	Osman Oğlu İsmail bin Osman	Irgat
28	Eskici Ahmed Oğlu Molla Osman bin Ahmed	Irgat
29	Canbuk Oğlu İsmail bin Hasan	Çulha
30	Çapkın Oğlu Hasan bin İsmail	Irgat
33	Fındık Oğlu Ali bin İsmail	Çulha
35	Ömerli Oğlu Ahmed bin Mustafa	Irgat

3.3 Kasap Mahallesi

Kasap Mahallesi 148 hane tahmini nüfusu 740 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %21,20'dir. Karye içerisinde en büyük ve en kalabalık mahalle olup temettüat defterinde üçüncü sırada kayda alınıp yazılan mahalle olmuştur. Kasap Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 104,5 dönüm bağ arazisi, 283 dönüm mezru tarla, 104dönüm gayrimezru tarla ve 90 dönüm müştereken tarla vardır. Kadı Karyesi arazi olarak dağlık bir bölgede kurulmuş olduğu için coğrafi şartlar nedeniyle tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmakla birlikte küçük ölçekli ticareti yapılmıştır.

Kadı Karyesinin en büyük tarım ve arazisine sahip Mahallesidir. Bu mahallede geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya (dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. Hayvancılık olarak 148 hanelik mahallede sadece 36 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Hayvancılık, tarım, gelir ve giderler konuları ilerleyen sayfalarda ayrı başlık altında detaylı olarak verilecektir. Mahallede en fazla kullanılan isimler Ahmed, Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Davud, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Küçük, Kara, Koca, Arap, Hacı vb. lakaplar kullanılmış olup aynı aileden gelen kişilerde aynı lakapları kullanmışlardır. Helvacıoğlu, Koçak, Nalband Çavuşoğlu, Çerioğlu vb. sülale isimleri de en çok kullanılanlar arasındadır.

Mahallede en fazla temettüat geliri olan 84 numaralı hane sahibi Helvacı oğlu Hacı Mehmed bin Hüseyin olup Kasap mesleğini yapmaktadır.⁵⁸ En az temettüat geliri ise 145

⁵⁸ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.82.

numaralı hane sahibi Müderris Ahmed Efendi oğlu Şeyh Mehmed Efendi bin Ahmet'indir.⁵⁹ Temettüat geliri olmayan hane Çakır oğlu Mehmed bin Mehmed⁶⁰ “mecnun” olarak ve Kara İsmail oğlu Abdullah bin İsmail “mücrim” olarak kayda geçmişlerdir.⁶¹ Onun bunun ianesiyle geçinmektedirler. Mahallede en fazla vergiyi 83 numaralı hane sahibi Helvacı oğlu Hacı Osman bin Hüseyin olup Bakkal esnafındandır.⁶² En az vergiyi ise 141 numaralı hane sahibi Çeri Hafız Ahmed bin Süleyman ve mesleği muallimdir.⁶³

Tablo- 13 Kasap Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Hacı Emir Oğlu Emir Osman Bin Hacı Hasan	Aktar	1585	180
2	Çavuş Oğlu Hacı Hasan Bin Osman	Ziraat	2360	288
3	Himmet Oğlu Mekri Ali Bin Himmet	Çulha	1560	181
4	Karlı Koca Ahmed Bin Mehmed	Çulha	1550	207
5	Eğri Bıçak Oğlu Ahmed Bin Mustafa	Dülger	950	127
6	Hacı Tavlacı Bin Hacı Ahmet	Çulha	1155	142
7	Hafız Oğlu Hacı Mustafa Bin Hasan	Esnaf	2220	279
8	Emir Ali Oğlu Ahmed Bin Ali	Çulha	1320	158
9	Hacı Mehmed Ali Bin Hacı Mustafa	Çulha	1395	130
10	Veli Ağa Oğlu Kara Ali Bin Osman	Çulha	1120	177
11	Hacı Halil Oğlu Mehmed Bin Halil	Çulha	1200	117
12	Kasap Hacı Ömer Oğlu Salih Bin Hacı Ömer	Aktar	2670	199,5
13	İşıklarlı Mustafa Bin Süleyman	Bakkal	1070	114
14	Berber İbrahim Oğlu Berber Hasan Bin İbrahim	Berber	1250	156
15	Lak Oğlu Çavuş Osman Bin Ahmed	Çulha	1330	161
16	Sülek Oğlu Mustafa Bin Süleyman	Çulha	500	60
17	Semerci Ahmed Oğlu İbrahim Bin Ahmed	Çulha	750	77
18	İmam oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha	1180	160
19	Hacı Abak Oğlu Ahmed Bin Ali	Çulha	700	76,5
20	Budes Hacı Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Çulha	1150	137
21	Berber Hacı Ahmed Oğlu Emir Şerif Ali bin Hacı Ahmed	Berber	1920	225

⁵⁹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.102

⁶⁰ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.101

⁶¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.95

⁶² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.81

⁶³ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.101

22	Akabeli Hüseyin bin Hüseyin	Ticaret	1450	157
23	Kılıç oğlu Osman bin Hasan	Ticaret	1150	106
24	Kadı İsa oğlu Mehmed bin Ali	Çulha	750	75
25	Şaban oğlu Hasan bin Şaban'	Çulha	900	120
26	Arabacı oğlu Mehmed bin Osman'ın	Çulha	1480	196,5
27	Harputlu oğlu Hasan bin Hacı Hüseyin	Ticaret	1600	172
28	Ahıllı Topal Mehmed bin Ali	Oduncu	600	96
29	Çallı oğlu Ahmed bin Mustafa	Çulha	700	106
30	Emir Ahmed oğlu Ali bin Hasan	Irgat	850	162
31	Çeri oğlu Hacı Ali bin Hacı Süleyman	Çulha	1450	162
32	Horzum oğlu Salih bin Mustafa	Çulha	950	126,5
33	Semerci Ahmed oğlu Ahmed bin Ahmed'in	Semerci	1100	117
34	Kale oğlu Mehmed bin Ali	Çulha	1020	93
35	Ekmekçi oğlu Salih bin Hasan	Ekmekçi	950	105
36	Hüseyin Beşe oğlu Veli bin Hüseyin	Çulha	1150	115
37	Abdullah Efendi oğlu Mustafa bin Abdullah	Çulha	700	101
38	Salihin Anik Eylediği Kara Mehmed	Çulha	350	60
39	Koçak oğlu Kara Mustafa bin Kara Hasan	Çulha	400	68
40	Bir Beş oğlu Abdullah bin Mehmed	Çulha	700	91
41	Hacı Ahmed oğlu Terzi İlyas bin Hacı Ahmed	Terzi	1150	124
42	Hasırcı Osman Mustafa	Irgat	775	80
43	Kara Hasan oğlu Ömer bin Kara Hasan	Çulha	1600	180
44	Hacı Osman oğlu Hüseyin bin Hacı Osman	Çulha	885	96
45	Çoban Bekir bin Hüseyin	Ziraat	1395	211
46	Tulacı Hacı Ahmed'in oğlu Mustafa Bin Hacı Ahmed	Çulha	2025	197
47	Kel Abdi oğlu Ahmed bin Abdi	Çulha	440	89
48	Şer oğlu Osman bin Ahmed	Çulha	1050	104
49	Uşaklı Molla Ahmed bin Mehmed	Çulha	780	108
50	Küçük Osman oğlu Mehmed Ali bin Osman	Çulha	2090	181
51	Ahmed oğlu Ahmed bin Ahmed	Çulha	1030	115
52	Duacılı Hasan bin Kapı Osman	Çulha	600	80
53	Çıkıncı Mustafa bin Abdullah	Irgat	1005	122

54	Akbaş oğlu Ömer bin Abdullah	Çulha	825	91
55	Hacı Ahmed oğlu Osman bin Hacı Ahmed	Kiracı	2330	180
56	Veli oğlu Kısa Dereli Mehmed bin Veli	Bardakçı ve	750	76
57	Cura İmam bin Mehmed	Çulha	1250	107
58	İncirli oğlu Ali bin Hacı Mehmed	Çulha	1500	102
59	Deli İbrahim oğlu Mehmed bin İbrahim	Pabuççu	1090	106
60	Kasap Hüseyin oğlu Hacı Hasan bin Hüseyin	Kasap	1770	149
61	Koçak oğlu Mehmed Ali bin Osman	Çulha	800	98
62	Koçak oğlu Mustafa bin Osman	Irgat	400	53
63	Şerif Ali bin Hüseyin	Irgat	300	25
64	Süleyman Efendi oğlu Şeyh Ali bin Süleyman	Terzi	730	105
65	Şer oğlu Himmet bin Ahmet	Çulha	1150	107
66	Çeri oğlu Ahmed bin Ömer	Çulha	1300	122
67	Serhoş oğlu Hacı Ahmed bin Mehmed	Ticaret	2585	150
68	Nalband Arab Ali bin Abdullah	Nalband	670	134
69	Nalband Kara Ali'nin Kardeşi Kara Mehmed	Irgat	400	58
70	Emir Osman oğlu Hüseyin bin Mehmed	Çulha	730	84
71	Hacı İmam oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha	1375	112
72	Hacı Osman oğlu Hacı Salih bin Hacı Osman	Çulha	2140	191
73	Anınoğlu Mustafa bin Ali	Çulha	760	104
74	Ahmed Hoca oğlu Mustafa bin Ahmed	Çulha	1755	143
75	Hacı Ömer oğlu Ahmed bin Hacı Ömer	Ticaret	1640	134
76	Berber Hüseyin oğlu Mustafa bin Berber Hasan	Berber	650	96
77	Çavuş oğlu Ahmed bin Osman	Çulha	1425	137
78	Çavuş oğlu Hacı Salih bin Osman	Ticaret	3750	327
79	Koca Hüseyin oğlu Osman bin Mustafa	Çulha	630	99
80	Şer oğlu Salih bin Mehmed	Çulha	550	86
81	Çatalı oğlu Hüseyin bin Mustafa	Çulha	1700	182
82	Helvacı oğlu Hacı Ali bin Mehmed	Helvacı	2585	208,5
83	Helvacı oğlu Hacı Osman bin Hüseyin	Bakkal	3275	362,5

84	Helvacı oğlu Hacı Mehmed bin Hüseyin	Kasap	3780	318
85	Ahmed Efendi oğlu Salih Efendi bin Ahmed	Ziraat	1117	272,5
86	Abaz oğlu Ahmed bin Himmet	Çulha	880	104
87	Kara Molla oğlu Hasan bin Mehmed	Çulha	2000	198
88	Hacı Bayraktar oğlu Mustafa bin Ali	Çulha	550	71
89	Murad oğlu Ali Mustafa	Çulha	490	49
90	İlik oğlu Musa bin Abdullah	Çulha	530	58
91	Habib Hacı Hasan oğlu Mestan bin Hacı Hasan	Çulha	800	107
92	Burunsuz oğlu Veli İbrahim bin Hüseyin	Çulha	700	81
93	Kara Yusuf oğlu İsmail bin Yusuf	Irgat	550	65
94	Kel Hasan oğlu Mehmed bin Hasan	Çulha	500	55
95	Hisarlı Mestan bin Mehmed	Çulha	700	81
96	Kadı oğlu Ahmed bin Mustafa	Irgat	360	37
97	Demirci Bekir bin İbrahim	Demirci	1050	143
98	Hüseyin Dai oğlu Hasan bin Hüseyin	Çulha	930	114
99	Koca Baş Hacı Ahmed oğlu Mehmed bin Ahmed	Çulha	800	81
100	Ali Amca oğlu Mehmed bin Ali	Çulha	650	76
101	Çeri oğlu İbrahim bin Osman	Çulha	1150	157
102	Çeri oğlu İsmail bin Osman	Çulha	850	111
103	Köse Mehmed oğlu Yusuf bin Köse Mehmed	Çulha	450	60
104	Aydınlı Molla Osman bin Ali	Yolcu	800	81
105	Mehmed oğlu Halil bin Mehmed	Irgat	690	80
106	Çamaşırcı oğlu Osman bin Ali	Irgat	450	55
107	İhtiyar oğlu Mehmed bin Hasan	Çulha	2500	233
108	Çiftçi Mustafa Oğlu Ahmed bin Mustafa	Dülger	450	50
109	Derbend oğlu Hacı Mustafa bin Hacı Mehmed	Çulha	730	89
110	Kırca Hüseyin oğlu Ali bin Hüseyin	Çulha	880	115
111	Kara Ömer oğlu Ömer bin Ali	Yolcu	900	122
112	Tatman oğlu Halil bin Hasan	Çulha	470	73
113	Çallı Ömer bin Abdullah	Irgat	600	102
114	Emir İsmail oğlu Mehmed bin İsmail	Çulha	415	43
115	Kurt oğlu Osman bin İbrahim	Irgat	300	35

116	Kızıl köylü Deli Ahmed bin Ali	Irgat	420	58
117	Tekkeli oğlu Süleyman bin Mehmed	Irgat	35	35
118	Çeri Mehmed bin Mustafa	Irgat	500	76
119	Tıpkı oğlu Ahmed bin Mehmed	Çerçi	1000	111
120	Çavuş oğlu Kart Oğlan Ahmed bin Mustafa	Çulha	900	105
121	Abdi oğlu Mehmed bin Osman	Çulha	1100	20
122	Ömer Usta oğlu Mustafa bin Ömer	Çulha	550	119
123	Hacı Tunuslu oğlu Mehmed Ali bin Hacı Mustafa	Çulha	2200	172
124	Ali İmam oğlu Ahmed bin Yusuf	Irgat	500	70
125	Kara İsmail oğlu Abdullah bin İsmail	Mücrim	0	0
126	Hasan Beşe oğlu Mustafa bin Hasan	Çulha	1385	158
127	Acı Payam Mustafa bin Abdullah	Sail	0	0
128	Eğribozlu Mehmed bin Abdullah	Terzi	600	96
129	Arap Ali bin Süleyman	Irgat	550	94
130	Arap Ali bin Süleyman	Irgat	450	89
131	İnat Mehmed bin Ali	Irgat	300	55
132	Hacı Makaraoğlu Deli Ahmed bin Abdullah	Çulha	700	85
133	Hacı Makaraoğlu Hacı Abdullah bin Abdullah	Çulha	1000	143
134	Arap Ali bin Süleyman	Irgat	600	107
135	Anasız oğlu Ömer bin Süleyman	Çulha	1200	141
136	Kocaman Osman oğlu Mustafa bin Osman	Irgat	500	86
137	Kara Hasan oğlu Mehmed bin Hasan	Irgat	300	30
138	Duacılı İbrahim bin Abdullah	Irgat	400	50
139	Çerçi oğlu Osman bin Mehmed	Irgat	425	40
140	Emir Ali oğlu Mehmed bin Emir Ali	Irgat	400	45
141	Çeri Hafız Ahmed bin Süleyman	Muallim	630	3
142	Çakır oğlu Mehmed bin Mehmed	Mecnun	0	0
143	Haydar oğlu Hafız Osman bin Hüseyin	Muallim	650	10
144	Mustafa Efendi oğlu Numan bin Mustafa Efendi	İmam	500	92
145	Ahmed Efendi oğlu Şeyh Mehmed Efendi bin Ahmed	Müderriş	15	10
146	Şeyh Süleyman Efendi oğlu Abdullah bin Süleyman	Hatib	50	5

147	Serhoş oğlu Hacı Mustafa bin Mehmed	Ticaret	2470	212
148	Sarhoş Hacı Halil oğlu Şeyh Ali bin Hacı Halil	Yetim	1790	7

Tablo- 14 Kasap Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Attar	2
Bakkal	2
Berber	3
Çerçi	1
Çulha	78
Demirci	1
Dülger	2
Ekmekçi	1
Esnaf şeyhi	1
Hatib	1
Irgat	25
İmam	1
Kasap	2
Muallim-i Sıbyan	2
Mücrim	1
Müderriş	1
Nalband	1
Pabuççu	1
Semerci	1
Terzi	3
Ticaret	6
Ziraat	3
Genel Toplam	139

Tablo- 15 Kasap Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane No	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
17	Semerci Ahmed Oğlu İbrahim Bin Ahmed	Çulha
24	Kadı İsa oğlu Mehmed bin Ali	Çulha
25	Şaban oğlu Hasan bin Şaban	Çulha
27	Harputlu oğlu Hasan bin Hacı Hüseyin	Ticaret
33	Semerci Ahmed oğlu Ahmed bin Ahmed	Semerci
39	Koçak oğlu Kara Mustafa bin Kara Hasan	Çulha
40	Bir Beş oğlu Abdullah bin Mehmed	Çulha
42	Hasırcı Osman Mustafa	Irgat
48	Şer oğlu Osman bin Ahmed	Çulha
52	Duacılı Hasan bin Kapı Osman	Çulha
57	Cura İmam bin Mehmed	Çulha
58	İncirli oğlu Ali bin Hacı Mehmed	Çulha
61	Koçak oğlu Mehmed Ali bin Osman	Çulha
62	Koçak oğlu Mustafa bin Osman	Irgat
63	Şerif Ali bin Hüseyin	Irgat
65	Şer oğlu Himmet bin Ahmet	Çulha
67	Sarhoş oğlu Hacı Ahmed bin Mehmed	Ticaret
69	Nalband Kara Ali'nin Kardeşi Kara Mehmed	Irgat
71	Hacı İmam oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha
76	Berber Hüseyin oğlu Mustafa bin Berber Hasan	Berber

88	Hacı Bayraktar oğlu Mustafa bin Ali	Çulha
94	Kel Hasan oğlu Mehmed bin Hasan	Çulha
95	Hisarlı Mestan bin Mehmed	Çulha
97	Demirci Bekir bin İbrahim	Demirci
99	Koca Baş Hacı Ahmed oğlu Mehmed bin Ahmed	Çulha
103	Köse Mehmed oğlu Yusuf bin Köse Mehmed	Çulha
106	Çamaşırcı oğlu Osman bin Ali	Irgat
108	Çiftçi Mustafa Oğlu Ahmed bin Mustafa	Dülger
115	Kurt oğlu Osman bin İbrahim	Irgat
117	Tekkeli oğlu Süleyman bin Mehmed	Irgat
122	Ömer Usta oğlu Mustafa bin Ömer	Çulha
124	Ali İmam oğlu Ahmed bin Yusuf	Irgat
128	Eğribozlu Mehmed bin Abdullah	Terzi
130	Arap Ali bin Süleyman	Irgat
131	İnat Mehmed bin Ali	Irgat
134	Arap Ali bin Süleyman	Irgat
135	Anasız oğlu Ömer bin Süleyman	Çulha
137	Kara Hasan oğlu Mehmed bin Hasan	Irgat
139	Çerçi oğlu Osman bin Mehmed	Irgat
140	Emir Ali oğlu Mehmed bin Emir Ali	Irgat

3.4 Depeardı Mahallesi

Depeardı Mahallesi 50 hane olup tahmini nüfusu 250 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %7,16'dır. Temettüat Defterlerinde dördüncü mahalle olarak kaydedilmiştir. Depeardı Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 24,5 dönüm bağ arazisi, 15 dönüm mezru tarla vardır. Tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmıştır. Bu mahallede de geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. Hayvancılık olarak 50 hanelik mahallede 9 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Hayvancılık, tarım, gelir ve giderler konuları ilerleyen sayfalarda ayrı başlık altında detaylı olarak verilecektir.

Mahallede en fazla kullanılan isimler Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Halil, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan, Veli vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Köse, Kiraz, Arap, Kara vb. lakaplar olmuştur. Gökçeoğlu, Bektaşoğlu, Kumanoglu, Nasuh Beşe, Soğanoglu sülale ve lakap isimleri vardır. Bu ailelerin akraba olma ihtimalleri bulunmaktadır.

Mahallede en fazla temettüat geliri 8 numaralı hane sahibi Pazarcı oğlu Hacı Ahmed Bin Ali'nin olup Çulha(dokuma) ile uğraşmaktadır.⁶⁴ En az temettüat geliri ise Bacak oğlu Ali bin Ahmed'in olup Irgatlık mesleği ile uğraşmaktadır.⁶⁵ En fazla vergiyi 8 numaralı hane sahibi olan Pazarcı oğlu Hacı Ahmed Bin Ali vermektedir ve mesleği çulhadır.⁶⁶ En

⁶⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.108

⁶⁵ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.120

⁶⁶ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.108

az vergiyi 50 numaralı hane sahibi Eyüp Hafız Osman bin İsmail vermiştir.⁶⁷ Vergi vermeyenler 40 numaralı hane sahibi İmamoğlu Mehmed bin Osman'dır ve mesleği ırgatlıktır.⁶⁸ Vergi vermeyen diğer hane ise 44 numaralı hane sahibi Hacı Mehmed Ali bin Ali'nin mesleği çulhadır.⁶⁹ 49 numaralı hane sahibi Gökçe oğlu Hafız Ahmed bin Mustafa'nın mesleği muhtar olup onun da vergi kaydı yoktur.⁷⁰

Tablo- 16 Depeardı Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Hacı Hüseyin Oğlu Hacı Köse Mehmed	Çulha	1375	179,5
2	Kiraz Oğlu Hacı Hasan Bin Ali	Çulha	1560	155
3	Arab Hacı Ali Bin Ali	Çulha	1735	180,5
4	Çavuşoğlu Hacı Halil Bin Ahmed	Çulha	930	106
5	Nasuh Beşe oğlu Osman Bin Hacı Ahmed	Ticaret	2080	109
6	Kara Oğlan oğlu Veli Bin Mehmed	Çulha	650	96
7	Gökçe oğlu Hacı Ali Bin İbrahim	Çulha	1550	171
8	Pazarcı oğlu Hacı Ahmed Bin Ali	Çulha	2620	220
9	Depearkalı Osman oğlu Memiş Bin Osman	Kasap	1000	135
10	Pazarcı oğlu Hacı Hasan bin Ali	Çulha	1650	130
11	Bektaş oğlu İsmail bin Mehmed	Çulha	850	91,5
12	Bektaş oğlu Mehmed bin Mehmed	Irgat	500	60
13	Kır oğlu Ömer bin Himmet	Çulha	840	100
14	Hacı oğlu Ahmed bin Halil	Çulha	1160	122
15	Kumanoğlu Halil bin Mustafa	Çulha	930	143
16	Hasan oğlu Musa Bin Hasan	Çulha	1050	146
17	Nasuh oğlu Hacı Mehmed bin Hacı Ali	Çulha	1020	115
18	Kumoğlu Hacı Mehmed bin İbrahim	Çulha	1200	108
19	Cafer oğlu Mehmed bin Cafer	Çulha	1330	170
20	Gökçeoğlu Hacı Mehmed bin İbrahim	Ticaret	1640	170
21	Cafer oğlu Hacı Murtaza bin Cafer	Çulha	1050	129
22	Kızılca oğlu Mehmed bin Himmet	Irgat	450	66
23	Hacı Eyüp Bey	Ticaret	1880	168

⁶⁷ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.122

⁶⁸ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.119

⁶⁹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.120

⁷⁰ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.122

24	Çavuşoğlu Hacı Salih bin Ali	Çulha	870	164
25	Kemanlı oğlu Koca Hüseyin bin Abdullah	Irgat	450	64
26	İncirli İsmail bin Ali	Irgat	500	64
27	Çakal Hacı Halil bin Yusuf	Çulha	600	72
28	Kara Eyüp oğlu Mustafa bin Ali	Irgat	400	46
29	Soğan oğlu Hacı Mustafa bin Mehmed	Çulha	1360	182
30	Küçük Osman oğlu Osman bin Mehmed	Çulha	880	109
31	Akbaş oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha	990	140
32	Haklar oğlu Mehmed bin Ahmed	Irgat	500	64
33	Eyüp oğlu Mehmed bin Yusuf	Çulha	680	79
34	Hacı Hüseyin oğlu İbrahim bin Hüseyin	Çulha	950	145
35	Hacı Hüseyin oğlu Salih bin Hüseyin	Çulha	670	83,5
36	Gani oğlu gani bin Abdullah	Çulha	900	101
37	Hacı Ali oğlu Hacı Mehmed bin Ali	Ticaret	1385	139
38	Hacı Çene bin Ali	Çulha	1000	126
39	Nasuh Beşe oğlu Mustafa bin Nasuh	Çulha	1035	107
40	İmam oğlu Mehmed bin Osman	Irgat	500	0
41	Kocabaş Hacı Ahmed oğlu Hacı Yusuf bin Ahmed	Ticaret	1675	178,5
42	Bacak oğlu Ali bin Ahmed	Irgat	500	66
43	Eyüp Hafız Mehmed bin İsmail	Çulha	660	102
44	Hacı Mehmed Ali bin Ali	Çulha	750	0
45	Hacı oğlu Halil bin Ahmed	Irgat	350	46
46	Soğan oğlu Mehmed bin Mehmed	Çulha	940	105
47	Kayalı oğlu Mustafa bin Hüseyin	Çulha	450	56
48	Yağcı Hacı Osman oğlu Osman	Irgat	650	68
49	Gökçe oğlu Hafız Ahmed bin Mustafa	Muhtar	350	0
50	Eyüp Hafız Osman bin İsmail	İmam	40	4

Tablo- 17 Depeardı Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Çulha	32
Irgat	10
İmam	1
Kasap Kalfa	1

Muhtar	1
Ticaret	5
Genel Toplam	50

Tablo- 18 Depeardı Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane No	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
11	Bektaş oğlu İsmail bin Mehmed	Çulha
12	Bektaş oğlu Mehmed bin Mehmed	Irgat
18	Kumoğlu Hacı Mehmed bin İbrahim	Çulha
22	Kızılca oğlu Mehmed bin Himmet	Irgat
25	Kemanlı oğlu Koca Hüseyin bin Abdullah	Irgat
26	İncirli İsmail bin Ali	Irgat
27	Çakal Hacı Halil bin Yusuf	Çulha
28	Kara Eyüp oğlu Mustafa bin Ali	Irgat
32	Haklar oğlu Mehmed bin Ahmed	Irgat
40	İmam oğlu Mehmed bin Osman	Irgat
42	Bacak oğlu Ali bin Ahmed	Irgat
44	Hacı Mehmed Ali bin Ali	Çulha
45	Hacı oğlu Halil bin Ahmed	Irgat
47	Kayalı oğlu Mustafa bin Hüseyin	Çulha
48	Yağcı Hacı Osman oğlu Osman	Irgat
49	Gökçe oğlu Hafız Ahmed bin Mustafa	Muhtar

3.5 Eskicioğlu Mahallesi

Eskicioğlu Mahallesi 52 hane tahmini nüfusu 260 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %7,44'tür. Temettüat Defterlerinde beşinci mahalle olarak kaydedilmiştir. Eskicioğlu Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 27 dönüm bağ arazisi, 25 dönüm mezru tarla, 25 dönüm gayrimezru tarla vardır. Tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmıştır. Bu mahallede de geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. Hayvancılık olarak 52 hanelik mahallede 5 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Hayvancılık hane halkının ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüde yapılmıştır. Bölgenin coğrafi koşulları tarım ve hayvancılık için yeterli ticari imkânları sunmamaktadır.

Mahallede en fazla kullanılan isimler Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Halil, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan, Veli vb gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise Çakır, Kalles, Kara, Molla, Hacı vb. lakapları olmuştur. Mahallede en fazla temettüat geliri sahibi 52 hane numaralı Hacı Hafız oğlu Hacı Hafız Ahmed bin Abdullah olup Attar işi ile uğraşmaktadır.⁷¹ En az temettüat geliri ise 28 hane numaralı Demirli Ali bin İbrahim olup Irgatlık mesleği ile uğraşmaktadır⁷². En fazla vergiyi 15 numaralı hane sahibi İbrahim oğlu Ali bin İbrahim vermektedir ve mesleği çulhadır.⁷³ En az vergiyi ise 13 numaralı hane sahibi Kuloğlu Mustafa bin Süleyman vermekte ve mesleği çulhadır.⁷⁴ Vergi vermeyen hane ise 50 numaralı hane sahibi Felek Molla Mehmed bin Mehmed'dir.⁷⁵

⁷¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.147

⁷² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.139

⁷³ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.135

⁷⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.134

⁷⁵ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.146

Tablo- 19 Eskiçioğlu Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Eskiçioğlu Hacı Şeyh Ali bin Mustafa	Çulha	1650	162
2	Sağiranlıç oğlu İsmail bin Ömer	Çulha	750	95
3	Kara Halil oğlu Halil bin Hacı Mehmed	Çulha	1250	173
4	Kara Halil oğlu Hacı Mehmed bin Hacı Mehmed	Çulha	650	87
5	Oğlu Emir Ahmed bin Halil	Çulha	700	88
6	Samaka oğlu Ahmed bin Mustafa	Demirci	2150	185,5
7	Nebi oğlu Hüseyin bin Nebi	Çulha	700	224
8	Kara Ali'nin Hacı Osman bin Hacı Ali	Çulha	1700	93
9	Kolçak Hacı Mehmed bin İbrahim	Çulha	1950	193
10	Musa'nın Hacı İsmail bin Musa	Çulha	2050	183
11	Kalleş Hacı Ahmed bin Hüseyin	Çulha	1770	183
12	Kalleş oğlu Memiş bin Hüseyin	Çulha	1530	181
13	Kuloğlu Mustafa bin Süleyman	Çulha	520	2
14	Topoğlu Mehmed bin Hüseyin	Çulha	1250	143
15	İbrahim oğlu Ali bin İbrahim	Çulha	1740	228
16	Kapısızoglu Hafız Osman bin Ahmed	Muallim-i sıbyan	600	90
17	Nalbantoğlu Mustafa bin Ali	Çulha	780	103
18	Softaoğlu Mustafa bin Hacı Mehmed	Çulha	930	126
19	Dağdelenoğlu Mehmed bin İbrahim	Çulha	950	110
20	Abdullah oğlu Osman bin Mehmed	Çulha	950	108
21	Demirci İsmail oğlu Yastıkçı Osman bin İsmail	Çulha	1010	126
22	Soğancı oğlu Emin bin Mustafa	Çulha	950	100
23	Kavakoğlu Ali bin Mehmed	Çulha	710	109
24	Çakır Hafızoglu Hacı Mehmed bin Ahmed	Ticaret	2050	178,5
25	Çakır Hafızoglu Hacı Ali bin Ahmed	Çulha	950	100
26	Hacı Yusuf bin Yusuf	Çulha	950	100
27	Molla Mehmed oğlu Hacı Himmet bin Hacı Hasan	Çulha	1600	153

28	Demirli Ali bin İbrahim	Irgat	400	69
29	Kadioğlu İbrahim bin Süleyman	Irgat	600	75
30	Yörük Süleyman oğlu İsmail bin Süleyman	Çulha	500	59
31	Hacı Boduroğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha	720	92,5
32	Arapoğlu oğlu Hafız Mustafa bin Mustafa	Çulha	700	88
33	Hacı Hüseyin oğlu Halil bin Mustafa	Çulha	650	81
34	Haydar oğlu Süleyman bin Ahmed	Çulha	950	112
35	Osman Hocaoğlu Salih bin Osman	Çulha	700	93
36	Beşelioğlu Mustafa bin Ahmed	Çulha	650	73
37	Macaroğlu İbrahim bin Mehmed	Çulha	700	85
38	Hacıkuruoğlu Hasan bin Hacı Mustafa	Ticaret	1800	197,5
39	Çilesiz Hasan bin Himmet	Çulha	550	90
40	Hacı Hüseyin oğlu Hafız Mustafa bin Hacı Mehmed	Çulha	700	88
41	Karasulu Hasan bin Abdullah	Bardakçı	650	75
42	Çoban Köse İsmail bin Ahmed	Çulha	700	93,5
43	Kızıl Hasan oğlu Mustafa bin Ahmed	Çulha	750	105
44	Deli Hasan oğlu Mestan bin Hasan	Çulha	1050	130
45	Ali Bey oğlu Mehmed bin Ali	Çulha	700	88,5
46	Çiçeksiz oğlu Ahmed bin Mehmed	Irgat	550	80
47	Kıl Evlioğlu Osman bin Ahmed	Irgat	550	72
48	Ak Mehmed oğlu Ahmed bin Mehmed	Irgat	600	60
49	Hemişoğlu Abdurrahman bin Hüseyin	Çulha	950	145
50	Felek Molla Mehmed bin Mehmed	Ticaret	650	0
51	Osman Hoca oğlu Hafız Hacı Mehmed	Ticaret	1500	100
52	Hacı Hafız oğlu Hacı Hafız Ahmed bin Abdullah	Attar	2250	200

Tablo- 20 Eskicioğlu Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Çulha	39
Demirci	1
Muallim-i Sıbyan	1
Ticaret	4
Irgat	5

Bardakçı	1
Attar	1
Genel Toplam	52

Tablo- 21 Eskicioğlu Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane No	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
3	Kara Halil oğlu Halil bin Hacı Mehmed	Çulha
4	Kara Halil oğlu Hacı Mehmed bin Hacı Mehmed	Çulha
14	Topoğlu Mehmed bin Hüseyin	Çulha
16	Kapısızoğlu Hafız Osman bin Ahmed	Muallim
19	Dağdelenoğlu Mehmed bin İbrahim	Çulha
20	Abdullah oğlu Osman bin Mehmed	Çulha
22	Soğancı oğlu Emin bin Mustafa	Çulha
25	Çakır Hafızoğlu Hacı Ali bin Ahmed	Çulha
26	Hacı Yusuf bin Yusuf	Çulha
28	Demirli Ali bin İbrahim	Irgat
30	Yörük Süleyman oğlu İsmail bin Süleyman	Çulha
32	Arapoğlu oğlu Hafız Mustafa bin Mustafa	Çulha
34	Haydar oğlu Süleyman bin Ahmed	Çulha
36	Beşelioğlu Mustafa bin Ahmed	Çulha
40	Hacı Hüseyin oğlu Hafız Mustafa bin Hacı Mehmed	Çulha
41	Karasulu Hasan bin Abdullah	Bardakçı
48	Ak Mehmed oğlu Ahmed bin Mehmed	Irgat
50	Felek Molla Mehmed bin Mehmed	Ticaret
51	Osman Hoca oğlu Hafız Hacı Mehmed	Ticaret

3.6. Çakıroğlu Mahallesi

Çakıroğlu Mahallesi 24 hane tahmini nüfusu 120 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %3,43'tür. Temettüat Defterlerinde altıncı mahalle olarak kaydedilmiştir. Rumiyan Mahallesi'nden sonra ikinci küçük mahalledir. Çakıroğlu Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 15,5 dönüm bağ arazisi, 250 dönüm mezru tarla vardır. Tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmıştır. Bu mahallede de geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. Hayvancılık olarak 24 hanelik mahallede 2 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Bölgenin coğrafi koşulları tarım ve hayvancılık için yeterli ticari imkânları sunmamaktadır.

Mahallede en fazla kullanılan isimler Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Halil, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan, Veli vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Hacı, Sarı, Molla, vb. olmuştur. Bunun dışında; Ustaoglu, Beşe oğlu vb. gibi lakaplar aile ismi olarak kullanılmıştır. Mahallede en fazla temettüat geliri İbrahim Ustaoglu Hacı Mustafa bin İbrahim olup ticaret işi ile uğraşmaktadır.⁷⁶ En az temettüat

⁷⁶ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.154

geliri ise Nasuhoğlu Mehmed bin Mehmed⁷⁷ ve Çelikoğlu Mehmed bin Ali'nin⁷⁸ olup Irgatlık mesleği ile uğraşmaktadırlar. En fazla vergiyi veren hane ise 12 numaralı İbrahim Ustaoglu Hacı Mustafa bin İbrahim'dir.⁷⁹ En az vergiyi veren ise 8 numaralı hane sahibi Çelikoğlu Mehmed bin Ali'dir mesleği ırgattır.⁸⁰

Tablo- 22 Çakıroğlu Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettuat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettuat	Vergisi
1	Hacı Süleyman oğlu Hacı Ahmed bin Salih	Çulha	1300	204
2	Tahtaloğlu Bekir bin Hüseyin	Çulha	900	115
3	Semerci Hacı Hüseyin oğlu İbrahim bin Hacı Hüseyin	Semerci	600	75
4	Hacı Semercioğlu Memiş	Semerci	1000	155
5	Nasuhoğlu Mehmed bin Mehmed	Irgat	450	65
6	Kertikoğlu Ahmed bin Ahmed	Çulha	850	100
7	Kelpehlivan bin Mustafa	Irgat	580	73
8	Çelikoğlu Mehmed bin Ali	Irgat	450	50
9	Sarı Hacı oğlu Ahmed bin Ali	Çulha	900	100
10	Hacı Çakır bin Osman	Çulha	1350	170
11	Molla Hasan oğlu Mustafa bin Hasan	Çulha	1000	133
12	İbrahim Ustaoglu Hacı Mustafa bin İbrahim	Ticaret	2875	292
13	İbrahim Ustaoglu Hacı Osman bin İbrahim	Çulha	1000	127
14	Boyacı Ömer bin Ahmed	Irgat	660	92
15	Seydi oğlu Salih bin Hacı Mustafa	Irgat	900	135
16	Derbent Ahmed bin Karaoğlu Mehmed	Çulha	650	80
17	Hasan oğlu Veli bin Osman	Çulha	950	115
18	İmamoğlu Mehmed bin Mehmed	Çulha	1000	140
19	Mustafa Beşeoğlu Hasan bin Yusuf	Çulha	1300	128
20	Deli Sülekoğlu İbrahim bin Süleyman	Çulha	930	108
21	Ahâlden Ekizoğlu İsmail bin Abdullah	Irgat	600	85
22	Hacı Ali oğlu Salih bin Hacı Ali	Çulha	950	130

⁷⁷ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.151

⁷⁸ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.152

⁷⁹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.154

⁸⁰ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.152

23	Amirli Osman bin Hüseyin	Irgat	485	78
24	Osman Beşe oğlu Molla Mustafa bin Osman	Çulha	800	283

Tablo-23 Çakıroğlu Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Çulha	14
Irgat	7
Semerci	2
Ticaret	1
Genel Toplam	24

Tablo- 24 Çakıroğlu Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
3	Semerci Hacı Hüseyin oğlu İbrahim bin Hacı Hüseyin	Semerci
8	Çelikoğlu Mehmed bin Ali	Irgat
9	Sarı Hacı oğlu Ahmed bin Ali	Çulha
16	Derbent Ahmed bin Karaoğlu Mehmed	Çulha
19	Mustafa Beşeoğlu Hasan bin Yusuf	Çulha
21	Ahâlden Ekizoğlu İsmail bin Abdullah	Irgat

3.7. Hasanlı Mahallesi

Hasanlı Mahallesi 58 hane tahmini nüfusu 290 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %8.30'dur. Temettüat Defterlerinde yedinci mahalle olarak kaydedilmiştir. Hasanlı Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 26 dönüm bağ arazisi, 25 dönüm mezru tarla, 16 dönüm gayrimezru tarla vardır. Tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmıştır. Bu mahallede de geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. Hayvancılık olarak 58 hanelik mahallede 9 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Hayvancılık hane halkının ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüde yapılmıştır.

Bölgenin coğrafi koşulları tarım ve hayvancılık için yeterli ticari imkânları sunmamaktadır. Mahallede en fazla kullanılan isimler Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Halil, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan, Veli, Yusuf vb gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Sarı, Kuru, Kara, Koca, Molla, Hacı vb. olmuştur. Abdullahoğlu, Zeybekoğlu, Kuş İbrahimioğlu vb. gibi aile ve sülale isimleri kullanılmıştır.

Mahallede en fazla temettüat geliri Hacı İbrahim oğlu Hasan bin İbrahim'in olup Ziraat işi ile uğraşmaktadır.⁸¹ En az temettüat geliri aynı miktarda veren dört hane vardır ve Irgatlık mesleği ile uğraşmaktadırlar. Bunlar; 37 numaralı hane sahibi Ali Beşe oğlu Emir Osman bin Ali,⁸² 43 numaralı hane sahibi Akıllı İbrahim bin Ali⁸³, 44 numaralı hane

⁸¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.177

⁸² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.173

sahibi Kara Hüseyin oğlu Mustafa bin Hasan⁸⁴ ve 53 numaralı hane sahibi Hacı Hüseyin oğlu Hafız Mustafa bin Hacı Hüseyin'dir.⁸⁵ En fazla vergi veren hane 50 numaralı hane sahibi Hacı İbrahim oğlu Hasan bin İbrahim olup ziraatla uğraşmaktadır.⁸⁶ En az vergiyi ise 57 numaralı hane sahibi Durhoş oğlu Hafız Hüseyin bin Mehmed vermiş olup mesleği çulhadır.⁸⁷ Vergi vermeyen hane ise bulunmamaktadır.

Tablo- 25 Hasanlı Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Kuru oğlu Hacı İbrahim bin Hacı Mehmed	Çulha	1845	176
2	Molla Sarı oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha	550	80
3	Yasdıkçı Mustafa oğlu Ali bin Mustafa	Çulha	950	119
4	Sancılı Hasan bin Hasan	Çulha	1010	101
5	Koca Ahmed oğlu Hacı Osman bin Koca Ahmed	Çulha	2025	221
6	Hacı Halil oğlu Hacı Hafız Mehmed bin Halil	Çulha	2100	221,5
7	Abdullah oğlu Mehmed bin Abdullah	Çulha	1600	194
8	Abdullah oğlu Mustafa bin Abdullah	Çulha	860	106
9	Zeybekoğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha	940	104
10	Hacı İbrahim Efendi oğlu Osman bin İbrahim	Bakkal	1525	102,5
11	Molla Sarı oğlu Salih bin Mehmed	Çulha	1640	189
12	Kuma oğlu İbrahim bin Ali	Çulha	820	124
13	Molla Sarı oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha	1200	160
14	Hançer oğlu Osman bin İsmail	Çulha	800	100
15	Yusuf oğlu Osman bin Yusuf	Çulha	690	100
16	Kayış oğlu Hüseyin bin Mustafa	Çulha	1190	144
17	Demirci oğlu Hacı Halil bin İsmail	Çulha	1155	140
18	At Hacı Osman bin Hacı Osman	Çulha	740	104
19	Ovalı İsmail oğlu Ahmed bin İsmail	Çulha	1440	104
20	Hacı Şeyh Ali oğlu Süleyman bin Şeyh Ali	Çulha	1400	195
21	Hacı Hasan oğlu Hasan bin Hasan	Irgat	450	55

⁸³ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.175

⁸⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.175

⁸⁵ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.178

⁸⁶ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.177

⁸⁷ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.179

22	Kel Ali oğlu Mehmed Ali bin Ali	Çulha	720	87
23	Hacı Hasan oğlu Hafız İbrahim bin Mustafa	Çulha	840	109
24	Belgede yok		0	0
25	Demirci Ahmed oğlu Hacı Mehmed bin Ahmed	Çulha	750	100
26	Öksüz oğlu İbrahim bin Ahmed	Irgat	590	104
27	Çakır oğlu Ahmed bin Osman	Çulha	1210	141
28	Mustafa oğlu Hüseyin bin Mustafa	Çulha	950	115
29	Ömer oğlu Himmet bin Ömer	Irgat	580	98
30	Hasan oğlu Ali bin Hasan	Çulha	680	88
31	Kır oğlu Mehmed bin Mustafa	Irgat	450	54
32	Hacı Bekir oğlu Ömer bin Bekir	Çulha	850	105
33	Zeybek oğlu Ali bin Mustafa	Çulha	955	11
34	Balyemez Ahmed oğlu Himmet bin Ahmed	Çulha	800	95
35	Balcı Mehmed oğlu Mehmed	Çulha	450	55
36	Kamış oğlu Hüseyin bin Ömer	Irgat	450	55
37	Ali Beşe oğlu Emir Osman bin Ali	Irgat	300	50
38	Deli Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	Irgat	700	95
39	Gökçe Osman oğlu Yusuf bin Osman	Çulha	750	100
40	Dökmanlı oğlu Hüseyin bin Ahmed	Irgat	800	80
41	Mustafa oğlu Mustafa bin Mustafa	Irgat	350	40
42	Molla Mehmed oğlu Şeyh Ali bin Mehmed	Çulha	750	10
43	Akıllı İbrahim bin Ali	Irgat	300	65
44	Kara Hüseyin oğlu Mustafa bin Hasan	Irgat	300	45
45	Kuş İbrahim oğlu Hacı İbrahim bin İbrahim	Çulha	990	134
46	Kuş İbrahim oğlu Hacı İbrahim bin İbrahim	Irgat	500	61,5
47	Karasulu İsmail bin Abdurrahman	Irgat	650	75
48	Hayra Ahmed oğlu Mehmed bin Ahmed	Irgat	450	55
49	Hacı Mehmed oğlu Emin bin Hacı Mehmed	Irgat	340	44
50	Hacı İbrahim oğlu Hasan bin İbrahim	Ziraat	3750	235
51	Hacı Kayyum oğlu Hacı Ahmed bin Mustafa	Irgat	540	69

52	Kayyum oğlu Hacı Osman bin Mehmed	Çulha	550	105
53	Hacı Hüseyin oğlu Hafız Mustafa bin Hacı Hüseyin	Irgat	300	53
54	Dökmanlı Mehmed bin Mustafa	Irgat	350	45
55	Kara Cafer oğlu Halil bin Cafer	Irgat	500	71
56	Akıllı oğlu Mehmed bin Mustafa	Irgat	350	45
57	Durhoş oğlu Hafız Hüseyin bin Mehmed	Çulha	600	6
58	Şeyh Ali oğlu Ahmed bin Şeyh Ali	Irgat	850	50
59	Hacı Veli oğlu Hacı Hafız İbrahim Efendi bin Veli	Çulha	550	45

Tablo -26 Hasanlı Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Bakkal	1
Çulha	35
Irgat	21
Ziraat	1
Genel Toplam	58

Tablo-27 Hasanlı Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
3	Yasdıkçı Mustafa oğlu Ali bin Mustafa	Çulha
14	Hançer oğlu Osman bin İsmail	Çulha
31	Kır oğlu Mehmed bin Mustafa	Irgat
32	Hacı Bekir oğlu Ömer bin Bekir	Çulha
33	Zeybek oğlu Ali bin Mustafa	Çulha
34	Balyemez Ahmed oğlu Himmet bin Ahmed	Çulha
35	Balcı Mehmed oğlu Mehmed	Çulha
36	Kamış oğlu Hüseyin bin Ömer	Irgat
37	Ali Beşe oğlu Emir Osman bin Ali	Irgat
38	Deli Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	Irgat
39	Gökçe Osman oğlu Yusuf bin Osman	Çulha
40	Dökmanlı oğlu Hüseyin bin Ahmed	Irgat
41	Mustafa oğlu Mustafa bin Mustafa	Irgat
43	Akıllı İbrahim bin Ali	Irgat
44	Kara Hüseyin oğlu Mustafa bin Hasan	Irgat
46	Kızılcaölük'ten Pekmez İbrahim bin Abdullah	Irgat
47	Karasulu İsmail bin Abdurrahman	Irgat
48	Hayra Ahmed oğlu Mehmed bin Ahmed	Irgat
53	Hacı Hüseyin oğlu Hafız Mustafa bin Hacı Hüseyin	Irgat
54	Dökmanlı Mehmed bin Mustafa	Irgat
56	Akıllı oğlu Mehmed bin Mustafa	Irgat
59	Hacı Veli oğlu Hacı Hafız İbrahim	Çulha

	Efendi bin Veli	
--	-----------------	--

3.8. Tokat Mahallesi

Tokat Mahallesi 89 hane tahmini nüfusu 445 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %12,75'tir. Karye içerisinde en büyük ikinci mahalle olup temettüat defterinde sekizinci sırada kayda alınıp yazılan mahalle olmuştur. Tokat Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 58 dönüm bağ arazisi, 172 dönüm mezru tarla, 85 dönüm gayrimezru tarla ve 61 dönüm müştereken tarla vardır. Kadı Karyesi arazi olarak dağlık bir bölgede kurulmuş olduğu için coğrafi şartlar nedeniyle tarım sadece ihtiyaçları karşılayacak ölçüde yapılmakla birlikte küçük ölçekli ticareti yapılmıştır. Kadı Karyesinin en büyük ikinci tarım ve arazisine sahip Mahallesidir.

Bu mahallede geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. 89 hanelik mahallede 32 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Hayvancılık, tarım, gelir ve giderler konuları ilerleyen sayfalarda ayrı başlık altında detaylı olarak verilecektir. Mahallede en fazla kullanılan isimler Ahmed, Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Davud, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Küçük, Kara, Köse, Deli, Koca, Molla, Hacı vb. lakaplar kullanılmış olup aynı aileden gelen kişilerde aynı lakapları kullanmışlardır. Zorbakan oğlu, Tarakçı vb. sülale isimleri de en çok kullanılanlar arasındadır.

Mahallede en fazla temettüat geliri Hacı Demirci oğlu Hacı Koca Osman bin Hacı Hüseyin'nin olup Ticaret mesleğini yapmaktadır⁸⁸. En az temettüat geliri ise Ali Koç oğlu Mehmed bin Ali'nin olup mesleği ırgatlıktır.⁸⁹ Vergi vermeyen hane 52 numaralı hane sahibi Serhoş oğlu Hacı Halil Yetimi Ahmed bin Hacı Halil'dir.⁹⁰ En fazla vergi veren hane 21 numaralı Hacı Demirci oğlu Hacı Koca Osman bin Hacı Hüseyin olup mesleği ticarettir.⁹¹ En az vergiyi ise 66 numaralı hane sahibi Köse Mehmed oğlu Hacı Hüseyin vermiş olup yetimdir.⁹²

Tablo- 28 Tokat Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Kıroğlu Hacı İbrahim bin Hacı Ali	Çulha	830	103
2	Köse Süleyman oğlu Mehmed Ali bin Süleyman	Çulha	750	90
3	Zorbakan oğlu Mustafa bin Ali	Çulha	650	87

⁸⁸ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.189

⁸⁹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.200

⁹⁰ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.199

⁹¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.189

⁹² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.203

4	Zorbakan oğlu Salih bin Ali	Eskici	700	92
5	Küçük İbrahim oğlu Himmet bin İbrahim	Çulha	700	85
6	Mehmed Ağa oğlu İsmail bin Mehmed	Çulha	600	101
7	Dalyan oğlu İbrahim bin Himmet	Çulha	750	165
8	Tarakçıoğlu Mehmed Ali oğlu Hacı Ahmed bin Mehmed	Attar	1275	111
9	Tarakçı Mehmed Ali oğlu Osman	Çulha	650	80
10	Deli Ahmed oğlu Hacı Osman bin Ahmed	Çulha	1980	186
11	Kasapoğlu Hacı Osman bin Ahmed	Kasap	1550	177
12	Hacı Hasan oğlu Salih bin Mehmed	Çulha	800	108
13	Abdullah oğlu Hasan bin Abdullah	Çulha	780	111
14	Deli Abdullah oğlu İsmail bin Abdullah	Çulha	450	55
15	Kocayürek oğlu Hacı Mehmed bin Osman	Çulha	1710	171
16	Köse Mehmed oğlu Hacı Salih bin Mehmed	Çulha	1755	230
17	Acısulu Hacı Mustafa bin Ali	Ticaret	1544,5	212,5
18	Hacı Efendi oğlu Hacı Hafız bin Süleyman	Ticaret	2900	310
19	Hacı Yamuk oğlu Hacı Hafız Osman bin Hacı İsmail	Attar	2155	61
20	Kasapoğlu Mehmed bin Ahmed	Ticaret	640	102
21	Hacı Demirci oğlu Hacı Koca Osman bin Hacı Hüseyin	Ticaret	3560	351
22	Tekeli oğlu Hacı Ali bin İbrahim	Çulha	2090	215
23	Usta Ahmed oğlu Hacı Mehmed bin Ahmed	Ticaret	3350	315
24	Çıkrıkçı Osman oğlu Himmet bin Osman	Irgat	450	75
25	Hasan oğlu Salih bin Hacı Mustafa	Ticaret	1700	155
26	Kasap Hacı Salih oğlu Ahmed bin Salih	Çulha	650	90
27	Kasap Hacı Salih oğlu Himmet bin Hacı Salih	Irgat	500	79
28	Kasap Hacı Salih oğlu Şeyh Ali bin Salih	Dülger	720	110
29	Tokatlı Hacı Ahmed bin Osman	Ticaret	2405	215
30	Hacı Kahraman bin Taban Mehmed	Çulha	1300	149
31	Püskül oğlu Mustafa bin Ali	Çulha	960	131
32	Köse oğlu Hacı Hüseyin bin Mehmed	Helvacı	1250	132
33	Tabanlı oğlu Mehmed bin Mehmed	Çulha	1450	139

34	Derbend Hacı Hasan bin Hüseyin	Irgat	650	110
35	Abdurrahman oğlu Abdullah bin Abdurrahman	Çulha	1050	100
36	Mahmud oğlu Hüseyin bin Mehmed	Çulha	930	83
37	Doğ Hacı Ahmed bin Süleyman	Çulha	1700	180
38	Koca Ahmed oğlu Himmet bin Ahmed	Irgat	500	66
39	Hacı Depeli oğlu Hacı Mehmed bin Hacı Mustafa	Çulha	1800	185
40	Semerci oğlu Ahmed bin Hüseyin	Irgat	600	46
41	Sudani oğlu Hasan bin İsmail	Irgat	400	45
42	Ali'nin Hacı Mehmed bin Ali	Ticaret	1620	132
43	Kavalcı oğlu Hacı Osman bin Osman	Çulha	950	105
44	Mavi Dai oğlu Süleyman bin Mustafa	Irgat	400	45
45	Nalband Süleyman bin Abdullah	Nalband	700	111
46	Hacı Zeybek oğlu Hacı Osman bin Hacı İsmail	Ticaret	2100	172
47	Ahmed Efendi Yetimi Hafız Ali bin Ahmed	Yetim	300	30
48	Nalband oğlu Himmet bin Hacı Halil	Müezzin	500	10
49	Manisalı Mustafa bin Abdullah	Çulha	560	81
50	Kara Mustafa oğlu Osman bin Mustafa	Çulha	680	98
51	Derbend oğlu Hacı Ömer bin Hüseyin	Ticaret	2900	215
52	Serhoş oğlu Hacı Halil Yetimi Ahmed bin Hacı Halil	Yetim	2890	0
53	Koca İbrahim oğlu Mehmed bin İbrahim	Çulha	750	100
54	Koç oğlu Osman bin Hacı Ahmed	Irgat	400	46
55	Ali Koç oğlu Mehmed bin Ali	Irgat	300	35
56	Kul oğlu Ahmed bin Osman	Irgat	400	55
57	Molla Ömer oğlu Veli bin Ali	Kiremitçi	680	138
58	Kel Hasan oğlu Ali bin Hüseyin	Çulha	800	145
59	Deli Abdullah oğlu Hacı Ahmed bin Abdullah	Çulha	900	103
60	Armutçu oğlu Molla Osman bin Molla Ahmed	Ekmekçi	650	79
61	Bekir oğlu Veli bin Mustafa	Çulha	650	105
62	Tarakçı oğlu Hacı Mehmed bin Molla Mehmed	Çulha	950	115
63	Gülhan oğlu Şerif Ali bin Mehmed	Irgat	400	50

64	Hacı Mustafa oğlu yetim Ali bin Mustafa	Çulha	700	85
65	Köse Hacı İsmail bin Abdullah	Aktar	1540	148
66	Köse Mehmed oğlu Hacı Hüseyin	Yetim	575	5
67	Kırkığın Koca Ahmed bin Osman	Çulha	900	120
68	Tarakçı Mehmed Ali oğlu İsmail bin Mehmed	Çulha	970	192
69	Deli Bayraktar oğlu Osman bin Mehmed	İrgat	400	50
70	Kethüda oğlu Hacı Mustafa'nın oğlu Mustafa	Çulha	600	98
71	Sipil oğlu Mehmed bin Hüseyin	Ziraat	666	205
72	Acı Sulu Mehmed bin Süleyman	Çulha	700	86
73	Hacı Himmet oğlu Hasan bin Mehmed	İrgat	500	70
74	Çiftçi Osman oğlu İbrahim bin Osman	Çulha	1375	155
75	Kafes oğlu Salih bin Mehmed	İrgat	350	46
76	Kurdallı oğlu Osman bin Ahmed	İrgat	400	55
77	Ayvazlarlı oğlu Kanlı Ali bin Mustafa	İrgat	600	66
78	Süleyman oğlu Hasan bin Süleyman	İrgat	500	72
79	Kara Veli oğlu Osman bin Veli	Çulha	2650	65
80	Periş oğlu Ahmed bin Osman	Ticaret	1850	167
81	Serdar oğlu İsmail bin Ali	Çulha	950	110
82	Hacı Ayaz oğlu Osman bin Süleyman	Çulha	750	90
83	Bakbu zade oğlu Hacı Ahmed bin Mustafa	Çulha	1400	142
84	Yenikoca oğlu Mehmed bin İsmail	İrgat	400	54
85	Aykara oğlu Mustafa bin Mehmed	Oduncu	610	76
86	Tarakçı Molla Salih bin Ali	Çulha	1450	138
87	Gececi oğlu Süleyman bin Mehmed	İrgat	400	50
88	Çiftçi Ali bin Abdullah	Oduncu	1100	112
89	Hazım Efendi bin Ahmed Efendi	Müderris	900	50

Tablo- 29 Tokat Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Attar	3
Çulha	41

Dülger	1
Ekmekçi	1
Eskici	1
Helvacı	1
Irgat	19
Kasap	1
Kiremitçi	1
Müderriş	1
Müezzin	1
Nalband	1
Oduncu	2
Ticaret	11
Ziraat	1
Genel Toplam	86

Tablo- 30 Tokat Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
26	Kasap Hacı Salih oğlu Ahmed bin Salih	Çulha
32	Köse oğlu Hacı Hüseyin bin Mehmed	Helvacı
33	Tabanlı oğlu Mehmed bin Mehmed	Çulha
35	Abdurrahman oğlu Abdullah bin Abdurrahman	Çulha
38	Koca Ahmed oğlu Himmet bin Ahmed	Irgat
40	Semerci oğlu Ahmed bin Hüseyin	Irgat
41	Sudani oğlu Hasan bin İsmail	Irgat
44	Mavi Dai oğlu Süleyman bin Mustafa	Irgat
45	Nalband Süleyman bin Abdullah	Nalband
54	Koç oğlu Osman bin Hacı Ahmed	Irgat
55	Ali Koç oğlu Mehmed bin Ali	Irgat
63	Gülhan oğlu Şerif Ali bin Mehmed	Irgat
64	Hacı Mustafa oğlu yetim Ali bin Mustafa	Çulha
67	Kırkığın Koca Ahmed bin Osman	Çulha
69	Deli Bayraktar oğlu Osman bin Mehmed	Irgat
70	Kethüda oğlu Hacı Mustafa'nın oğlu Mustafa	Çulha
72	Acı Sulu Mehmed bin Süleyman	Çulha
75	Kafes oğlu Salih bin Mehmed	Irgat
78	Süleyman oğlu Hasan bin Süleyman	Irgat
81	Serdar oğlu İsmail bin Ali	Çulha
83	Bakbu zade oğlu Hacı Ahmed bin Mustafa	Çulha
84	Yenikoca oğlu Mehmed bin İsmail	Irgat
86	Tarakçı Molla Salih bin Ali	Çulha
87	Gececi oğlu Süleyman bin Mehmed	Irgat

3.9. Dereköy Mahallesi

Dereköy Mahallesi 43 hane tahmini nüfusu 215 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki payı %6,16'dır. Temettüat defterinde dokuzuncu sırada kayda alınıp yazılan mahalle olmuştur. Dereköy Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "irgatlık" mesleği gelmektedir.

Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 34,5 dönüm bağ arazisi, 8 dönüm mezru tarla vardır. Bu mahallede geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. 43 hanelik mahallede 9 hanenin hayvanatı bulunmaktadır. Hayvancılık, tarım, gelir ve giderler konuları ilerleyen sayfalarda

ayrı başlık altında detaylı olarak verilecektir. Mahallede en fazla kullanılan isimler Ahmed, Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Davud, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan, Ömer vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise Dermancı, Çoban, Küçük, Kara, Köse, Deli, Kocaman, Molla, Hacı vb. lakaplar kullanılmış olup aynı aileden gelen kişilerde aynı lakapları kullanmışlardır. Çekirdekli oğlu, Bodunsuz oğlu vb. sülale isimleri de en çok kullanılanlar arasındadır.

Mahallede en fazla temettüat geliri 42 hane numaralı Mavi Oğlan oğlu Hacı Mustafa bin Hüseyin'in olup Ticaret mesleğini yapmaktadır.⁹³ En az temettüat geliri ise 12 hane numaralı Cücehan oğlu Mehmed bin Himmet'in olup mesleği ırğatlıktır.⁹⁴ Vergi vermeyen hane 26 numaralı Kara Mehmed bin Abdullah⁹⁵ ve 24 hane numaralı Çekirdekli oğlu Himmet bin Osman olup mesleği ırğatlıktır.⁹⁶ En fazla vergi veren ise 42 hane numaralı Mavi Oğlan oğlu Hacı Mustafa bin Hüseyin'in olup Ticaret mesleğini yapmaktadır.⁹⁷ En az vergi veren 38 hane numaralı Mehmed Efendi oğlu İbrahim Efendi bin Mehmed olup mesleği muallim-i sıbyandır.⁹⁸

Tablo- 31 Dereköy Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane No	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Asab oğlu Ali bin Hüseyin	Çulha	1600	158
2	Dedeköylü Süleyman bin Ömer	Çulha	2400	242
3	Abbas oğlu Osman bin Mehmed	Oduncu	1000	157
4	Dermancı Hasan oğlu Salih bin Hasan	Irgat	850	110
5	Dermancı Hasan oğlu Ömer bin Hasan	Çulha	510	101
6	Kocaman oğlu Mehmed bin Süleyman	Çulha	1350	195
7	Deli oğlu Hüseyin bin Mehmed	Pabuççu	490	63
8	Kocaman oğlu Ahmed bin Süleyman	Çulha	600	75
9	Koca Ahmed oğlu Ali bin Ahmed	Irgat	970	127
10	İbrahim oğlu Atik Mehmed Ali bin İbrahim	Kirâcı	925	120
11	Çukadar oğlu Mustafa bin Mehmed	Çulha	1900	320
12	Cücehan oğlu Mehmed bin Himmet	Irgat	330	33
13	Dimancı Osman oğlu Mehmed bin Osman	Çulha	1200	160
14	Çongar oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha	705	96

⁹³ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.228

⁹⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.218

⁹⁵ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.222

⁹⁶ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.222

⁹⁷ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.228

⁹⁸ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.226

15	Çoban oğlu Mustafa bin Hüseyin	Irgat	550	95
16	Çoban oğlu İbrahim bin Mustafa	Irgat	475	85
17	Boyacı Hacı Mehmed bin Hüseyin	Boyacı	600	148
18	Kasım oğlu Mustafa bin Osman	Irgat	850	95
19	Demirli oğlu Ahmed bin Ali	Eskici	425	58
20	Köşelikli İsmail bin Abdullah	Irgat	500	80
21	Kofacı oğlu Mehmed bin Mehmed	Çulha	1200	153
22	Bahşi oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha	500	70
23	Abdullah oğlu Mehmed bin Abdullah	Çulha	850	135
24	Çekirdekli oğlu Himmet bin Osman	Irgat	350	0
25	Çekirdekli oğlu Ahmed bin Ali	Çulha	900	100
26	Kara Mehmed bin Abdullah	Irgat	350	0
27	Mü'min oğlu Hasan bin Hüseyin	Irgat	540	64
28	Kara Ahmed oğlu Çakal Osman bin Ahmed	Çulha	800	110
29	Kapa Aşçı oğlu Mustafa bin Ali	Irgat	525	100,5
30	Kursa oğlu Mehmed bin Veli	Irgat	840	130
31	Hacı İsmail oğlu Ömer bin Mehmed	Irgat	1000	124
32	Kirişçi Mavi Hüseyin oğlu Hasan bin Mehmed	Kasap	1050	182
33	Kapa Aşçı oğlu Hacı Ahmed bin Mustafa	Çulha	960	118
34	Eymirli Süleyman bin Abdullah	Irgat	600	80
35	Kerman oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha	900	105
36	Hacı İbrahim oğlu Ahmed bin İbrahim	Çulha	1200	175
37	Bodunsuz oğlu Hacı Ahmed bin Hüseyin	Ticaret	2105	208
38	Mehmed Efendi oğlu İbrahim Efendi bin Mehmed	Muallim-i Sıbyan	1000	10
39	Bodunsuz oğlu Mustafa bin Hüseyin	Çulha	650	80
40	Mehmed'in oğlu Hüseyin bin Mehmed	Çulha	850	100
41	Değirmenci Osman oğlu Osman bin Osman	Irgat	650	70
42	Mavi Oğlan oğlu Hacı Mustafa bin Hüseyin	Ticaret	2900	265
43	Çekirdekli oğlu Süleyman bin Osman	Irgat	750	161

Tablo- 32 Dereköy Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Boyacı	1
Çulha	18
Eskici	1
Irgat	16
Kasap	1
Kiracı	1
Muallim-i Sıbyan	1
Oduncu	1
Pabuçcu	1
Ticaret	2
Genel Toplam	43

Tablo- 33 Dereköy Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
13	Dimancı Osman oğlu Mehmed bin Osman	Çulha
15	Çoban oğlu Mustafa bin Hüseyin	Irgat
16	Çoban oğlu İbrahim bin Mustafa	Irgat
19	Demirli oğlu Ahmed bin Ali	Eskici
22	Bahşi oğlu Ahmed bin Mehmed	Çulha
24	Çekirdekli oğlu Himmet bin Osman	Irgat
26	Kara Mehmed bin Abdullah	Irgat
28	Kara Ahmed oğlu Çakal Osman bin Ahmed	Çulha
34	Eymirli Süleyman bin Abdullah	Irgat
35	Kerman oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha
41	Değirmenci Osman oğlu Osman bin Osman	Irgat

3.10. Kuzören Mahallesi

Kuzören Mahallesi 40 hane tahmini nüfusu 200 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki pay %5,73'tür. Temettüat defterinde onuncu sırada kayda alınıp yazılan mahalle olmuştur. Kuzören Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 36 dönüm bağ arazisi, 12 dönüm mezru tarla vardır. Bu mahallede geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. 40 hanelik mahallede 11 hanenin hayvanatı bulunmaktadır.

Mahallede en fazla kullanılan isimler Ahmed, Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Davud, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan, Ömer vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Zeybek, Küçük, Koca, Kara, Köse, Molla, Hacı vb. lakaplar kullanılmış olup aynı aileden gelen kişilerde aynı lakapları kullanmışlardır. Topaloğlu, Sakar oğlu vb. sülale isimleri de en çok kullanılanlar arasındadır. Mahallede en fazla temettüat geliri Yahşi oğlu Abdullah bin Molla Mustafa'nın olup Ticaret mesleğini yapmaktadır.⁹⁹ En az temettüat geliri ise 4 numaralı hane sahibi Süleyman oğlu Salih bin

⁹⁹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.241

Mustafa¹⁰⁰ ve 36 hane numaralı Zararcı oğlu Mestan bin Osman'a aittir.¹⁰¹ En fazla vergi veren hane 7 numaralı hane sahibi Zeybek Hacı Hafız Mustafa bin Osman olup ticaretle uğraşmaktadır.¹⁰² En az vergi veren hane ise 4 numaralı hane sahibi Süleyman oğlu Salih bin Mustafa¹⁰³ ve 36 hane numaralı Zararcı oğlu Mestan bin Osman'dır.¹⁰⁴ Bu mahallede vergi vermeyen bulunmamaktadır.

Tablo- 34 Kuzören Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüatı	Vergisi
1	Ali Batıh Hasan bin Ali	Çulha	710	88
2	Veli Halil oğlu Halil bin Halil	Çulha	1150	162
3	Hambal oğlu Ömer bin Ahmed	Çulha	900	111
4	Süleyman oğlu Salih bin Mustafa	Irgat	450	60
5	Mustafa oğlu Hacı Hafız Osman bin Ahmed	Irgat	600	74
6	Küçük Mehmed oğlu Emir Ahmed bin Mehmed	Çulha	1700	276
7	Zeybek Hacı Hafız Mustafa bin Osman	Ticaret	3575	310
8	Topaloğlu Süleyman bin Abdullah	Çulha	860	106
9	Hacı Mehmed Efendi oğlu Hacı Mehmed bin Mehmed	Çulha	1650	181
10	Hacı Kara Osman bin Veli	Çulha	2210	291
11	Bambik oğlu Mavi Hasan bin Osman	Çulha	950	200
12	Molla Mehmed oğlu Mehmed bin Mehmed	Çulha	680	91
13	Hacı Mustafa oğlu Osman bin Mustafa	Çulha	1650	172,5
14	Sağırtmaç oğlu Mehmed bin Ömer	Irgat	860	121
15	Musa Ali oğlu Musa bin Ali	Çulha	780	106
16	Küçük Mehmed oğlu Mestan bin Mehmed	Irgat	600	88
17	Başı Kabak oğlu Mehmed bin Molla Ahmed	Çulha	950	110
18	Demirci Hacı Bekir'in Osman bin Bekir	Çulha	2380	309
19	Çavuş oğlu Hacı Mehmed bin Ahmed	Çulha	1800	215
20	Berber oğlu Ahmed bin Hasan	Çulha	770	104
21	Kara Uşak oğlu Hasan bin Mehmed	Çulha	770	97,5

¹⁰⁰ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.235

¹⁰¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.246

¹⁰² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.236

¹⁰³ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.235

¹⁰⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.246

22	Yahşi oğlu Abdullah bin Molla Mustafa	Ticaret	3000	300
23	Sakar oğlu Himmet bin Hacı İsmail	Çulha	1600	140
24	Hacı Abdullah oğlu Salih bin Mustafa	Çulha	2250	248
25	Molla Mehmed oğlu Hacı Mustafa bin Mehmed	Çulha	2450	235
26	Mustafa Efendi oğlu Şeyh Ali bin Mustafa	Çulha	950	110
27	Odabaşı oğlu Murtaza bin Osman	Çulha	1100	122
28	Koca Sarık oğlu Hüseyin bin Hüseyin	Çulha	800	130
29	Koca Mehmed oğlu Kopil Ali bin Mehmed	Irgat	550	70
30	Buldanlı Mehmed Usta bin Abdullah	Pabuççu	1050	153
31	Hacı Himmet oğlu Himmet bin Mehmed	Çulha	700	87
32	Seki Köylü Çırak İsmail	Irgat	600	75
33	Mertan oğlu Mehmed bin Ömer	Irgat	600	70
34	Hacı Fakih oğlu Mehmed bin Osman	Irgat	700	80
35	Hüseyin oğlu Mehmed bin Hüseyin	Çulha	750	82
36	Zararcı oğlu Mestan bin Osman	Tarakçı	450	60
37	Değirmenci Hafız Mehmed bin Ahmed	Çulha	700	85
38	Emir oğlu Osman bin Mehmed	Irgat	500	65
39	Sorum oğlu Hüseyin bin Osman	Çulha	980	125,5
40	İbrahim Beşe oğlu Mehmed bin İbrahim	Çulha	820	117

Tablo- 35 Kuzören Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Çulha	27
Irgat	9
Pabuççu	1
Tarakçı	1
Ticaret	2
Genel Toplam	40

Tablo- 36 Kuzören Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
3	Hambal oğlu Ömer bin Ahmed	Çulha
4	Süleyman oğlu Salih bin Mustafa	Irgat
27	Odabaşı oğlu Murtaza bin Osman	Çulha
28	Koca Sarık oğlu Hüseyin bin Hüseyin	Çulha
29	Koca Mehmed oğlu Kopil Ali bin Mehmed	Irgat

33	Mertan oğlu Mehmed bin Ömer	Irgat
35	Hüseyin oğlu Mehmed bin Hüseyin	Çulha
38	Emir oğlu Osman bin Mehmed	Irgat

3.11.Kıranbağ Mahallesi

Kıranbağ Mahallesi 60 hane tahmini nüfusu 300 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki pay %8,59'dur. Temettüat defterinde on birinci sırada kayda alınıp yazılan mahalle olmuştur. Kıranbağ Mahallesi'nde geçim kaynağı olarak en fazla "çulha" mesleği yapılmaktadır. İkinci sırada ise "ırgatlık" mesleği gelmektedir. Mahalle Müslümanların yaşadığı bir mahalle olup gayrimüslim reaya bulunmamaktadır. Mahallede 31 dönüm bağ arazisi, 182 dönüm mezru tarla, 21 dönüm gayrimizru tarla vardır. Bu mahallede geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarım yerine Çulhaya(dokuma) yönelik meslek edinilmiş olup geçimlerini bu işle sağlamışlardır. 45 hanelik mahallede 15 hanenin hayvanatı bulunmaktadır.

Mahallede en fazla kullanılan isimler Ahmed, Mehmet, Mustafa, İbrahim, İsmail, Davud, Süleyman, Ali, Osman, Hüseyin, Hasan, Ömer vb. gibi isimlerdir. En çok kullanılan lakaplar ise; Küçük, Koca, Kara, Molla, Hacı vb. lakaplar kullanılmış olup aynı aileden gelen kişilerde aynı lakapları kullanmışlardır. Hacı Bakıoğlu, Arabacıoğlu, Şemer oğlu vb. sülale isimleri de en çok kullanılanlar arasındadır.

Mahallede en fazla temettüat geliri 60 hane numaralı Ata Hacı Hafız bin Ahmed'in olup Ticaret mesleğini yapmaktadır.¹⁰⁵ En az temettüat geliri ise 6 hane numaralı Bekarlı Ali bin Süleyman'ın olup Sail ve am'adır.¹⁰⁶ Vergi vermeyen hane 26 hane numaralı Dermancı oğlu Hüseyin bin Ali olup mesleği ise ırgatlıktır¹⁰⁷ ve 23 hane numaralı hane sahibi Şemer oğlu Hasan bin Mehmed olup mesleği çulhadır.¹⁰⁸ Diğer vergi vermeyen hane ise 27 numaralı hane sahibi Osman Dai oğlu Mustafa bin Osman olup mesleği ırgatlıktır.¹⁰⁹ En fazla vergiyi 55 hane numaralı Hacı Paytarcı oğlu Hacı İsmail bin Hacı Hüseyin olup mesleği ticarettir.¹¹⁰ En az vergiyi ise 6 hane numaralı Bekarlı Ali bin Süleyman vermiştir.¹¹¹

Tablo- 37 Kıranbağ Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Yılık Hasan bin Mustafa	Çulha	600	95
2	Ömer Dai oğlu Ahmed bin Ömer	Çulha	1200	133
3	Zilli oğlu Hacı Hasan bin Halil	Çulha	900	100

¹⁰⁵ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.273

¹⁰⁶ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.256

¹⁰⁷ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.262

¹⁰⁸ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.261

¹⁰⁹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.262

¹¹⁰ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.271

¹¹¹ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.256

4	Osman Beşe oğlu Ali bin Osman	Çulha	950	105
5	Hacı Koçan oğlu Hafız Mehmed Ali bin Osman	Çulha	1450	170
6	Bekarlı Ali bin Süleyman	Sail am'a	50	5
7	Hızır oğlu Mustafa bin Hasan	Irgat	570	58
8	Eskici Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Irgat	500	95
9	İmam oğlu Mustafa bin Osman	Çulha	900	75
10	Hacı İsa oğlu Ahmed bin İsa	Çulha	900	117
11	Arabacı oğlu Koca İbrahim'in oğlu İsmail	Çulha	1400	107
12	Semerci oğlu Ahmed bin Ahmed	Çulha	1000	115
13	Molla Ömer oğlu Hacı Salih bin Mehmed	Çulha	1000	130
14	Çallı Ahmed bin Mehmed	Semerci	1090	129
15	Hacı Mehmed oğlu Hacı Himmet bin Hacı Mehmed	Çulha	650	78
16	Hacı Bakı oğlu Abdullah bin Mustafa	Irgat	500	65
17	Hacı Bakı oğlu Osman bin Mustafa	Çulha	1350	140
18	Arabacı oğlu Molla Hasan bin Osman	Muallim-i Sıbyan	600	75
19	Hacı Mustafa oğlu Hüseyin bin Mustafa	Çulha	1300	125
20	Faşlı oğlu İbrahim bin Ahmed	Irgat	500	58
21	Emir oğlu Hasan bin Mehmed	Çulha	2030	153
22	Şemer oğlu Hasan bin Mehmed	Çulha	600	75
23	Şemer oğlu Hasan bin Mehmed	Çulha	550	0
24	Kalp Ali oğlu Mehmed bin Hacı Ali	Irgat	400	145
25	İsmail oğlu Derviş Ali bin İsmail	Irgat	550	50
26	Dermancı oğlu Hüseyin bin Ali	Irgat	400	0
27	Osman Dai oğlu Mustafa bin Osman	Irgat	400	0
28	Ali Koç bin Hasan	Irgat	440	59
29	Hacı Hafız oğlu Hacı Emin bin Ahmed	Ticaret	3500	135
30	Osman Kethüda oğlu Mehmed bin Osman	Irgat	400	48
31	Berber Hasan oğlu Berber Halil bin Hasan	Berber	1350	125
32	Pabuççu oğlu Hacı Mehmed oğlu Şerif Ali bin Hacı Mehmed	Aktar	1700	100
33	Bekir Beşe oğlu Ahmed bin Mustafa	Irgat	1590	45

34	Tomcu oğlu Hasan Ali bin Hacı Mehmed	Çulha	900	110
35	Buldanlı Mehmed bin Abdullah	Irgat	500	58
36	Çoban Halil oğlu Ahmed bin Halil	Çulha	950	110
37	Hisarlı Mehmed bin Abdullah	Irgat	400	55
38	Sarı Taşlı Mustafa bin Ali	Irgat	450	55
39	Şahbaz oğlu Osman bin Mustafa	Irgat	400	35
40	Küçük Osman oğlu Mehmed Bese bin Osman	Irgat	440	62
41	Vezir oğlu Mustafa bin Mehmed	Çulha	900	105
42	Ali İmam oğlu İbrahim bin Yusuf	Ticaret	850	58
43	Kıgılı oğlu Mehmed bin Mehmed	Irgat	330	58
44	Küçük Ahmed oğlu Himmet bin Hacı Mehmed	Irgat	780	68
45	Şehirli Mehmed bin Abdullah	Oduncu	650	109
46	Ata oğlu Süleyman bin Osman	Çulha	1950	175
47	Serdar oğlu Mehmed bin Süleyman	Yolcu	800	95
48	Karabaş Hüseyin bin Süleyman	Irgat	450	55
49	Aş yemez oğlu Ali bin Abdullah	Irgat	450	55
50	Koca Baş Mustafa bin Osman	Çulha	550	63
51	Küçük Ahmed oğlu Mustafa bin Mustafa	Irgat	300	35
52	Kavalcı oğlu Hasan bin Osman	Irgat	500	63
53	Koca İbrahim oğlu Osman	Çulha	650	65
54	Hafız İbrahim bin Hacı Ahmed	İmam	300	30
55	Hacı Paytarıcı oğlu Hacı İsmail bin Hacı Hüseyin	Ticaret	3392	465,5
56	Hacı Emir Mustafa bin Hüseyin	Ticaret	2055	329
57	Hacı Emir oğlu Hacı Hüseyin bin Mustafa	Çulha	650	55
58	Hacı Emir oğlu Hacı Ahmed bin Mustafa	Çulha	730	73
59	Sicilli oğlu Hacı Ahmed bin Mustafa	Çulha	700	135
60	Ata Hacı Hafız bin Ahmed	Ticaret	3550	330

Tablo- 38 Kıranbağ Mahallesi Meslekler

Meslekler	Hane Sayısı
Attar	1

Berber	1
Çulha	25
Irgat	22
İmam	1
Muallim-i Sıbyan	1
Oduncu	1
Semerci	1
Ticaret	5
Yolcu	1
Genel Toplam	59

Tablo- 39 Kıranbağ Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
3	Zilli oğlu Hacı Hasan bin Halil	Çulha
7	Hızır oğlu Mustafa bin Hasan	Irgat
8	Eskici Ahmed oğlu Mustafa bin Ahmed	Irgat
9	İmam oğlu Mustafa bin Osman	Çulha
16	Hacı Bakı oğlu Abdullah bin Mustafa	Irgat
19	Hacı Mustafa oğlu Hüseyin bin Mustafa	Çulha
23	Sakar oğlu Mehmed bin Mustafa	Çulha
24	Kalp Ali oğlu Mehmed bin Hacı Ali	Irgat
25	İsmail oğlu Derviş Ali bin İsmail	Irgat
26	Dermancı oğlu Hüseyin bin Ali	Irgat
27	Osman Dai oğlu Mustafa bin Osman	Irgat
30	Osman Kethüda oğlu Mehmed bin Osman	Irgat
32	Pabuççu oğlu Hacı Mehmed oğlu Şerif Ali bin Hacı Mehmed	Aktar
35	Buldanlı Mehmed bin Abdullah	Irgat
37	Hisarlı Mehmed bin Abdullah	Irgat
38	Sarı Taşlı Mustafa bin Ali	Irgat
39	Şahbaz oğlu Osman bin Mustafa	Irgat
42	Ali İmam oğlu İbrahim bin Yusuf	Ticaret
47	Serdar oğlu Mehmed bin Süleyman	Yolcu
48	Karabaş Hüseyin bin Süleyman	Irgat
50	Koca Baş Mustafa bin Osman	Çulha
51	Küçük Ahmed oğlu Mustafa bin Mustafa	Irgat
53	Koca İbrahim oğlu Osman	Çulha

3.12.Rumiyan Mahallesi

Rumiyan Mahallesi 4 hane tahmini nüfusu 20 kişiden oluşmaktadır. Kadı Karyesi nüfusu içerisindeki pay %0,57'dir. Temettüat defterinde on ikinci sırada kayda alınıp yazılan mahalle olmuştur. Kadı Karyesinin en küçük ve Gayrimüslimlerin yaşadığı bir mahalledir. Rumiyan Mahallesi'nin geçim kaynağı olarak pabuççudur. Diğer meslek grupları bu mahallede bulunmamaktadır. Bu mahalle temettuatında hayvancılık ve tarım ile ilgili bir kayıt bulunmamaktadır. Mahallede en fazla temettuat geliri Petro Veledi Yorgi'ye aittir.¹¹² Panayod Veledi Istradi en az temettuat gelirine sahiptir.¹¹³ Vergiden muaf olan

¹¹² BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.274

¹¹³ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.275

vergi vermeyen hane bu mahallede bulunmamaktadır. En fazla vergiyi Petro Veledi Yorgi¹¹⁴ vermiş olup en az vergi ise Panayod Veledi Istradi'ye aittir.¹¹⁵

Tablo- 40 Rumiyan Mahallesi Hane Sahipleri, Meslek, Temettüat ve Vergisi

Hane	Şöhreti, Baba Adı ve Adı	Mesleği	Temettüat	Vergisi
1	Petro Veledi Yorgi	Pabuççu	650	60
2	Nikola Veledi Anastas	Pabuççu	550	50
3	Panayod Veledi Istradi	Pabuççu	400	40
4	Yorgi Veledi Kostantin	Pabuççu	450	45

Tablo- 41 Rumiyan Mahallesi Emlak ve Arazisi Olmayanlar ve Geçim Kaynakları Olan Meslekler

Hane	Emlâk ve Arazi Olmayanlar	Geçim Kaynakları
1	Petro Veledi Yorgi	Pabuççu
2	Nikola Veledi Anastas	Pabuççu
3	Panayod Veledi Istradi	Pabuççu
4	Yorgi Veledi Kostantin	Pabuççu

4. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nde Kullanılan İsim, Unvan ve Lakaplar

Kişileri diğer insanlardan ayıran özelliklerin başında onun adı ve sıfatları gelmektedir. Soyadının kullanılmadığı düşünüldüğünde şahısların ad ve sıfatlarının önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Osmanlı toplumunda Müslim veya gayrimüslim olmasına bakılmaksızın insanların isimlerinin yanında aile ismi, mesleği ya da sıfatı da söylenmiştir. Fiziksel görünümüne, vücudunun belirgin bir özelliğine veya iyi bilinen bir karakter özelliğine göre kişilere lakap takılmıştır. Bu özelliklerden faydalanmak suretiyle mahalle veya köyde akraba olan haneleri belirleyebilmek mümkün olabilmektedir¹¹⁶

Temettüat Defterlerinde hane sakinlerinin ismi yazılırken “Kurt Ömer oğlu Osman bin Ömer” örneğinde olduğu gibi “oğlu” kelimesi kayda geçerken yaygın olarak kullanılmıştır. Böylece hane sakinlerinin mahalle veya köydeki akrabalarının tespitini mümkün kılmak kolaylaşmıştır. Ayrıca bu durum köyler arasında göç hareketlerinin de yaşandığını göstermektedir, göç hareketleri hem ekonomik sebeplerle hem de evlilik yolu ile bazen de bölgede huzursuzluk çıkaranların sürgün edilmesi sonucu da olabilmektedir. “Mustafa oğlu bin Mustafa” vb gibi geleneksel Türk adeti olan dedenin, toruna babanın oğluna aynı isimleri verme kültürü devam etmiştir. “Oduncu, çulha, imam, duhancı, ırgat, Arap, Dereköylü” vb gibi kişilerin meslekleriyle birlikte mensup oldukları milliyeti ve memleketlerini de isimlerinden öğrenmekteyiz. “Kel, kara, inat” vb. Hane reislerinin isimlerinin yanında tanımlanan ifadeler şahsın dış görünüşü, fiziksel özellikleri ve karakteri ile ilgili bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.¹¹⁷ Kadı Karyesi mahallelerinde

¹¹⁴ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.274

¹¹⁵ BOA.ML.VRD.TMT-d. 1928, s.275

¹¹⁶ Necati Çavdar, “1844-1845 Yıllarında Taşâbad Kazası Köylerinin İctimai ve İktisadi Şartlarına Dair Tespitler” III. Uluslararası Geçmişten Günümüze Merzifon ve Amasya Yöresi Sempozyumu, 2015, s. 213

¹¹⁷ BOA. ML.VRD.TMT.1928

ikamet eden ahalinin sülale, aile isimlerini ve lakaplarını detaylı olarak inceleyerek tablolarda kullanım adetleriyle birlikte verdik. Kadı Karyesinin sosyal aile yapısı hakkında istatistik bilgiler elde etmiş olduk.

Tablo- 42 Tavlıacıoğlu Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Abdioğlu	1	Ağa	1
Aydınlı	1	Bacanak	1
Bayraktar Oğlu	2	Bedelci	1
Beşeoğlu	4	Berber	1
Cebazlı	1	Emir	3
Çakıroğlu	1	Hacı	7
Daioğlu	3	Hanup	1
Davudoğlu	1	Hisarlı	1
Derbendoğlu	1	Hoca	1
Dereköylü	1	İranlı	1
Deveci Oğlu	1	Kadı	1
Dolcaoğlu	1	Kara	3
Eskicioğlu	1	Kasap	1
Eskioğlu	1	Kepe	1
Gedal	1	Kethüda	1
İslamcı Oğlu	1	Koca	1
İsmailoğlu	1	Koç	2
Kabalı Oğlu	1	Köle	1
Kaldancı Oğlu	1	Köse	1
Kapa Oğlan	1	Kudal	1
Karadenizli	1	Kurt	3
Kıranıoğlu	1	Küçük	4
Kırlıoğlu	1	Sallı	1
Kodallar Oğlu	1	Mavi	1
KulOğlu	1	Mısırlı	3
Kumaşoğlu	1	Molla	2
Mağrifoğlu	1	Ocak	1
Oduncu Oğlu	1	Sakceli	1
Sabık Oğlu	1	Şerik	1
Şaban Oğlu	2	Şeyh	1
Şamlıoğlu	1	Sucullu	1
Terzioğlu	2	Usta	1
Timur oğlu	1	Uşak	1
		Zarraf	1

Tablo- 43 Duran Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Beşeoğlu	1	Ağa	2
Çapkinoğlu	1	Ak	1
Çolakoğlu	1	Buldanlı	1
Fındıkoğlu	1	Canbuk	1
Himmetoğlu	1	Deli	1
Kameroğlu	1	Eskici	2
Kavalcıoğlu	1	Hacı	1
Kuloğlu	1	Harputlu	1
Murabıdoğlu	1	Kara	1

Zeybekoğlu	1	Koca	1
		Köle	1
		Mecnun	1
		Molla	1
		Okkalı	2
		Tarakçı	2
		Tulumcu	1
		Turnalı	2
		Yarengümeli	1

Tablo- 44 Kasap Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Abakoğlu	1	Ağa	1
Abazoğlu	1	Acı Payam	1
Abdioğlu	1	Ahıllı	1
Akbaşoğlu	1	Akabeli	1
Amcaoğlu	1	Arab	4
Anasızoğlu	1	Arabacı	1
Anınoğlu	1	Aydınlı Molla	1
Bayraktaroğlu	1	Berber	1
Beşeoğlu	2	Budes	1
Birbeşoğlu	1	Çallı	1
Burunsuzoğlu	1	Çeri	5
Çakıroğlu	1	Çıkıncı	1
Çallıoğlu	1	Çiftçi	1
Çamaşırcıoğlu	1	Çoban	1
Çatallıoğlu	1	Deli	2
Çavuşoğlu	3	Demirci	1
Çerçioğlu	1	Derbend	1
Çerioğlu	1	Dereli	1
Daioğlu	1	Duacılı	1
Ekmekçioğlu	1	Duacılı	1
Emiroğlu	1	Eğri Bıçak	1
Haydaroğlu	1	Eğribozlu	1
Helvacıoğlu	3	Emir	2
İhtiyaroğlu	1	Emir	3
İlikoğlu	1	Habib	1
İmamoğlu	3	Hacı	11
İncirlioğlu	1	Hafız	1
Kadioğlu	1	Harputlu	1
Kaleoğlu	1	Hasırcı	1
Kel Abdioğlu	1	Hisarlı	1
Kel Hasanoğlu	1	Hoca	1
Kılıçoğlu	1	Horzum	1
Kurtoğlu	1	Işıklarlı	1
Lakoğlu	1	İnat	1
Makaraoğlu	2	Kadı	1
Serhoşoğlu	3	Kadı	1
Sülekoğlu	1	Kara	8
Şabanoğlu	1	Kara Molla	1
Şeroğlu	2	Karlı Koca	1
Şeroğlu	1	Kasap	2
Tatmanoğlu	1	Kırca	1

Tekkelioğlu	1	Kızılköylü	1
Tıpkıoğlu	1	Koca	1
Tunusluoğlu	1	Kocabaş	1
		Kocaman	1
		Koçak	3
		Köse	1
		Küçük	1
		Mekri	1
		Nalband	2
		Semerci	2
		Şabanoğlu	1
		Şerif	1
		Şeyh	3
		Tavlacı	2
		Topal	1
		Usta	1
		Uşaklı Molla	1

Tablo- 45 Depeardı Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Akbaşoğlu	1	Arab	1
Bacakoğlu	1	Çakal	1
Bektaşoğlu	2	Çene	1
Beşeoğlu	2	Depearkalı	1
Caferoğlu	2	Hacı	9
Çavuşoğlu	2	Hafız	2
Ganioğlu	1	İncirli	1
Gökçeoğlu	3	Kara	1
Haklaroğlu	1	Karaoğlu	1
İmamoğlu	1	Kocabaş	1
Kayaloğlu	1	Köse	1
Kemanlıoğlu	1	Küçük	1
Kıroğlu	1	Yağcı	1
Kızılcıoğlu	1		
Kirazoğlu	1		
Kumanoğlu	2		
Pazarcıoğlu	2		
Soğanıoğlu	2		

Tablo- 46 Eskicioğlu Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Arapoğlu	1	Ak	1
Beşelioğlu	1	Çilesiz	1
Boduroğlu	1	Çoban Köse	1
Çakır Hafızoğlu	2	Deli	1
Çiçeksiz	1	Demirci	1
Dağdelenoğlu	1	Demirli	1
Eskicioğlu	1	Emir	1
Hacıhafızoğlu	1	Felek Molla	1
Hacıkuruoğlu	1	Hacı	5
Haydaroğlu	1	Hafız	1

Hemişoğlu	1	Kalleş	2
Hocaoğlu	1	Kara	3
Hocaoğlu	1	Karasulu	1
Kadioğlu	1	Kızıl	1
Kapısızoğlu	1	Kolçak	1
Kavakoğlu	1	Molla	1
Kılevlioğlu	1	Yörük	1
Kuloğlu	1		
Macaroğlu	1		
Nalbandoğlu	1		
Nebioğlu	1		
Sağiranlıç	1		
Samakaoğlu	1		
Softaoğlu	1		
Soğancıoğlu	1		
Topoğlu	1		

Tablo- 47 Çakıroğlu Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Beşeoğlu	2	Amirli	1
Çelikoğlu	1	Boyacı	1
Ekizoğlu	1	Deli	1
İmamoğlu	1	Derbend	1
Kertikoğlu	1	Hacı	4
Seydioğlu	1	Kelpehlivan	1
Sülekoğlu	1	Sarı Molla	1
Tahtalioğlu	1	Semerci	2
Ustaoğlu	2		

Tablo- 48 Hasanlı Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Abdullahoğlu	2	Akıllı	1
Akıllıoğlu	1	At Hacı	1
Beşeoğlu	1	Balyemez	1
Çakıroğlu	1	Deli	1
Demircioğlu	1	Demirci	1
Durhoşoğlu	1	Gökçe	1
Hançeroğlu	1	Hacı	8
Kamışoğlu	1	Hacı Şeyh	1
Kayısoğlu	1	Hafız	1
Kayyumoglu	2	Hayra	1
Kıroğlu	1	Kara	2
Kumanoğlu	1	Karasulu	1
Kuruoğlu	1	Kel	1
Molla Sarıoğlu	3	Kızılcaölük	1
Öksüzoglu	1	Koca	1
Zeybekoğlu	1	Kuş	1
Zeybekoğlu	1	Molla	1
		Ovalı	1
		Pekmez	1
		Sancılı	1
		Şeyh	1

		Yasdıkçı	1
--	--	----------	---

Tablo- 49 Tokat Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Ayazoğlu	1	Acısulu	2
Aykaraoğlu	1	Armutçu	1
Ayvazlarlıoğlu	1	Çıkırıkçı	1
Bakbuzadeoğlu	1	Çiftçi	2
Bayraktaroğlu	1	Dağ Hacı	1
Dalyanoğlu	1	Deli	4
Demircioğlu	1	Derbend	2
Depelioğlu	1	Efendi	1
Gececioğlu	1	Hacı	3
Kafesoğlu	1	Hacı Efendi	1
Kasapoğlu	2	Hacı Yamuk	1
Kavalcıoğlu	1	Hacı Zeybek	1
Kethüdaoğlu	1	Kara	2
Kıroğlu	1	Kasap Hacı	3
Koçoğlu	2	Kel	1
Kuloğlu	1	Kırkığın Koca	1
Kurdallıoğlu	1	Koca	2
Mavi Daioglu	1	Kocayürek	1
Nalbandoğlu	1	Köse	5
Perişoğlu	1	Küçük	1
Püsküloğlu	1	Manisalı	1
Semerocioğlu	1	Molla	2
Serhoşoğlu	1	Nalband	1
Sipiloğlu	1	Tabanlı	1
Sudanioğlu	1	Tarakçı	2
Tarakçıoğlu	3	Tokatlı	1
Tekelioğlu	1	Usta	1
Yenikocaoğlu	1		
Zorbakanoğlu	2		

Tablo- 50 Dereköy Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Abbasoğlu	2	Boyacı	1
Asaboğlu	1	Çongar	1
Bahşioğlu	1	Dereköylü	1
Bodunsuzoğlu	2	Değirmenci	1
Cücemanoğlu	1	Dermancı	3
Çekirdeklioğlu	3	Efendi	1
Çobanoğlu	2	Eymirli	1
Çukadaroğlu	1	Hacı	2
Delioğlu	1	Kapa Aşçı	2
Demirlioğlu	1	Kara	2
Kasımoğlu	1	Kirişçi Mavi	1
Kermanoğlu	1	Koca	1
Kocamanoğlu	2	Köşelikli	1
Kofacioğlu	1	Mavioğlan	1
Kursaoğlu	1		

Mü'minoğlu	1		
------------	---	--	--

Tablo- 51 Kuzören Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Bambikoğlu	1	Başıkabak	1
Berberoğlu	1	Batıh	1
Beşeoğlu	1	Buldanlı	1
Çavuşoğlu	1	Çırak	1
Emiroğlu	1	Değirmenci	1
Hacı Fakıhoğlu	1	Demirci	1
Hambaloğlu	1	Efendi	2
Mertanoğlu	1	Hacı	7
Odabaşoğlu	1	Hafız	2
Sağırtmaçoğlu	1	Kara	2
Sakaroğlu	1	Koca	1
Sorunoğlu	1	Koca Sarık	1
Topaloğlu	1	Kopil	1
Yahşioğlu	1	Küçük	2
Zararcıoğlu	1	Mavi	1
		Molla	2
		Seki Köylü	1
		Şeyh	1
		Uşak	1
		Zeybek	1

Tablo- 52 Kıranbağ Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Lakaplar	Kullanım Adedi
Arabacıoğlu	2	Bekarlı	1
Aş Yemezoğlu	1	Berber	1
Ataoğlu	1	Buldanlı	1
Bakıoğlu	2	Çallı	1
Beşeoğlu	2	Çoban	1
Daioğlu	2	Derviş	1
Dermancıoğlu	1	Eskici	1
Emiroğlu	1	Hacı	2
Faslıoğlu	1	Hacı Emir	3
Hızıroğlu	1	Hafız	4
İmamoğlu	1	Hisarlı	1
İmamoğlu	1	Kalp	1
Kavalcıoğlu	1	Karabaş	1
Kethüdaoğlu	1	Koca	1
Kığlıoğlu	1	Kocabaş	1
Koçanoğlu	1	Koç	1
Papuçcuoğlu	1	Küçük	3
Paytarcıoğlu	1	Molla	1
Sakaroğlu	1	Sarı Taşlı	1
Semercioğlu	1	Şehirli	1
Sicillioğlu	1	Yılık	1
Şahbazoğlu	1		
Şemeroğlu	1		
Tomcuoğlu	1		

Veziroğlu	1		
Zillioğlu	1		

Tablo- 53 Rumiyan Mahallesi Aile İsimleri ve Lakapları

Sülale ve Aile İsimleri	Kullanım Adedi	Hane Reisleri İsimleri	Kullanım Adedi
Petro	1	Yorgi	1
Nikola	1	Anastas	1
Panayod	1	Istradi	1
Yorgi	1	Kostantin	1

Rumiyan Mahallesi gayrimüslimlerin hakkında papuççu olmaları dışında sosyal ve iktisadi bir bilgi kaydedilmemiştir

5. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü’nde Mesleki Yapılanma

Temettüat defterlerinin sosyal tarih açısından önemli hususlarından biri de hane reislerinin meslek bilgilerinin kaydedilmiş olmasıdır. Defterlerdeki kişilerin meslek bilgilerine baktığımızda görüyoruz ki Kadı Karyesi yerleşim yeri fiziki ve coğrafi özellikleri bakımından temettüat defterlerindeki birçok küçük yerleşim birimlerinden farklı olarak ziraat ve hayvancılık yaygın olmamakla birlikte küçük sanayi kolları ve esnaflık yaygındır. Meslek bilgileri sayesinde köylerde zanaatın ne ölçüde geliştiğini tespit etmemiz mümkündür, aynı zamanda meslekler arası dağılımını da tespit edebiliriz. Bununla beraber vergiden muaf olanların neden muaf oldukları ile ilgili durumları hakkında yaşlı, hasta, çalışamaz, mecnun, sail vb. gibi özellikleri kayıtlardan anlamak mümkündür.

Kadı Karyesinde 29 meslek çeşidi olduğu anlaşılmaktadır. Meslek çeşitliliğinin bu denli çok olması bölgenin sosyal ve iktisadi açıdan aktif olduğunu göstermektedir. Nüfusun tahmini olarak 3500’e yakın olduğu bu yörede ahalinin kendi ihtiyaçları noktasında yeterli sosyal iktisadi yapı geliştirdiğini düşünmek yerinde olacaktır.

Kadı Karyesi’nde geçim kaynağı olarak Çulha ilk sırada gelmektedir. Bölge coğrafi ve fiziki özelliklerine bakıldığında bölgenin tarım arazisinin kısıtlı olması ve ticari gelir getirmesi noktasında yetersiz kalması aynı zamanda bu durum hayvancılık noktasında da olumsuz etkisi olmuş ve sadece ev halkının ihtiyaçlarını karşılayacak doğrultuda hayvancılık ve tarım yapılmıştır. Irgatlık mesleği Çulhadan sonra ikinci sırada gelmektedir. Irgatlık mesleği dediğimizde işçilik, tarım işçiliğini düşündüğümüzde bu bölge için mantıklı gelmemekle birlikte ırgat mesleğini yapanların çulha mesleğinin işçilik ihtiyacını karşıladığını düşünmek yerinde olacaktır. Tarım ve hayvancılığın ihtiyaç kadar yapıldığı bu bölgede Irgatların dokuma işçisi olarak aktif oldukları yorumu yapılabilir. Dokuma geçmişten günümüze bölgede en aktif meslek olarak varlığını sürdürmektedir. Bu sebeple dokuma üzerine Çulha başlığı altında detaylı bilgi verilecektir.

Tablo- 54 Meslek Genel Dağılımı

Meslek Adı	Hane Sayısı	Meslek Adı	Hane Sayısı
Attar	9	Kiracı	2

Bakkal	4	Muallim-i Sıbyan	5
Bardakçı ve Çömlekçi	2	Müderri	4
Berber	6	Müezzin	3
Çerçi	1	Nalband	2
Çulha	388	Oduncu	4
Duhancı	1	Pabuçcu	8
Dülger	3	Semerci	4
Esnaf Şeyhi	1	Tarakçı	2
Ekmekçi	1	Temirci	2
Eskici	2	Terzi	3
Helvacı	1	Ticaret	40
İmam	4	Yolcu	5
Irgat	160	Ziraat	7
Kasap ve Çırağı	6	Toplam	681

5.1 Çulha (Dokuma)

En az iki iplik grubunun aynı düzlemde belli kurallara bağlı olarak ve birbirleri ile dik açı oluşturacak şekilde, birbirlerinin altından ve üstünden geçerek bağlantı yapımlarıyla bir tekstil yüzeyi oluşturmaları işlemine “dokuma” adı verilir. Dokuma; iplikleri bez kumaş ve benzeri ürünlere dönüştürme eylemi ve bu eylem sonucunda ortaya konulan ürünlerin genel adı olarak açıklanmıştır.¹¹⁸

Dokuma giriş bölümünde bahsettiğimiz üzere Kadıköy ve çevresinde yüzyıllardır yapılmaktadır. Geleneksel Türk dokuması üzerine kıl ve yün dokunan bölgede zamanla pamuğun menderes ovasında ekilip dikilmesi ve verimli olması üzerine dokuma ilerleme sağlamış ve ürünlerde çeşitlilik oluşmuştur. Tek düzen sistemli olan ağaç tezgâhlar ise zamanla yerini daha donanımlı otomatik tezgâhlara bırakmıştır. Çevre köylerinde ve yaylalarında bölge halkına yetecek kadar ürünün yetiştirilmesi ve arazi koşullarının ticaret yapacak derecede yüksek üretim kapasitesi sağlamamasından dolayı Babadağ ve çevre halkı dokumacılığı gelir kaynağı olarak benimsemiştir.

Tezgâhlarda birden fazla ürün çeşidi dokunmaktadır. Bunlar, Alaca, Astar, Şal, Üstlük, Beyaz, Kıt’a gibi ürünlerdir. Kadı Karyesinin en önemli ve birinci geçim kaynağı çulha olduğu incelediğimiz temettuat kayıtlarından da tespit edilebilmektedir. Kadı Karyesi’nde tezgâhlarda dokunan ürünler Depeardı, Eskicioğlu, Çakıroğlu Mahallesi’nde belirtilmemiş ve cins belirtilmeden sadece adet olarak kaydedilmiştir. Burada bir kayıt hatası olduğu görülmektedir. Biz bu destgâhları en fazla dokunan ve yaygın olan Alaca destgâh olarak düşünerek yorum yapmanın sakıncası olmayacağı kanaatindeyiz. Kadı Karyesi’nde üretilen kumaşlara bu noktada ayrıntılı değinmek yerinde olacaktır. En çok dokunan kumaş türü olarak Alaca, Kadı Karyesi ve çevresinde önemli bir yere sahiptir. Alt başlıklar halinde bu kumaş türleri hakkında bilgi verilecektir.

Alaca: Tekstil Terimleri sözlüğünde birinci anlamı “birkaç rengin karışımından oluşan, çok renkli” anlamında ifade edilmektedir. İkinci anlamı, “birkaç renkli iplikten

¹¹⁸ Funda Akoğlu, *Cumhuriyet Döneminde Denizli’de Dokumacılığın Gelişimi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Denizli 2020, s. 1.

yapılmış dokuma”dır. Üçüncü anlamı “kıldan dokunmuş bir tür kilim”, dördüncü anlamı “kenarları işlemeli büyük başörtüsü” olarak belirtilirken beşinci anlamı “el dokuması heybe”dir. Altıncı anlamı “kadın donu”dur. Yedinci anlamda ise “genellikle kırmızı zemin üzerine sarı çubukları olan eski bir pamuklu kumaş türü” olarak açıklanmaktadır. Çoğunlukla mintan, şalvar ve entari yapımında kullanılmıştır.¹¹⁹

Osmanlı tereke ve gümrük defterlerinde XV. yüzyıldan beri Alaca adı altında birçok çeşit kumaş ismi geçmektedir: Mısır alacası, Şami alaca, Yezdi alaca, Hindi alaca, Anaberi alaca, Manisa alacası, Tire alacası, Kaşan alacası, Dapul (Hint) alacası, alaca basma. Alaca’dan birçok eşya yapıldı: Alaca kaftan, alaca heybe, alaca çarşaf, alaca minder, alaca kilim, alaca atlas mak’ad (minder), alaca peşkir. İstanbul’da alaca satıcıları ayrı bir hîrfet (lonca) halinde örgütlenmişlerdi. Evliya Çelebi döneminde Tire, Şam ve Hint alacaları meşhurdu. Atlas veya kemha kaftan yerine ucuz bir kaftan çeşidi alacadan yapılıyordu. Giyecek ve ev döşemesi olarak alaca kumaşının tüketim alanı pek genişti. Alaca, Hindistan’da bu adla meşhurdu. Alaca, Asya’da Endinozya’dan Ortadoğu’ya kadar uzanan geniş bir sahada yaygın, ikat denilen kumaş grubu içinde incelenmektedir¹²⁰

Denizli sancağı, 19. yüzyılın sonlarında Batı Anadolu’nun en canlı kumaş üretim merkeziydi. Denizli şehrinde, 190 tezgâh, yılda 69.000 top kumaş ürettiyordu, bunun yarısından fazlası alacaydı. Denizli’nin dokumacılıktaki şöhreti, iki kasabasının üretimine dayanıyordu: Kadıköy ve Buldan. Kadıköy’de kumaş üretimi 20. yüzyıl başında hızla artmıştı, 15.000 Kadıköylü İngiliz ipliği ve Alman boyaları kullanıyordu. 784 tezgâhta, 1900 yılı civarında, çeşitli tekstil ürünlerinden (üstlük, bez, kuşak ve alaca) 321.000 top dokunmuştu. Birkaç yıl sonra yalnız alaca üretimi 300.000 topa ulaştı.¹²¹ Alacalar, düzhareli renklerde üretildiği gibi, ekoseli veya çözgü yönünde inceli kalınlı çizgilerle renklendirilmiş kompozisyonlarda üretilirler. Kemha, Şaliye, Mekkavi, Çitari, Müflüs olarak adlandırılan çeşitleri bulunmaktadır.

Kemha

Şaliye

Mekkavi

Çitari

Müflüs

Şekil- 1Alaca Kumaş Çeşitleri Örneği¹²²

Üstlük: (İşlemeli, hacı üstlüğü), Üstlüklerden halk tipi başörtülerine Yarım ya da Bürdü denmektedir. Günlük giysi amaçlı kullanılmaktadır. Pamuklu olan ve kareli olarak

¹¹⁹ Günay Atalayer, Işıl Eraslan, “Anadolu’da “Alaca” Üzerine Bir Karşılaştırma” *Akdeniz Sanat Dergisi*, C. 6, S.11, 2013, s. 253.

¹²⁰ Zeynep Balkanal, Sultan Sökmen, “Seben Alaca Dokumaları” *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, C. 10, S. 20, Aralık 2017, s. 239.

¹²¹ Ceyhun Berkol, *Yazılı Kaynaklarda Yer Almış Osmanlı Kumaşlarının İrdelenmesi*, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul 2010, s. 165.

¹²² www.kumasbilgi.com

dokunan bu dokumalara ipekten “Sıçan Dişi” denilen bir ajur yapılır. Daha çok, Aydın ve Denizli yöresinde kadınlar tarafından kullanılan bu örtüler kırmızı, siyah ve beyaz ipliklerle dokunmaktadır.¹²³

Şekil- 2Üstlük Kumaş Örneği¹²⁴

Astar: Elbiselerde kumaşları daha dayanıklı bir hale getirmek için altlarına konulan bez ve kumaşlar. Ekseriya pamuktan olup, nadiren ipekten dokunurdu. Resmi kayıtlarda destar olarak yazılmıştır. En meşhurları Adana ve Manisa’da dokunurdu.¹²⁵

Şal: Tiftik keçisi yününden dokunmuş ve çubuklar arasında resmedilmiş çiçek motifleri ile özellikle badem şekilli motifleri kendine has güzellikte yünlü bir kumaştır. İpek karıştırılarak da dokunmuştur. Çubukların incelik ve kalınlığına, renklerine, badem şekilli çiçek motiflerinin kompozisyonlarına göre de şallar “anberser”, “göbekli”, “rizâî”, “potalı”, “valide şalı” gibi isimler almışsa da daha çok dokundukları yere göre aldıkları isimlerle gruplandırılmaktadır. Nebâti boyalarla boyanan şalların renklerini asırlar boyunca koruduğu ve kumaş olarak da kolay eskimediği görülmektedir. Şal taklidi dokunmuş kumaşlara “Şalâki” dendiği gibi yine tiftik yapağıdan dokunmuş ancak deseni şala benzemeyen kumaşlara da “Şalı” denmektedir. Şalın, kaftandan kavuk sargısına, kuşağa, seccadeden yatak örtüsü, perde, bohça ve yorgan yapımına kadar geniş bir kullanım alanı bulunmaktadır.¹²⁶

İstanbul Şalı

Gürün Şalı

Bursa Şalı

Harput Şalı

Şekil- 3Şal Kumaş Çeşitleri Örneği¹²⁷

Beyaz: beyaz penbe (pamuk) bezi, kapıt, hümayun, ham bez gibi isimlerin söylendiği düz renksiz ham pamuk ipinden yapılan kumaşlardır. Çarşaf, kefen, çeyizlik yorgan astarı, döşeklik astarı olarak kullanılmıştır. Pamuk veya ketenden dokunmuş

¹²³ Nesrin Önlü, “Ege Bölgesi El Dokuma Kaynakları”, *Sanat Dergisi*, S. 17, 2010, s. 53-54.

¹²⁴ www.kitantik.com

¹²⁵ Mine Esiner Özen, “Türkçede Kumaş Adları”, *Tarih Dergisi*, S. 33, s. 302.

¹²⁶ www.kumasbilgi.com

¹²⁷ www.kumasbilgi.com

kumaş. Rengi daima beyaz olur. İpliğin cinsine, dokunuş tarzına, kalınlığına, inceliğine, yumuşaklığına, sertliğin e göre muhtelif cinsleri olup, Amerikan bezi, Trabzon bezi, yelken bezi, keten bezi, penbe bez, gibi isimler alır.¹²⁸Beyaz bez ile ilgili kaptan yapımında kullanıldığına dair bilgiler vardır.¹²⁹

Dokumacılığın vazgeçilmez unsuru destgâhlardır. Destgâhlar ise geleneksel yapıda olan ağaç destgâhlar olup tek düzenlidir. Bu çıkarımı üretilen kumaşların miktarlarından ve kumaş yapılarından dolayı yapabilmekteyiz. Destgâhların dokudukları kumaş yönüyle çeşitleri bulunmaktadır. Bazı mahallelerde destgâh türü belirtilirken bazılarında sadece destgâh olarak verilmiştir. Bu durumda çoğunlukta dokunulan kumaş olan alaca kumaşı temel alınarak bu destgâhlarıda alaca destgâh olarak kabul etmek yerinde olacaktır. Aşağıdaki tabloda mahallelere göre destgâh miktarları ve türlerini verdik. Destgâh hasılatını ve mahallelere göre gelir gider tablolarını ikinci bölümde inceleyeceğiz.

Tablo- 55 Mahallelere Göre Destgâh Dağılımı

Mahalle	Alaca ¹³⁰	Şal ¹³¹	Beyaz ¹³²	Üstlük ¹³³	Astar ¹³⁴	Belirtilmemiş ¹³⁵	Toplam
Tavlacıoğlu	52	5	0	5	0	0	62
Duran	1	2	0	0	0	0	3
Kasab	53	14	0	11	0	2	80
Depeardı	0	0	0	0	0	37	37
Eskicioğlu	0	0	0	0	0	48	48
Çakıroğlu	0	0	0	0	0	15	15
Hasanlı	1	5	1	0	0	28	35
Tokat	13	16	8	0	1	11	49
Dereköy	15	1	0	0	0	1	17
Kuzören	11	0	2	0	0	22	35
Kıranbağ	22	2	0	1	0	0	25
Genel toplam	168	45	11	17	1	164	406

Dokumacılık, Babadağ ekonomisinde en önemli yeri teşkil etmektedir. Yaklaşık 700 yıllık bir geçmişi olan dokumacılık el tezgâhlarından, 1965'ten sonra yarı otomatik tezgâhlara, 1985'ten sonra tam otomatik tezgâhlara geçerek sürekli canlılığını korumaktadır. Babadağ, Denizli ilinin bugün tekstil sektöründe yıldız gibi parlayan bir ilçesidir. İlk bakışta hiçbir özelliği olmayan bu ilçenin insanları, kalite kontrolü, motorlu tezgâhın icadı, Babadağ çeki olarak bilinen “kâğıt pusula” ile kaydî para oluşturma, hukukî

¹²⁸ www.kumasbilgi.com

¹²⁹ Özen, a.g.m., s. 304.

¹³⁰ Kırmızı zemin üzerine çizgili, ekoseli kumaş olarak üretilmiştir.

¹³¹ Pamuklu, yünü ve ipekli kumaşlar olarak üretilir. Üzerinde çiçekli, bademli şekilleri vardır.

¹³² Ham bez olarak beyaz olarak üretilir ve kaftan olarak da kullandığı bilinmektedir.

¹³³ Dış örtüsü, hacı örtüsü olarak bilinmektedir. Beyaz üzerine sarı dokumadır. (www.kumasbilgi.com)

¹³⁴ Kıyafet içine dikilen pamuk veya ipekli kumaştır. (www.kumasbilgi.com)

¹³⁵ Temettuat belgelerinde bu destgâhlar türü belirtilmeden sadece destgâh olarak verilmiştir. Ayrıca bazı belgelerde destgâh miktarı verilmemiştir. Bu destgâhlar en az miktarda bir adet olarak kabul edilmiştir.

dayanağı olmayan bir ortaklık ile üretim gerçekleştirme gibi bazı ilklere imza atmışlardır.¹³⁶

5.2. Irgatlık

Irgatlık mesleği denilince sadece gücünden faydalanılan tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde bulunan kişiler olarak bilinmektedir. Fakat Kadı Karyesinde bu durum farklılık göstermektedir. Karyenin tarım ve hayvancılık faaliyetleri ihtiyaçlar doğrultusundadır. Çulhadan sonra Irgatlık mesleğinin sayısının fazla olması bize ırgatlık mesleğini yapanların dokuma işi ile uğraşanlara yardım ettiklerini düşündürmektedir. En fazla ırgat mesleğini yapanlar Kasap Mahallesi ve Kıranbağ Mahallesi'ndedir. Ez az Irgat mesleği yapanlar Eskicioğlu Mahallesi'ndendir. Irgatlık ile ilgili ticari hasılat gelir ve giderleri ikinci bölümde verilecektir.

Tablo- 56 Irgatlık Yapan Haneler ve Toplam Meslek İçindeki Payı

Mahalle	Hane No	Toplam Meslek Hane İçindeki Payı
Tavlacioğlu	18	%2,65
Duran	8	%1,18
Kasab	25	%3,68
Depeardı	10	%1,47
Eskicioğlu	5	%0,74
Çakıroğlu	7	%1,03
Hasanlı	21	%3,09
Tokat	19	%2,80
Dereköy	16	%2,35
Kuzören	9	%1,32
Kıranbağ	22	%3,23
Rumiyan	Yok	Yok
Genel Toplam	160	%23,52

5.3. Diğer Esnaf

Kadıköy Karyesinde iktisadi ve sosyal hayata baktığımızda incelemiş olduğumuz temettüat belgelerinde görüldüğü üzere toplumun yapısı ve yaşam şekli tarım hayvancılıktan ziyade meslek –zanaatkâr üzerine olduğu görülmektedir. Kendi kendine yetebilen ihtiyacı olan bütün zanaat kollarını içinde barındıran coğrafi ve fiziki olumsuz şartlara rağmen iktisadi ve sosyal açıdan bölgeye uygun ticari yolları keşfetmiş olup bölgenin kalkınması sağlanmıştır. Çulha ve Irgatlık dışında 135 hanenin zanaatla uğraşması aynı zamanda bölgenin sosyal bir yerleşim yeri olduğunu da göstermektedir. Kadıköyde denetimden sorumlu Esnaf Şeyhinin bulunuyor olması kaliteli ürün çıkarmak ve ahilik geleneğinin bu bölgede önemli olduğunu göstermektedir. Çalışmamızın ikinci bölümünde meslekler kısmında diğer esnaf kollarının gelir -gider toplamaları verilerek hasılatı hesaplanarak incelenecektir.

Tablo- 57 Diğer Esnaf Sınıfının Sayısı ve Genel Toplamdaki Payı

Mahalle Adı	Diğer Esnaf	Genel
-------------	-------------	-------

¹³⁶ Kanaç, a.g.t. s. 23.

	Hane Sayısı	Toplam
Tavlacıoğlu	18	%2,65
Duran	5	%0,73
Kasap	36	%5,30
Depeardı	8	%1,18
Eskicioğlu	8	%1,18
Çakıroğlu	3	%0,44
Hasanlı	2	%0,30
Tokat	26	%6,84
Dereköy	9	%1,32
Kuzören	4	%0,59
Kıranbağ	12	%1,76
Rumiyan	4	%0,59
Toplam	135	%19,85

5.4.Tarım Arazileri

XIX. yüzyıl Osmanlı Devleti’nde toplum yapısı ve ekonominin en önemli yapı taşı tarımdır. Tarım ve hayvancılık ülkenin genelinde birinci sırada ticari faaliyet alanı olarak görülmektedir. Fakat coğrafi ve fiziki şartların olumsuz olduğu bölgelerde bu durum değişkenlik göstermiş olup tarım ve hayvancılık ikinci hatta üçüncü sıralarda ticari gelir olarak düşünülmektedir. Kadı Karyesinin olumsuz coğrafi şartları ve yeterli alanının bulunmaması sebebiyle tarımsal faaliyetleri kısıtlıdır. Yetiştirilen tarım ürünleri hububat üzerinedir. Bunlar; hinta (buğday), şair (arpa), alef (yulaf), az miktarda penbe (pamuk) üretilmektedir. Dokumanın yoğunlukta yapıldığı bu bölgede pamuk tarımının az yoğunlukta yapılması iklim koşullarının pamuk üretimi için uygun olmaması yönüyle açıklanmaktadır. Bölgenin pamuk ihtiyacı yakın çevreden menderes ovasında yetiştirilen pamuktan karşılandığı düşünülmektedir.

Ekili tarlalar kiraya verilenlere ve boş bırakılanlara göre daha yoğunluktadır, yoğunlukta olan bu tarlalar “mezru tarla” adıyla ifade edilen hububat ekili tarlalardır. “Bağ” olan tarlalar ayrıca yazılmış, kiraya verilen tarlalar için de ne kadar kira bedeli alınacağı ifade edilmiştir. Ayrıca ortaklaşa ekilen hisseli tarlalarda “müştereken tarla” olarak belirtilmiştir. Tezimizin birinci bölümünde sadece tarla dönüm miktarları ve ekilen hububat hakkında bilgi verilecek olup ikinci bölümde hasılat yönüyle iktisadi açıdan incelenecektir. Bu bilgiler doğrultusunda bölgenin tarım yapısı incelenecektir.

Tablo- 58 Tarım Arazileri Çeşitleri ve Mahallelere Göre Dağılımı

Mahalle	Bağ Dönüm	Mezru Tarla Dönüm	Gayrimezru Tarla Dönüm	Müştereken Tarla Dönüm	Penbe Tarla Dönüm
Tavlacıoğlu	60	-	65	45	-
Duran	20.5	40	15	40	10
Kasap	104.5	283	104	90	-
Depeardı	24.5	15	-	-	-
Eskicioğlu	27	25	25	-	-
Çakıroğlu	15.5	50	-	-	-
Hasanlı	26	25	16	-	-
Tokat	58	172	85	61	-
Dereköy	34.5	8	-	-	-
Kuzören	36	12	-	-	-
Kıranbağ	31	182	21	-	-

Rumiyan	-	-	-	-	-
Toplam	437.5	812	331	236	10

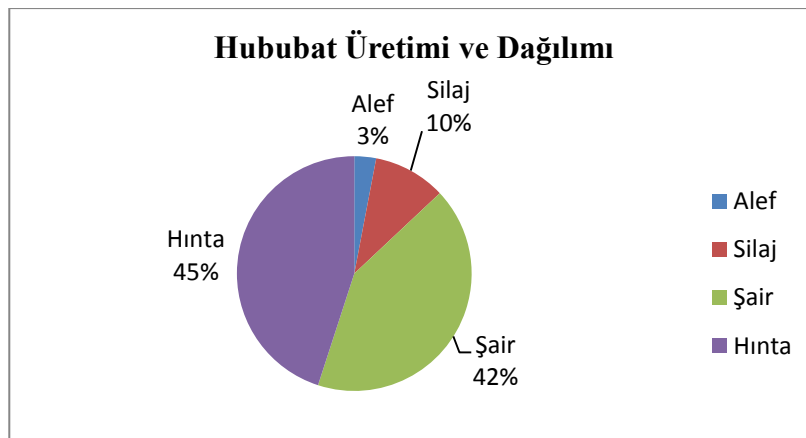
Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere 812 dönüm mezru tarla (ekilip-dikilen tarla) 437,5 dönüm üzüm bağı, 331 dönüm gayrimezru (ekim-dikim yapılmayan) tarla, 236 dönüm ise müştereken (ortaklaşa hisseli) tarla bulunmaktadır. En fazla ekilip dikilen tarlanın bulunduğu mahalle kasap Mahallesidir. Bu bölümde hasılat üzerine değerlendirme yapmadan var olan dönüm üzerine yorum yapmaktayız. İkinci bölümde ise tarım arazilerin ticari getirileri üzerine incelemelerde bulunmaktayız. Temettüat defterlerinde hububat dışında bilgiler yoktur. Bu sebeple sadece hububat türü ürünlerin miktarları hakkında bilgi verebiliriz. Temettüatta üretim bilgisi “kile” olarak verilmiştir.

Tablo- 59 Mahallelerde Yetiştirilen Hububat Ürünleri

Mahalle Adı	Hınta Kile	Şair Kile	Silaj Kile	Alef Kile	Toplam Hububat
Tavlacioğlu	70	45	70	0	185
Duran	80	45	0	0	125
Kasap	365	295	135	0	795
Depeardı	35	0	0	0	35
Eskicioğlu	0	100	0	0	100
Çakıroğlu	30	70	0	0	100
Hasanlı	50	0	0	0	50
Tokat	165	75	0	60	300
Dereköy	0	0	0	0	0
Kuzören	0	30	0	0	30
Kıranbağ	135	195	0	0	330
Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	930	855	205	60	2050

Tabloda görüldüğü üzere en fazla tarım arazisine sahip olan Kasap Mahallesi’nde dolaylı olarak hububat üretimi de en fazla bu mahallede olmuştur. Alef üretimi sadece Tokat Mahallesi’nde yapılmaktadır. Toplam 2050 kile hububat üretimi yapılmıştır.

Tablo- 60 Hububat Ürünleri Dağılımı

Bu verilere göre en fazla üretim hınta ve sonra şair olmuştur. Silaj ve alef miktarları çok düşüktür.

5.5.Hayvancılık

Osmanlı Devleti'nde tarımdan sonra ekonomik gelir olarak hayvancılık önemli bir yer teşkil etmektedir. Fakat temettüat kayıtlarına baktığımızda Kadı Karyesi'nde hayvancılığın çok önemli bir yer tutmadığı görülmektedir. Büyükbaş, küçükbaş, arıcılık, binek hayvanı kayıtları bulunmakla beraber hayvancılık üzerine hasılat miktarı çok düşüktür. Ayrıca binek hayvanlarının hasılatı yazılmamıştır. Hayvancılık bölge halkı ihtiyaçlarını karşılama noktasında da yetersiz miktardadır. Ulaşımın binek hayvanları ile yapılmasına rağmen her hanede binek hayvanı bulunmadığı görülmüştür.

Bölgenin dağlık bir yerleşim yeri olması münasebetiyle tarım üzerine çift sürmek için öküz gibi gücünden fayda sağlatılan hayvanlarda eser miktarda bulunmaktadır. Kadıköy'de bütün hayvan türlerinden çok az sayıda yetiştirildiği anlaşılmaktadır. Bölgenin dağlık arazinin yetersiz olması ve evlerinin altlarının destgâh koyularak küçük ticarethaneler olarak düşünülmesi neticesinde hayvan besleme alanının yetersizliği söz konusudur.

Tarım arazilerinin yetersizliği neticesinde öncelikli olarak buğday ve arpa için alanlar ayrılmış hayvanları besleyebilecek miktarda otlak ve mera alanları kısıtlıdır. Küçükbaş hayvan sayısı en fazla olarak gözükmüyor olsa bile bu sayı sadece dört haneye aittir. Hayvancılık olarak Arıcılık aktif olarak yapıldı görülmektedir. Bunun neticesinde "112 bab kovanın" olması bal üretimin bölge halkı için önemli olduğunu göstermektedir. Aşağıdaki tablolarda mahallelerde hayvan adetleri verilmiş olup toplamaları genel tabloda hesaplanarak hayvancılığın iktisadi ve sosyal olarak Kadıköy'de ikinci derecede önem arz ettiği anlatılmak istenmiştir. Hayvancılık gelir gider hasılat incelemeleri ikinci bölümde yer verilecektir.

Tablo- 61 Tavlacioğlu Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Sağmal inek	5
Merkeb	8
Katır	4
Bargir	6
Arı Kovanı	13
Öküz	3

Tablo- 62 Duran Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Katır	6
Kısır İnek	1
Bargir	3
Arı Kovanı	2
Sağmal İnek	1
Merkeb	1
Öküz	2

Tablo- 63 Kasap Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Sağmal İnek	9

Katır	9
Kısır İnek	2
Öküz	7
Merkeb	14
Arı Kovanı	10
Bargir	16
Sağmal keçi	70
Oğlak	130
Kısarak	1

Tablo- 64 Depeardı Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Katır	2
Kısır İnek	3
Arı Kovanı	21
Sağmal Keçi	30
Oğlak	30
Merkeb	2
Bargir	1
Sağmal İnek	1

Tablo- 65 Eskicioğlu Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Katır	1
Merkeb	3
Bargir	3
Dölsüz İnek	3
Sağmal Koyun	20
Kuzu	20

Tablo- 66 Çakıroğlu Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Katır	1
Bargir	1
Merkeb	1

Tablo- 67 Hasanlı Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Merkeb	2
Sağmal İnek	2
Dölsüz İnek	1
Katır	1
Bargir	2
Arı Kovanı	18

Tablo- 68 Tokat Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Katır	3
Sağmal İnek	2
Bargir	18
Merkeb	9
Arı Kovanı	30

Dölsüz İnek	5
Öküz	2

Tablo-69 Dereköy Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Merkeb	2
Katır	2
Arı Kovanı	8
Sağmal İnek	2
Bargir	2

Tablo-70 Kuzören Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Kısır İnek	1
Katır	2
Sağmal İnek	2
Bargir	2
Kısırak	1
Merkeb	5
Arı Kovanı	10

Tablo-71 Kıranbağ Mahallesi Hayvanlar ve Adetleri

Hayvanlar	Adet
Merkeb	4
Kısır İnek	1
Bargir	6
Katır	7
Arı Kovanı	4
Dölsüz İnek	1

Tablo-72 Mahalle Hayvan Adetleri Genel Toplamı

Hayvanlar	Toplam Adet
Arı Kovanı	112
Bargir	60
Dölsüz İnek	10
Sağmal İnek	24
Merkeb	51
Katır	38
Öküz	14
Kısır İnek	8
Oğlak	260
Kısırak	2
Sağmal Keçi	100
Büyükbaş Toplam	48
Küçükbaş Toplam	360
Binek Hayvan Toplam	141
Arı Kovanı Toplam	112

Genel Toplam Hayvan Sayısı	550
-----------------------------------	------------

Aşağıdaki tabloda mahallelerde hayvanatı olan ve olmayan haneler tespit edilerek hayvancılık noktasında Kadıköy'ün durumu net olarak gösterilmek istenmiştir. Tabloda görüldüğü üzere hayvanatı olmayan hane sayısı 541 olarak tespit edilmiştir. Bu da bölgede hayvancılığın yetersiz miktarda yapıldığını göstermektedir.

Tablo-73 Hayvanatı Olan ve Olmayan Haneler Listesi

Mahalle Adı	Hayvanatı Olmayan Hane sayısı	Hayvanatı Olan Hane Sayısı
Tavlıcioğlu	71	21
Duran	29	9
Kasap	112	36
Depeardı	41	9
Eskicioğlu	47	5
Çakıroğlu	22	2
Hasanlı	50	9
Tokat	57	32
Dereköy	34	9
Kuzören	29	11
Kıranbağ	45	15
Rumiyan	4	¹³⁷
Toplam	541	158

5.6. Eğitim, İdare ve Dini Hizmet Alanındaki Görevliler

Kadıköy halkı dinin yaşantısına bağlı olmakla beraber arazi alanı küçük olmasına rağmen cami inşaatına önem vermiş günümüzde 18 adet camii bulunmaktadır. Aynı zamanda bölge halkının eğitime önem verdiği de görülmektedir. Temettüat belgelerini incelediğimizde 4 imam, 4 müderris, 3 müezzin, 5 muallim-i sıbyan'ın olması bunu doğrular niteliktedir.

Babadağ'ın isminin Kadıköy olarak anılmasıyla ilgili bir diğer rivayet ise Kadı'nın yaşadığı yer ve kadı yetişen yer olduğudur. Babadağ'da günümüzde de devam etmekte olan dini hassasiyetlere gösterilen özen geçmişe dayanmaktadır. İlçenin ileri gelen din büyükleri tarafından onaylanan ve hala düğün, nişan ve cenaze merasimlerinde yapılan dini ritüeller günümüzde de devam etmektedir. Dini yaşamın canlı olmasının nedenlerinden biri de geçmişte yetiştirdiği ve Babadağ halkında büyük tesirleri olan dinî şahsiyetlerdir. Bu şahsiyetlerden biri olan Hasan Kadı Efendi'nin ilçede 1800'lü yıllarda bir medrese kurmuş olduğu ve aynı zamanda kuruculuğunu yaptığı bu medresede müderrislik yaptığı bilinmektedir. Yetiştirmiş olduğu talebeleri ve oğlu (Kadızade Şeyh Muhammed Efendi) ilçede dinî hayatı ilçe halkının içerisinde yaşayarak canlı tutmuşlardır.¹³⁸ Kadı karyesinde geleneksel dini eğitim sistemi benimsenmiştir.

Tablo-74 Eğitim, İdare ve Dini Hizmet Alanındaki Görevliler

Mahalle	Esnaf	Hatib	İmam	Muallim-i	Muhtar	Müderris	Müezzin
----------------	--------------	--------------	-------------	------------------	---------------	-----------------	----------------

¹³⁷ Rumiyan Mahallesi'nde Hayvanatı olan hane bulunmamaktadır.

¹³⁸ Akbaş, a.g.t. s. 20.

	Şeyhi			Sıbyan			
Tavlacıoğlu	-	-	1	-	-	2	2
Duran	-	-	-	-	-	-	-
Kasap	1	1	1	2	-	1	-
Depeardı	-	-	1	-	1	-	-
Eskicioğlu	-	-	-	1	-	-	-
Çakıroğlu	-	-	-	-	-	-	-
Hasanlı	-	-	-	-	-	-	-
Tokat	-	-	-	-	-	1	1
Dereköy	-	-	-	1	-	-	-
Kuzören	-	-	-	-	-	-	-
Kıranbağ	-	-	1	1	-	-	-
Rumiyan	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	1	1	4	5	1	4	3

Kadıköy Karyesinin sosyal yapısını incelediğimizde bu bölümde genel olarak halkın dokuma kültürü üzerine şekillendiği bölgenin coğrafi ve fiziki olumsuz koşullarının bölge halkının geçim kaynağı olarak dokumayı benimsemiş olması üzerinde durduk. Hayvancılık ve tarım köy halkının ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmiştir. Genel olarak meslek-zanaatkar üzerine şekil alan bir ekonomik sistem söz konusudur. İkinci bölümde ise iktisadi boyutta temettüat defterleri detaylı olarak incelenerek hasılat gelir-gider vergileri üzerinde durulacaktır.

BÖLÜM-II

XIX. YÜZYIL ORTALARINDA EZİNE-İ LAZKİYE(SARAYKÖY) KAZASI KADIKÖYÜ'NDE(BABADAĞ) EKONOMİK YAPI

2.1. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü'nde XIX. Yüzyıl Ortalarında Ekonomik Yapının Genel Görünümü

XIX. yüzyılda Kadı Karyesinde ekonomik hayat dokuma üzerine şekillenmiş olmakla birlikte günümüze kadar bu durum ilerleyerek devam etmiştir. Karyenin kurulmuş olduğu ve günümüzde de bulunduğu dağdan aldığı isim olan Babadağ tarım arazileri bakımından yetersiz olması ve bunun doğrultusunda hayvancılığında yetersiz miktarda yapıyor oluşu bölge halkını farklı geçim kollarına yönlendirmiştir. Kadıköy'ün XIX. Yüzyılda bağlı bulunduğu Ezine Kazası günümüz ismi Sarayköy¹³⁹ olan bölgenin pamuk tarımında verimli ovalara sahip olması bölgenin yeterli miktarda pamuk ihtiyacını karşılamış bulunmaktaydı. Osmanlı Devleti'nde küçük yerleşim yerlerinin genel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık üzerine olmakla birlikte istisnai durumlar söz konusu olup bu gibi durumlarda zanaata yönelik geçim kaynakları vardır. Kadıköy bu ikinci seçenekte şekil almış olan bölgelerdendir.

Kadıköy'ün iktisadi yapısını oluşturan en önemli faaliyet olarak ilk sıralamada meslekler grubu yerini almıştır. Mesleklerden sonra tarım, hayvancılık ve diğer faaliyetler gelmektedir. Meslekler grubunda ise öncelik olarak bölgenin %60 gelirine sahip olan dokuma öncelikli geçim kaynağıdır. Kadıköy'ün geçim kaynaklarını gelir ve giderleri incelemiden önce bölgenin toplam temettüat geliri üzerinde durmak gerekirse incelemiş olduğumuz defterin sonunda 685086 kuruşluk bir temettüat toplamı verilmiştir. Fakat yapmış olduğumuz hesaplardan sonra toplam temettüat miktarı 694659,5 kuruştur. Arada 9573,5 kuruşluk bir fark ortaya çıkmış bulunmakla birlikte bu farkın nasıl oluştuğu bilinmemektedir. Kadı karyesi hakkında temettüat çalışması olan Selahattin Özçelik'inde hesapları bu bilgiyi doğrular niteliktedir.¹⁴⁰ Bölgenin gelirlerinin %90'ı meslekler grubuna ait olmakla birlikte % 8 tarım, %1 hayvancılık, %1 diğer gelirler olarak tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda Kadıköy'ün genel hasılat görünümünü vermeye çalıştık.

Tablo-75 Kadıköy'ün Genel Hasılat Görünümü

Mahalle Adı	Hasılat Hane	Toplam Hasılat	Toplam Hane Ortalama	Hasılat Hane Ortalama	Toplam Hanedeki Payı(%)
Tavlıcioğlu	92	90332	981,87	981,87	100
Duran	37	36082	949,53	975,19	97,36
Kasap	144	152933,8	1040,37	1062,04	97,95
Depeardı	50	49085	981,7	981,7	100
Eskicioğlu	52	53310	1025,19	1025,19	100
Çakıroğlu	24	22580	940,83	940,83	100

¹³⁹ Gökçe, a.g.m., s. 363,

¹⁴⁰ Selahattin Özçelik, XIX. Yüzyılda Kadıköy'de (Babadağ) Sosyal ve İktisadi Hayat" I. Babadağ Sempozyumu,1-2-3 Aralık, Denizli 1999s. 373.

Hasanlı	58	50580	872,07	872,07	100
Tokat	89	95847,5	1076,94	1076,94	100
Dereköy	43	39347,5	915,06	915,06	100
Kuzören	40	46645	1166,13	1166,13	100
Kıranbağ	60	55767	929,45	929,45	100
Rumiyan	4	2050	512,5	512,5	100
Toplam	693	694659,8	996,64	1002,39	99,42

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere bütün hanelerin tamamına yakınında hasılat gözükmemektedir. Hasılatı olmayan 4 hane bulunmakla birlikte hane içerisindeki yüzde oranına bakacak olursak %0,57'dir. Bu değerlere bakacak olursak karye halkının iyi bir hasılatı sahip olduğu söylenebilir. Hasılatı olmayan bu haneler Duran ve Kasap Mahallelerinde belgede mecnun, sail, a'ma ve mücrim olarak geçmektedirler. Bu şahıslar Temettüat kayıtlarında, "merkumun temettüatına dair bir şeyi olmayıp şunun bunun ianesiyle ta'yiş etmekte olduğu" şeklinde açıkça belirtilmiştir.

Hasılatı olan hanelere bakıldığında genel köy ortalaması 1000,95 kuruş çıkmakta olup bu ortalamanın üzerinde hasılatı olanlar ise; Kasap, Eskicioğlu, Tokat ve Kuzören Mahalleleri olup en fazla ortalamanın sahibi ise 1166,3 kuruş ile Kuzören Mahallesidir. En az ortalama ise 512,5 kuruş olarak Rumiyan Gayrimüslim mahallesine aittir. İkinci en az ortalamaya sahip olan 872,67 kuruş ile Hasanlı Mahallesidir. Bölgenin genel iktisadi durumuna değinmiş olmakla beraber detaylı olarak incelemek üzere iktisadi gelirin büyük çoğunluğunu teşkil eden meslek gelirlerini inceleyelim.

2.2. Meslek Gelirleri

Bulunduğu coğrafyanın şartları itibarıyla halkın genel geçim kaynağı meslek grupları olmuştur. Azami ölçüde ihtiyaçlar noktasında tarım ve hayvancılıkta bölgede yapılmıştır. Fakat gelirin yüzdelik oranlarına bakıldığında bölge için meslekler grubunun önemi görülmektedir. Bu açıdan meslekler üzerine durulup meslek hasılatı içerisinde ekonomiye yön veren çulha, ırgatlık ve ticaret meslekleri ayrı başlıklar altında inceleyeceğiz. Bu noktada meslek hasılatına aşağıdaki tabloyu genel görünümü vermesi açısından inceleyelim.

Tablo-76 Meslek Hasılatı Hanelere Göre Dağılımı

Mahalle	Meslek Hasılatı Olan Hane	Toplam Hanedeki Payı	Hasılat Hanedeki Payı	Meslek Hasılatı Toplamı	Toplam Hasılattaki Payı%
Tavlacioğlu	90	97,82	97,82	83629	92,57
Duran	36	94,73	97,29	32697	90,61
Kasap	142	96,59	98,61	135878,8	88,84
Depeardı	49	98	98	461,95	94,11
Eskicioğlu	52	100	100	49990	93,62
Çakıroğlu	24	100	100	20630	91,36
Hasanlı	57	98,27	98,27	47370	93,65
Tokat	87	97,75	97,75	85482,5	89,18
Dereköy	42	97,67	97,67	35272,5	89,64

Kuzören	40	100	100	42235	90,54
Kıranbağ	58	96,66	96,66	49597	88,93
Rumiyan	4	100	100	2050	100
Toplam	681	98,26	97,70	631026,8	90,97

Yukarıdaki tablodaki verilere göre, hanelerin tamamına yakınının meslek hasılat geliri olduğu görülmektedir. Buna göre mahallelere baktığımızda Eskicioğlu, Çakıroğlu ve Rumiyan Mahallelerinin her hanesinin tamamının meslek hasılatı olduğu görülmektedir. Meslek gelirleri içerisinde en fazla hasılatı sahip olan Eskicioğlu ve Hasanlı Mahallesi olmakla birlikte Rumiyan mahallesinin bütün gelirinin tamamı meslek hasılatıdır. En az meslek hasılatına sahip olan Depeardı ve Kıranbağ Mahallesidir. Köyün genel meslek hasılatı ortalaması %90 ve üzeri civarındadır. Bu durumda meslek gelirinin önemli bir yer teşkil ettiğini ispatlamaktadır.

Tablo-77 Meslek Hasılatı Hanelere Göre Ortalaması

Mahalle	Toplam Hane Ortalaması	Hasılat Hane Ortalaması	Meslek Hasılat Hane Ortalaması
Tavlacıoğlu	909,01	926,21	926,21
Duran	860,44	883,70	908,25
Kasap	924,34	943,642	956,89
Depeardı	923,9	923,9	842,75
Eskicioğlu	961,34	961,34	961,34
Çakıroğlu	859,58	859,58	859,58
Hasanlı	816,72	816,72	816,72
Tokat	960,47	960,47	982,55
Dereköy	820,29	820,29	839,82
Kuzören	1055,87	1055,87	1055,87
Kıranbağ	826,61	826,61	855,12
Rumiyan	512,5	512,5	512,5
Toplam	905,34	910,57	926,61

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere meslek gelirinin hanelere göre ortalamaları verilmiştir. Bu sonuca göre bir önceki tabloda köyün genel meslek tablosunda hasılatı yüksek çıkan mahallelere hane başı ortalamalarına bakıldığında bu durum değişmektedir. Hane başına düşen meslek gelirinin ortalaması olarak en fazla gelire sahip olan mahalle Kuzören, Tokat ve Eskicioğlu mahalleleri olarak görülmektedir. Hane başı meslek ortalaması geliri en düşük olan ise Rumiyan mahallesidir. Rumiyan mahallesi bir önceki tabloda gelirinin %100 oranında hepsi meslek hasılatı olarak görülmekte olup fakat gelir olarak en düşük mahalledir. Rumiyan mahallesinden sonra en az meslek gelirine sahip olan Hasanlı, Dereköy ve Depeardı mahalleleridir. Meslek gelirlerine baktığımız bu bölümden sonra gelirlerinin büyük çoğunluğuna sahip olan Çulha mesleğini detaylı inceleyelim.

2.2.1. Dokumacılık (Çulha) Gelirler ve Vergiler

XIX. yüzyılda Kadıköy'ün en önemli geçim kaynağı çulha olmakla birlikte dokumanın oluşturmuş olduğu bir kültürden de söz etmek gerekir. Çulha(dokuma) bölge halkının kalkınmasına fayda sağlamakla birlikte halkın birlik beraberlik içerisinde çalışmasına ortam sağlamıştır. Böylelikle köy halkı arasında ahilik teşkilatı ahlakı oluşmuştur. Kaliteli ürün üretme, çalışkan ve disiplinli olmak, yardıma ihtiyacı olan komşusuna yardım etme gibi temel güzel ahlak üzerine dayalı temiz bir meslek dayanışması ortaya koymuştur.

Dokumacılık mesleği komşunun yardımına zaman zaman ihtiyaç duyulan bir iştir. Örnek verecek olursak levent asmak denilen büyük ağır iplerin birlikte taşınarak tezgahlara yerleştirilme işi sık sık yardım gerektiren tekrarlayan işlerdir. Buna benzer durumlarda vardır ve birlikte çalışma durumunu zorunlu kılar. Ayrıca kaliteli ürün üretilmesi zorunludur. Nitekim bu durum Osmanlı esnaf teşkilatında en önem verilen üzerinde durulan bir konudur. Kaliteli ürün üretmeyen hane ürün satamaz ve gelirsiz kalır bölgenin farklı geçim kaynağı olanaklarının sınırlı olduğu da bilinmekle birlikte bölge halkı için dokuma ve kalitenin ne denli önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakış açısıyla birlikte meslek gelirleri içerisinde en önemli paya sahip olan çulhadır. Bu noktada çulha gelir durumuna ve hanelere göre çulhanın gelir dağılımına ayrıca meslekteki hasılat payını inceleyelim.

Tablo-78 Çulha Hasılatı, Meslek Hasılatındaki Payı ve Toplam Hasılatındaki Payı

Mahalle	Hane Sayısı	Çulha Hasılatı	Meslek Hasılatındaki	Toplam Hasılatındaki Payı
Tavlacioğlu	57	54885	65,62	60,75
Duran	18	14460	44,22	40,07
Kasap	76	74750	55,01	48,87
Depeardı	33	34695	75,10	70,68
Eskicioğlu	42	42790	85,59	80,26
Çakıroğlu	14	12850	62,28	56,90
Hasanlı	35	33475	70,66	66,18
Tokat	40	39577,5	46,29	41,29
Dereköy	18	17575	49,82	44,66
Kuzören	28	32835	77,74	70,43
Kıranbağ	26	23510	47,40	42,15
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	387	381402,5	60,44	54,90

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Meslek hasılatının %60,44'ü çulha hasılatı olmakla birlikte meslek hasılatının yarıdan fazlasını oluşturmaktadır. Toplam hasılatının yarısından fazlasını çulha hasılatı olarak incelediğimiz mahalleler ise; Tavlacioğlu, Depeardı, Eskicioğlu, Çakıroğlu, Hasanlı ve Kuzören'dir. Diğer Kadıköy'ün

mahallelerinde ise %50'ye yakın çulha hasılatı bulunmaktadır. Bu durum yukarıda işaret ettiğimiz gibi en önemli geçim kaynağının çulha olduğunu göstermektedir. Aşağıdaki tabloda çulha hasılatı, haneye göre ortalaması ve yüzdelik payları değerlendirilecektir.

Tablo-79 Çulha Hasılatı Olan Hane ve Hasılat İçindeki Payı

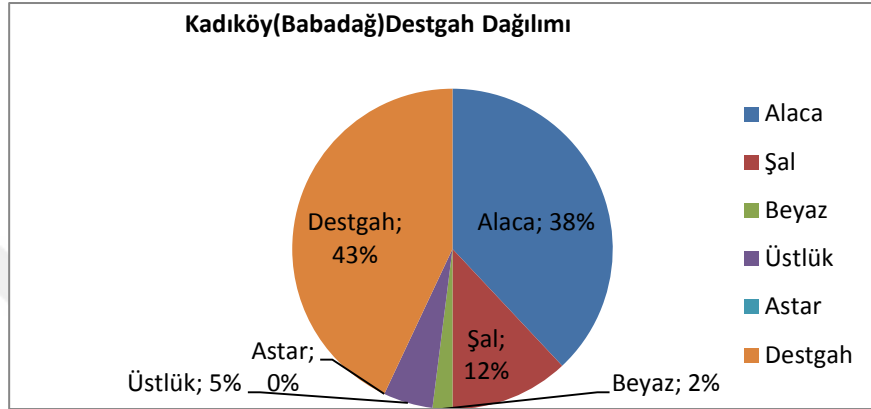
Mahalle	Çulha Hasılatı Olan Hane sayısı	Çulha Hasılatı Olan Hane	Meslek Hasılatı Olan Hane	Meslek Hasılatı Olan Hanedeki Payı	Hasılatı Olan Hanedeki Payı	Hasılat ı Olan Hane	Toplam Hanedeki Payı	Top. Hane
Tavlacioğlu	57	962,89	609,83	63,33	61,95	596,57	61,95	596,57
Duran	18	803,33	401,66	50	48,64	390,81	47,36	380,52
Kasap	76	983,55	526,40	53,52	52,77	509,09	51,70	508,50
Depeardı	33	1051,36	708,06	67,34	66	693,9	66	693,9
Eskicioğlu	42	1018,81	822,88	80,76	80,76	822,88	80,76	822,88
Çakıroğlu	14	917,85	535,41	58,33	58,33	535,41	58,33	535,41
Hasanlı	35	956,43	587,28	61,40	60,34	577,15	60,34	577,15
Tokat	40	989,44	454,91	45,97	44,94	444,69	44,94	444,69
Dereköy	18	976,38	418,45	42,85	41,86	408,72	41,86	408,72
Kuzören	28	1172,68	820,86	68,29	68,29	820,86	68,29	820,86
Kıranbağ	26	904,23	405,34	44,82	43,33	391,83	43,33	391,83
Rumiyan	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	387	985,53	560,062	56,82	55,84	550,36	55,52	547,20

Yukarıdaki tablodaki verilere baktığımızda incelemiş olduğumuz temettüat kayıtlarına göre Kadıköy'ün toplam genel çulha hasılatı 985,53 kuruştur. Çulha geliri en fazla olan mahalleler ise sırasıyla Kuzören, Depeardı, Eskicioğlu'dur. En düşük ortalama çulha gelirine sahip mahalleler ise; Duran, Kıranbağ ve Çakıroğlu'dur. Meslek hasılatı olarak çulha geliri olmayan tek mahalle Rumiyan mahallesidir. Çulha mesleğinin en önemli üç temel taşı vardır. Bunlar; insan gücü, hammadde ve tezgâhtır. İnsan gücü hane durumu ve hasılatı olarak yukarıdaki tablolarda verilmeye çalışılmıştır. Hammadde durumuna gelecek olursak fiziki ve iklim şartları pamuk yetiştiriciliği için yeterli olmamakla birlikte az miktar penbe (pamuk) tarımı yapılmıştır. Yün dokumalar için ise yine hayvancılık yeterli düzeyde yapılmamaktadır.

Hammadde ihtiyacının yakın olan menderes ovasından temin edildiği düşünülmektedir. Üçüncü unsur olarak destgâh durumunu detaylı inceleyeceğiz. İncelediğimiz dönemde destgâhlar geleneksel yapıda olup destgâh çeşitleri vardır. Destgâhların yapıları çeşitlilik göstermekle birlikte üretilen ürünlerin adını almışlardır. Bazı belgelerde destgâhların cinsi ya da üretilen ürün hakkında bilgi verilmeden sadece

destgâh olarak belirtilmiştir. Bu tür destgâh yazımı en çok Duran mahallesinde görülmektedir. Bu durumun kâtip hatasından kaynaklandığını düşünmekteyiz ve genel manada bölgede en çok üretilen alaca türü destgâh olduğunu düşünmekteyiz. Bazı mahallelerde Destgâh sayısı olmadığı halde çulha hasılatı olan ve meslek kısmında çulha yazmadığı halde çulha hasılatı olan haneler vardır ve bu hanelerin sayısı az miktardadır. Destgâh çeşitlerinin Kadıköy'deki yüzdelik dağılımı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Tablo-80 Destgâh Çeşitleri Dağılımı

Kadıköy'de destgâh çeşitliliğinin olması destgâhlarda üretilen ürün çeşitliliğinin fazla olduğunu gösterir. Bu durum aynı zamanda ürünler hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır. En fazla üretilen kumaş ise %38 oranında Alaca dokumadır. Dokuma çeşitleri ve dokunan kumaşların yapısı hakkında ayrıca destgâh çeşitlerinin adetleri hakkında birinci bölümde detaylı bilgi verilmiştir. Aşağıdaki tabloda ise destgâh sahibi hane ve çulha hasılatı olan hanenin karşılaştırması verilmiştir. En fazla fark Duran mahallesinde görülmektedir. Bu durum ise destgâh sayılarının eksik yazıldığı kanaatindeyiz. Ayrıca bazı hanelerde destgâh olmadan çulhadan gelir sağlanmış bunun nedeni ticaretini yaparak veya ırgatlık olarak bu meslektan geçim sağlandığı düşünülebilir. Genel tabloya bakacak olursak destgâh sahibi hane sayısı ve çulha hasılatı olan hane sayısı durumu az farkla birbirine paraleldir.

Tablo-81 Destgâh Sahibi Hane Sayıları ve Çulha Hasılatı Olan Hane Karşılaştırması

Mahalle Adı	Destgâh Sahibi Hane	Çulha Hasılatı Olan Hane
Tavlacioğlu	62	57
Duran	3	18
Kasap	80	76
Depeardı	37	33
Eskicioğlu	48	42
Çakıroğlu	15	14
Hasanlı	35	35
Tokat	49	40
Dereköy	17	18
Kuzören	35	28
Kıranbağ	25	26
Toplam	406	387

Ortalama olarak hane sahiplerinin destgâh sayısı 1 olmakla birlikte bazı hane sahiplerinin 2 destgâha sahip olduğu görülmektedir. Çok nadir bazı hanelerde 3 destgâh olduğu tespit edilmiştir. Meslek olarak çulha bölümünü burada tamamlayıp ikinci en çok gelir getiren meslek olan ırgatlık gelirlerini inceleyelim.

2.3 Irgatlık Gelirleri

“Irgat” Rumca rençber, işçi anlamındadır¹⁴¹. Genel anlamda tarımda çalışan iş gücünden faydalanan kişiler olarak geçmekte olan ırgatlık incelemiş olduğumuz Kadıköy temettüat defterlerinde ırgat mesleği birçok meslek alanında iş yapan kişilerdir. Meslek kısmında ırgatlık yazıp temettüat geliri kısmına baktığımızda farklı meslek gruplarına rastlanmaktadır. Öncelikle en büyük geçim kaynağı olan çulha ile ilgili alanlarda çalıştıklarını düşünmek yerinde olacaktır. Aşağıdaki tabloda ırgat mesleğinin hanelere göre hasılat dağılımı hakkında bilgi verilmiştir.

Tablo-82 Irgat Hasılatı, Meslek Hasılatındaki Payı ve Toplam Hasılatındaki Payı

Mahalle	Hane Sayısı	Irgat Hasılatı	Irgat Hasılatı Olan Hane	Toplam Hasılatındaki Payı	Meslek Hasılatındaki Payı
Tavlıacıoğlu	18	8280	460	9,16	9,90
Duran	10	5800	580	16,07	17,73
Kasap	27	12235	453,14	8,00	9,00
Depeardı	12	5600	466,66	11,40	12,12
Eskicioğlu	5	2550	510	4,78	5,10
Çakıroğlu	7	3905	557,85	17,29	18,92
Hasanlı	20	8895	444,75	17,58	18,77
Tokat	21	8800	419,04	9,18	10,29
Dereköy	16	8967,5	560,47	22,79	25,42
Kuzören	9	5200	577,78	11,14	12,31
Kıranbağ	22	10770	489,55	19,31	21,71
Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	167	81002,5	118,94	11,66	12,83

Çulha mesleğinden sonra ikinci sırada gelir getiren meslek olarak ırgat mesleği mahalleler arasında en fazla Dereköy, Kıranbağ ve Çakıroğlu mahallesi bulunmaktadır. En az ırgatlık mesleği olan mahalle ise Rumiyan mahallesini hariç tutarsak Eskicioğlu, Kasap ve Duran mahalleleridir. Rumiyan mahallesinin tek geçim kaynağı pabuççuluktur. Irgat mesleği toplam 167 hanede yapılmakta olup toplam geliri 81002,5 kuruştur.

Tablo-83 Irgat Sayısı, Toplam Hanedeki Payı, Toplam ve Meslek Hasılatındaki Payı

Mahalle	Hane Sayısı	Toplam Hanedeki	Toplam Hasılat Hanedeki Payı	Meslek Hasılat Hanedeki Payı
Tavlıacıoğlu	18	19,56	19,56	20
Duran	10	26,31	27,02	27,77
Kasap	27	18,36	18,75	19,01
Depeardı	12	24	24	24,48

¹⁴¹ www.luggat.com

Eskicioğlu	5	9,61	9,61	9,61
Çakıroğlu	7	29,16	29,16	29,16
Hasanlı	20	34,48	34,48	35,08
Tokat	21	23,59	23,59	24,13
Dereköy	16	37,20	37,20	38,09
Kuzören	9	22,5	22,5	22,5
Kıranbağ	22	36,66	36,66	36,66
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	167	23,95	24,09	24,52

İrgat hasılatına baktığımızda ırgatlık mesleği ile uğraşanların sayısı çulhadan sonra ikinci sırada gelmesine rağmen meslek hasılatındaki hasılat ortalamasına bakınca ırgat gelirinin düşük olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda incelediğimizde toplam hane içindeki ırgat hasılatı olan hanelerin payı %24,09 olmasına rağmen hasılat içindeki yüzdesi %12,83 olarak görülmektedir. En fazla ırgat hasılatı olan mahalleler Duran, Kuzören ve Dereköy olmakla birlikte en az olan mahalleler Tokat, Hasanlı ve Kasap mahalleleri olarak tespit edilmiştir. Meslek gelirleri olarak ırgatlıktan sonra üçüncü sırada önemli meslek dalı ise ticarettir. Kadıköy ticaret meslek gelirlerini inceleyelim.

2.3 Ticaret Gelirleri

Kadıköy meslek hasılatına baktığımızda ticaret mesleği üçüncü sırada gelmektedir. Fakat ticaret mesleği ile uğraşan hane sayısı çok fazla değildir. Nitekim bu ticaret mesleği ile uğraşanların temettüat gelirine baktığımızda birçoğunda çulha hasılatı çıkmaktadır. Dokuma tek başına yapılan bir iş olmamakla birlikte incelediğimiz üç mesleği de kaplayarak saç ayağı sistemi vardır. Dokumayı yapan hane yardım için ırgata ve daha sonra ürettiği ürünü pazarlayabilmesi için tüccara ihtiyacı vardır böylelikle birbirine bağlı bir ticaret ağı oluşmuştur.

Genel olarak Kadıköy mesleki geçim durumuna baktığımızda incelemiş olduğumuz temettüat defterleri de bu düşüncemizi desteklemektedir. Bu doğrultuda aşağıdaki tabloda ticaret hasılatı ve meslek hasılatındaki payını inceleyeceğiz. Tabloda görüldüğü üzere ticaret hasılatı toplam hasılatın %10,91'ini oluşturmaktadır. Ticaret hasılatının en fazla olduğu mahalleler ise; Tokat, Duran ve Kıranbağ mahalleleridir. En az ticaret hasılatı ise Rumiyan mahallesini hariç tutarsak, Eskicioğlu, Tavlıcioğlu ve Kuzören mahallelerine aittir. Ticaretle uğraşan hane sayısının az olmasına rağmen ticaret hasılat ortalaması yüksektir. Bu durum ise hane başı ortalamaya bakıldığında en fazla hasılatı olan meslek kolu olarak ticaret mesleğinin olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo-84 Ticaret Hasılatı, Meslek Hasılatındaki Payı ve Toplam Hasılatındaki Payı

Mahalle	Hane Sayısı	Ticaret Hasılatı	Meslek Hasılatındaki Payı	Toplam Hasılatındaki Payı
Tavlıcioğlu	2	4700	5,62	5,20
Duran	4	7887	24,12	21,85

Kasap	7	14010	10,31	9,16
Depeardı	3	5400	11,68	11,00
Eskicioğlu	2	2150	4,30	4,03
Çakıroğlu	1	2325	11,26	10,29
Hasanlı	0	0	0	0
Tokat	10	21805	25,50	22,74
Dereköy	2	4800	13,60	12,19
Kuzören	1	2800	6,62	6,00
Kıranbağ	5	9917	19,99	17,78
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	37	75794	12,01	10,91

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere ticaret mesleği ile uğraşan hane sayısının az olması meslek hasılatı ve toplam meslek hasılatı içindeki payını düşürmektedir. Fakat bu durum aşağıdaki tabloda hasılat ortalamasına baktığımızda değişkenlik göstermektedir. Nitekim hane sayısının az olması hasılatın yüksek olması durumu Kadıköy’de üçüncü önemli meslek kolu olmasını sağlamıştır.

Tablo-85 Ticaret Hasılatı Olan Hane ve Meslek Hasılatındaki Yeri

Mahalle	Ticaret Hasılatı Olan Hane	Meslek Hasılatı Olan Hane	Hasılatı Olan Hane	Toplam Hane
Tavlacıoğlu	2350	52,22	51,08	51,08
Duran	1971,75	219,08	213,16	207,35
Kasap	2001,43	98,66	97,26	95,30
Depeardı	1800	110,20	108	108
Eskicioğlu	1075	41,34	41,34	41,34
Çakıroğlu	2325	96,875	96,875	96,875
Hasanlı	0	0	0	0
Tokat	2180,5	250,63	245	245
Dereköy	2400	114,28	111,62	111,62
Kuzören	2800	70	70	70
Kıranbağ	1983,4	170,98	165,28	165,28
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	2048,48	111,29	109,37	108,74

2.4 Diğer Meslek Gelirleri

Kadıköy’ün en önemli geçim kaynağı meslekler grubu olmakla birlikte gelirin büyük çoğunluğunu teşkil eden meslek kollarına ayrıntılı değindik bu bölümde ise genel tabloda diğer meslek kollarına değineceğiz. Diğer meslek kolları adı altında incelediğimiz kısım ihtiyaç dâhilinde oluşmuş esnaf kollarıdır. Kadıköy’de toplam 29 meslek kolu bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda çulha, ırgat ve ticaret dışındaki meslek kollarının genel hasılatı verilmiştir.

Tablo-86 Genel Meslek Hasılatı Dağılımı ve Meslek Hasılatı

Meslek Adı	Hane Sayısı	Meslek Hasılatı
Attar	9	14450
Bakkal	4	8500
Bardakçı ve Çömlekçi	2	1350
Berber	6	6000
Çerçi	1	900
Duhancı	1	1200
Dülger	3	1900
Ekmekçi	1	600
Eskici	2	1025
Helvacı	1	3750
İmam	4	900
Kasap ve Çırağı	6	8762
Kıracı	2	3025
Muallim-i Sıbyan	5	2650
Müderris	4	1065
Müezzin	3	840
Nalband	2	1300
Oduncu	4	3600
Pabuçcu	8	5480
Semerci	4	3700
Tarakçı	2	820
Temirci	2	3050
Terzi	3	2400
Yolcu	5	2951
Ziraat	7	5554

Yukarıdaki tabloda verilmeyen küçük miktarda hasılat vardır çünkü bazı mesleklerin temettuat gelirlerinde çulha ve ırgatlık yazmaktadır bu miktarlar çulha ve ırgatlık hasılat tablolarına eklenmiştir.

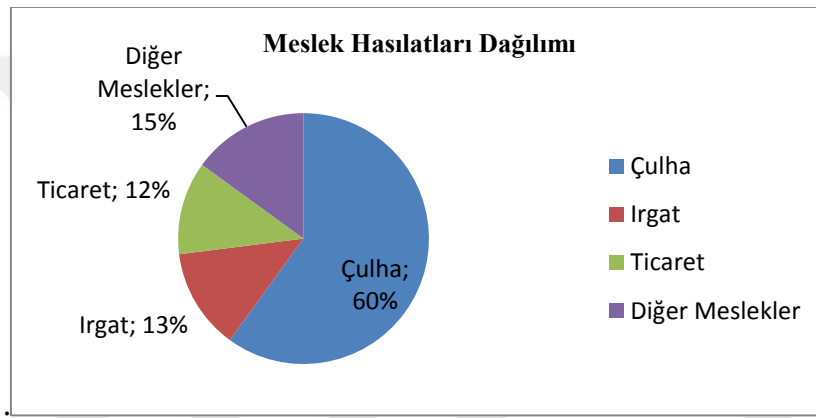
Tablo-87 Genel Meslek Hasılatı Dağılımı

Mahalle Adı	Çulha Hasılatı	Irgad Hasılatı	Ticaret Hasılatı	Diğer Meslekler Hasılatı
Tavlacioğlu	54.885	8280	4700	15764
Duran	14460	5800	7887	4550
Kasap	74750	12235	14010	34883,8
Depeardı	34695	5600	5400	500
Eskicioğlu	42790	2550	2150	2500
Çakıroğlu	12850	3905	2325	1550
Hasanlı	33475	8895	0	5000
Tokat	39577,5	8800	21805	15300

Dereköy	17.575	8967,5	4800	3930
Kuzören	32835	5200	2800	1400
Kıranbağ	23510	10770	9917	5400
Rumiyan	0	0	0	2050
Toplam	381402,5	81002,5	75794	92827,8

Diğer meslek hasılatı toplam meslek hasılatı içinde %15 paya sahiptir. Diğer meslek hasılatının en fazla olduğu mahalle Kasap mahallesidir. En az hasılat ise Depeardı mahallesine aittir.

Tablo-88 Meslek Hasılatları Yüzdelik Dilimleri

3. Hayvancılık

Kadıköy’de incelediğimiz temettüat kayıtlarına baktığımızda köyün genelinde hayvancılık önemli bir geçim kaynağı olmamakla beraber bölgenin ihtiyaçları noktasında yapıldığı görülmektedir. En fazla yetiştirilen hayvan türü küçükbaş olmakla birlikte bölgede sadece 3 mahallede yetiştirilmiştir. Hayvan türleri olarak büyükbaş, küçükbaş, yük ve binek hayvanı ve arıcılık yapılmaktadır. Yük ve binek hayvanına ait temettüat kayıtlarında hasılat verilmemiştir. Nüfusun kasaba düzeyinde olduğu Kadı Karyesinde aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere hayvan adetleri az miktarda olup hane başı hayvan düşmemektedir.

Bölgenin arazi imkânının sınırlı olması, var olan arazi imkânlarının dokumacılık için tezgâh koyabilmek için ayrılması örnek verecek olursak her evin altında tezgâh atölyesi olması, dokumanın yoğun tempolu olarak çalışılması gereken bir iş olup hayvan bakımına vakit ayrılamaması ve gelir getirmesi bakımından arazi imkânının kısıtlı olması büyüme imkânının olmaması neticesinde dokumanın daha fazla gelir getirmesi düşünülebilir.

Tablo-89 Hayvancılık Türleri ve Adetleri

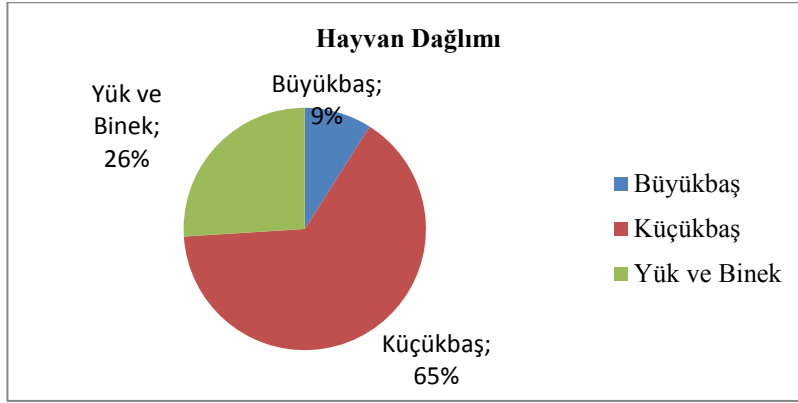
Mahalle	Büyükbaş Hayvan	Küçükbaş Hayvan	Yük ve Binek Hayvanı(Baş)	Toplam Hayvan	Arı Kovanı (Bab)
---------	-----------------	-----------------	---------------------------	---------------	------------------

Tavlacioğlu	5	0	17	22	13
Duran	4	0	10	14	1
Kasap	14	260	37	312	10
Depeardı	4	60	4	68	21
Eskicioğlu	3	40	7	50	0
Çakıroğlu	0	0	3	3	0
Hasanlı	2	0	4	6	15
Tokat	9	0	28	37	30
Dereköy	2	0	6	8	8
Kuzören	3	0	10	13	10
Kıranbağ	2	0	15	17	4
Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	48	360	141	550	112

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere en fazla yetiştirilen 360 adet küçükbaş sadece üç mahallenin toplam sayısıdır. Bu sayılar ayrıca 4 haneye aittir mahallenin genelinde hane başı hayvan miktarı kayıtları yoktur. Aşağıdaki tabloda bu durumu göstermeye çalışarak hayvanı olan mahallelerde hane sayılarını vermeye çalıştık. Arıcılık hariç toplam hane sayısının %18,83'ü hayvan beslemektedir. Nüfusa göre bu yüzde çok düşüktür. Kadıköy'de hayvancılık önemli bir geçim kaynağı olarak tercih edilmemiştir.

Tablo-90 Hayvanı Olan Hane Sayıları

Mahalle	Büyükbaş Hayvanı Olan	Küçükbaş Hayvanı	Yük ve Binek Hayvanı Olan	Toplam Hayvanı Olan	Arı Kovanı Olan Hane
Tavlacioğlu	5	0	16	19	1
Duran	3	0	7	7	1
Kasap	8	2	32	33	2
Depeardı	4	1	4	4	3
Eskicioğlu	3	1	5	5	0
Çakıroğlu	0	0	2	2	0
Hasanlı	2	0	4	5	3
Tokat	7	0	24	28	5
Dereköy	2	0	6	7	2
Kuzören	3	0	8	9	3
Kıranbağ	2	0	13	13	1
Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	39	4	121	132	21

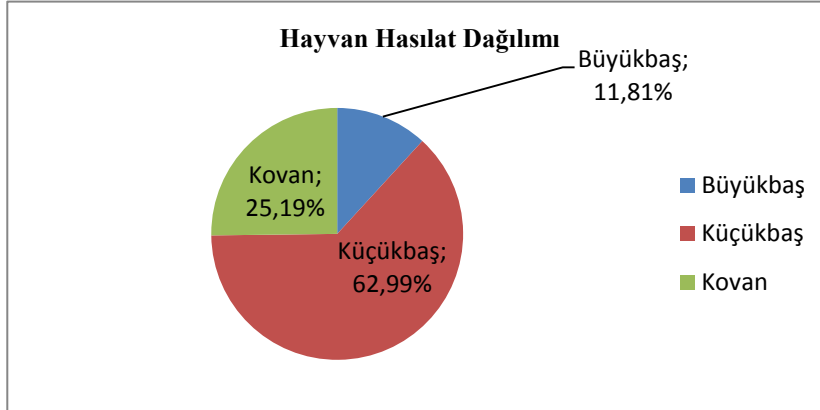
Tablo-91 Hayvan Türleri Dağılımı

Yukarıdaki grafikte görüldüğü gibi küçükbaş hayvancılığın sonra yük ve binek hayvancılığı gelmektedir. Fakat 121 adet yük ve binek hayvanının olması ulaşım, taşıma ve günlük beslenme ihtiyacı için yetersiz olmakla birlikte en az hane başı 1 adet hayvanın olması gerekirdi. Bu sorun büyükbaş hayvan sayısı içinde geçerlidir. Sonuç olarak bu durumun temettüat kayıtlarında kâtip hatasından mı yoksa başka sebeplerden mi kaynaklandığı bilinmemektedir.

Tablo-92 Hayvancılık Hasılatı ve Toplam Hasılat İçindeki Payı

Mahalle Adı	Büyükbaş Hayvan	Küçükbaş Hayvan Hasılatı	Kovan Hasılatı	Toplam Hayvan	Toplam Hasılat İçindeki Payı%
Tavlıoğlu	125	0	130	255	0,28
Duran	25	0	10	35	0,09
Kasap	175	1950	100	2225	1,45
Depeardı	25	450	210	685	1,39
Eskicioğlu	0	400	0	400	0,75
Çakıroğlu	0	0	0	0	0
Hasanlı	25	0	150	175	0,34
Tokat	50	0	300	350	0,36
Dereköy	50	0	80	130	0,33
Kuzören	50	0	100	150	0,32
Kıranbağ	0	0	40	40	0,07
Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	525	2800	1120	4445	0,63

Toplam hasılatı baktığımızda yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi hayvancılık Kadıköy'de önemli bir yer tutmamaktadır. Nitekim toplam hayvan hasılatı 4445 kuruştur. Hasılat içerisinde Kasap ve Depeardı Mahallesi hariç diğer mahalleler %1'in altındadır. Toplam hayvan hasılatı içerisinde küçükbaş hayvan hasılatı 62,99, arı kovanı hasılatı %25,19, büyükbaş hayvan hasılatı ise %11,81 olarak tespit edilmiştir.

Tablo-93 Hayvancılık Hasılat Dağılımı

Hayvan hasılatına baktığımızda en fazla küçükbaş hayvancılık ikinci sırada arıcılık, üçüncü sırada büyükbaş hayvancılık gelmektedir. Küçükbaş hayvancılık toplamda 3 mahalle Kasap, Depeardı ve Eskicioğlu mahallelerinde ve 4 hanede yapılmakta olduğu hasılatı ise “sağmal koyun” ve “sağmal keçi” den elde edilmektedir. Büyükbaş hayvancılık hasılatı ise “sağmal inek” hasılatı olmakla beraber bir baş inek 25 kuruş hasılat elde etmektedir. Arıcılıktan elde edilen hasılat ise arı kovanlarından elde edilen hasılat miktarı “bab” olarak kovandan elde edilen 10 kuruş hasılat olarak belirlenmiştir. Arıcılık hasılatı olarak 112 “bab kovan” hasılat elde edilmesi Kadıköy’de arıcılığın bal üretiminin önemli olduğunu söyleyebiliriz. Rumiyan mahallesinde kayıtlara göre hayvan beslenmemektedir. Rumiyan mahallesi hariç en az hayvancılık Çakıroğlu 3 adet, Hasanlı 6 adet, Dereköy ’de ise 8 adet hayvan yetiştirilmektedir.

Arıcılığın en fazla yapıldığı mahalle ise Tokat mahallesidir. Hayvan hasılatı olmayan mahalle Rumiyan hariç Çakıroğlu mahallesidir. En fazla hayvan hasılatı olan mahalle ise Kasap mahallesidir. Hayvancılık hasılatı içinde hane payına baktığımızda hasılatı en fazla olan Kasap mahallesinin %6 civarında çıkmaktadır. Bu durum hayvancılığın önemli bir yer tutmadığını göstermektedir. Hayvancılık gibi tarım gelirleri de Kadıköy ekonomisinde belirleyici rol olmasa da temettüat belgelerinin verdiği bilgiler doğrultusunda tarım gelirlerini inceleyelim.

4.Tarım

XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti’nde tarım ekonomisi önemli yer teşkil etmekteydi. Özellikle kırsal kesimlerde iktisadi hayatta belirleyici ögeydi. Bazı bölgelerin içinde bulundukları coğrafi şartlar nedeniyle bu durumda değişkenlik göstermektedir. Bu bölgelerden biri ise Kadıköy’dür. Hem arazi miktarının az olması hem de bölge arazisinin dağlık ve engebeli oluşu tarım uygulamalarını zorlamaktadır. Bu koşullarda çift sürümü yapacak öküzlerden faydalanma imkânı olmadığı için de insan gücüyle elle tarım yapılmakta idi bu da bölgedeki ırgat sayısının fazla çıkmasının nedenlerinden biri olarak düşünebilir. Ayrıca insan gücüyle tarım yapıldığı ürün alım miktarının düşük olduğu bu

durumda tarım ihtiyaçlar doğrultusunda yapılmıştır. İncelemiş olduğumuz temettüat belgelerinde bu durum görülmektedir ve ticari gelir olarak ikinci planda tutulmuştur.

Temettüat kayıtları, kent ve kırsal alandaki tarım alanlarının miktarı, ürün çeşitleri, ekili alanlardan elde edilen toplam ürün miktarı ve gelirleri hakkında önemli bilgiler içermektedir. Defterlerde hane reislerinin, tarla, bağ, bahçe, bostan gibi gayrimenkullerinin ayrıntılı kayıtları yapılmıştır. Defterlerde, ekili tarlalar, kiraya verilenler ve o yıl boş (nadasa) bırakılanlar ayrıca belirtilmiştir.¹⁴² Bilindiği üzere Temettüat defterleri, hane sahibinin arazisini dönüm hesabıyla gösteren kayıtlar olup o yıl ekili olan ve ekili olmayan araziye “mezru arazi” ve “gayrimezru arazi” olarak ifade etmektedir.

Hane reisinin dönüm başına ne kadar buğday, arpa veya diğer tarla bitkisi elde ettiği belirtilmeyip dönüm başına elde ettiği tahmini gelir kaydedilmiştir. Neticede, gelire göre vergi ödeme prensibi gereğince, dönüm başına daha fazla vergi veren hane reisinin daha fazla ürün elde etmiş olduğu noktasına varılmaktadır.¹⁴³ Sadece "mezru tarla" adıyla yazılanlar hububat ekilen tarlalardır; hububat dışında büyük çapta ekim yapılan diğer mahsullere ait tarlalar ayrı yazılmıştır.¹⁴⁴ Kadıköy’de az miktarda hububat (ekili tarım) tarımı yapılmış bulunmakta bahçe tarımına ait bilgi belgelerde yoktur.

Bağcılık (dikili tarım) köyün genelinde yapıldığı görülmektedir. Mezru Tarım olarak yetiştirilen ürünler az miktarda hinta(buğday), şair(arpa), alef (yulaf)tır. Çok az olmakla birlikte penbe(pamuk) yetiştirilmiş. Pamuk yetiştirmek için bölgenin hem iklim koşulları hem de arazi olarak uygun değildir. Penbe tarımı ise genellikle belgelerde yazılmamış olup az miktarda müşterek ziraat içinde veya hububat içinde verilmiştir. Bu nedenle penbe hasılatı hesaplanamamıştır. Sadece penbe tarımı için belgelerde penbe öşrü miktarı verilmiş olup bu kısımda öşür başlığı altında verilecektir. Aşağıdaki tabloda Ekili tarım olarak yetiştirilen Hububat ürünleri hakkında bilgi verilmektedir.

Tablo-94 Kadıköy’de Üretilen Hububat Miktarı (Kile)

Mahalle	Hinta Kile	Şair Kile	Silaj Kile	Alef Kile	Toplam Hububat
Tavlacioğlu	70	45	70	0	185
Duran	80	45	0	0	125
Kasap	365	295	135	0	795
Depeardı	35	0	0	0	35

¹⁴² Süleyman Yükcü, Nur Fidancı, “Umut Soysal, Osmanlı Devleti’nde Temettüat Defterleri’nin Önemi ve Vergisel Açidan Değerlendirilmesi: Tire Kazası Örneği”, 3. *BMAC Konferansı*, 19-22 Haziran, İstanbul 2013, s. 185.

¹⁴³ Çavdar, “Taşabad...” s. 216.

¹⁴⁴ Kütükoğlu, a.g.m., s. 406.

Eskicioğlu	0	100	0	0	100
Çakıroğlu	30	70	0	0	100
Hasanlı	50	0	0	0	50
Tokat	165	75	0	60	300
Dereköy	0	0	0	0	0
Kuzören	0	30	0	0	30
Kıranbağ	135	195	0	0	330
Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	930	855	205	60	2050

Tablo-95 Kadıköy’de Üretilen Hububat Ürünleri (Kuruş)

Mahalle	Hınta (Kuruş)	Şair (Kuruş)	Silaj (Kuruş)	Alef (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Tavlıcioğlu	70	22,5	42	0	134,5
Duran	80	22,5	0	0	102,5
Kasap	363,5	162,5	81	0	607
Depeardı	35	0	0	0	35
Eskicioğlu	0	50	0	0	50
Çakıroğlu	30	35	0	0	65
Hasanlı	50	0	0	0	50
Tokat	165	37,5	0	36	238,5
Dereköy	0	0	0	0	0
Kuzören	0	15	0	0	15
Kıranbağ	135	102,5	0	0	237,5

Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	928,5	447,5	123	36	1535

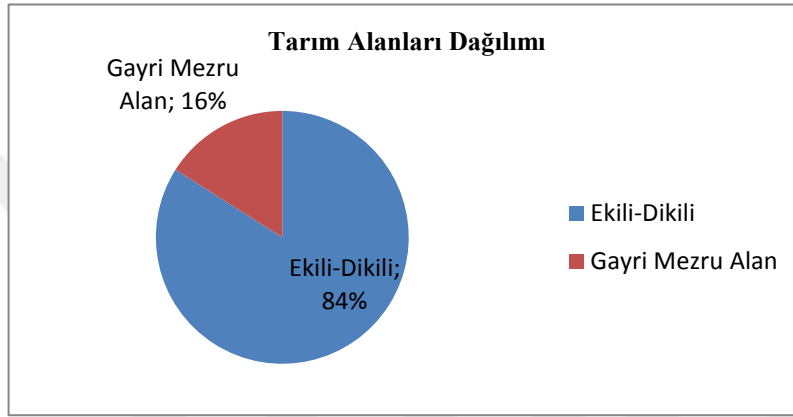
Toplam hububat üretimini inceleyecek olursak hınta 928,5 kuruş olarak en fazla Kasap mahallesinde üretilmiştir. Hububat üretilmeyen iki mahalle vardır bunlar ise Dereköy ve Rumiyan mahallesidir. Alef üretimi ise sadece Tokat mahallesinde yapılmıştır. En fazla Hınta üretimi yapılmıştır. Toplam 205 kile hububat üretimi yapılmış olup Toplam hububat hasılatı 1535 kuruştur.

Tablo-96 Kadıköy Tarım Arazileri

Mahalle	Bağ Dönüm	Mezru Tarla	Ekili-Dikili Tarım Alanı	Gayri Mezru Dönüm	Toplam Tarım Alanları
Tavlıacıoğlu	59,5	45	104,5	57	161,5
Duran	20	70	90	15	105
Kasap	102,5	328	430,5	104	534,5
Depeardı	26,5	15	41,5	0	41,5
Eskicioğlu	27	25	52	25	77
Çakıroğlu	15,5	50	65,5	0	65,5
Hasanlı	26	25	51	16	67
Tokat	59,5	233	292,5	70	362,5
Dereköy	35	8	43	0	43
Kuzören	39,5	12	51,5	0	51,5
Kıranbağ	34	232	266	3	269
Rumiyan	0	0	0	0	0
Toplam	445	1043	1488	290	1778

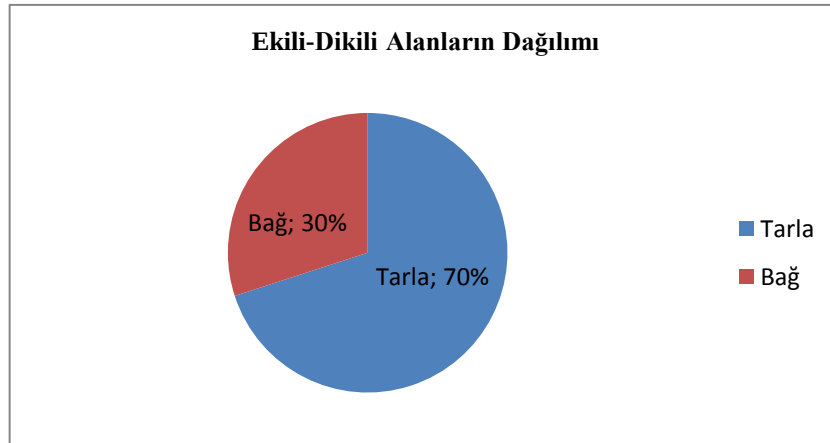
Kadıköy’de tarım arazisi 1778 dönüm olarak tespit edilmiştir. Tarım arazisinin 290 dönümü nadasa bırakılırken 1488 dönümü ekili-dikili arazidir. En fazla tarım yapılan araziye sahip olan Kasap Mahallesi olup 534,5 toplam arazisi vardır. Bu arazinin 102,5 dönümü bağ arazisi, 328 dönümü ekim yapılan, 104 dönümü ise gayrimezru arazisidir. Rumiyan mahallesi hariç en az tarım arazisi olan mahalle Dereköy mahallesidir. Dereköy mahallesinde 35 dönüm bağ arazisi ve 8 dönüm mezru tarla olup gayrimezru arazisi bulunmamaktadır. Rumiyan mahallesinde tarım ile ilgili bilgi belgelerde geçmemektedir.

Tablo-97 Tarım Alanları Yüzdelik Dağılımı

Yukarıdaki grafikte görüldüğü üzere tarım arazilerinin %16,31’i gayrimezru (nadasa bırakılan arazi) olarak ayrılmış olup %83,68’i ise mezru arazi (ekili-dikili) olarak üretim yapılmıştır. Ekili-dikili tarım arazisinin %29,90’ı bağ arazisi olup %70,09’u ise tarla tarımına ayrılmıştır. Tarım alanlarına baktığımızda Kadıköy temettuat belgelerinde hanelerin çoğunlukla 1 dönümden az araziye sahip oldukları görülmektedir. Bağ tarımı dönüm olarak mezru tarla alanından az olsada hasılat olarak bağ hasılatı fazladır. Dönüm başı hasılat miktarları arasındaki fark 71,56 kuruş ile bağ dönüm hasılatı fazla çıkmaktadır.

Tablo-98 Ekili-Dikili Alanların Dağılımı

Tablo-99 Tarım Alanları Hasılatı

Mahalle	Bağ Hasılatı	Mezru Tarla Hasılatı	Toplam Tarım Hasılatı	Toplam Hasılatadaki Payı(%)
Tavlacıoğlu	5040	1278	6338	7,01
Duran	1525	1225	2750	7,62
Kasap	9150	5050	14200	9,28
Depeardı	1855	350	2205	4,49
Eskicioğlu	2420	500	2920	5,47
Çakıroğlu	1300	650	1950	8,63
Hasanlı	2235	500	2735	5,40
Tokat	5470	3245	8715	9,09
Dereköy	2745	300	3045	7,73
Kuzören	3460	150	3610	7,73
Kıranbağ	3310	2375	5685	10,19
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	38510	15623	54153	7,79

Yukarıdaki tablodaki görüldüğü üzere toplam hasılatta tarım hasılatının payı %7,79 olup çok düşüktür. Bu durum Kadıköy’de tarım faaliyetlerinin az miktarda yapıldığının ispatıdır. Kıranbağ mahallesi hariç mahallelerin hasılatı %10’un altındadır. Rumiyan mahallesinin tarım hasılatı yoktur. Toplam tarım hasılatı 54153 kuruştur. En fazla tarım hasılatına sahip olan mahalle Kasap mahallesidir. Kasap mahallesinin bağ hasılatı 9150 kuruş, mezru tarla hasılatı 5050 kuruş olup toplam hasılatı 14200 kuruştur. En az tarım hasılatına sahip mahalle ise Depeardı Mahallesi olup toplam hasılatı 2205 kuruştur. Depeardı mahallesinin bağ hasılatı 1855 kuruş ve mezru tarla hasılatı 350 kuruştur. Toplam tarım hasılatı içerisinde bağ hasılatı payı, mezru tarım hasılatına göre daha yüksektir. Toplam tarım yapan hane sayısına göre mezru tarım hasılatı %4,73 iken bağ tarım hasılatı %67,28’dir.

Temettuat defterlerinde bir sonraki yılın tahmini tarım hasılatı olarak bilgi verilmektedir. Kadıköy'e ait olan temettuat defterinde ise 1261 yılına ait tahmini tarım hasılatı verilmiştir. Aşağıda vermiş olduğumuz tabloda 1261 yılına ait tahmini tarım hasılatı bilgisini verirken aynı zamanda 1260 yılı tarım hasılatı karşılaştırması da verilmiştir. Bu sonuçlara göre Kadıköy mahallelerinin tahmini tarım hasılatı düşük çıkmaktadır. Sadece Kıranbağ mahallesinin tahmini tarım hasılatında 93 kuruş fark çıkmaktadır. 1261 yılı tahmini tarım hasılatı ise 42480 kuruş olmakla birlikte 34081 kuruşu bağ hasılatı, 8399 kuruş ise mezru tarla hasılatı olarak hesaplanmıştır.

Tablo-100 Tahmini Tarım Alanları Hasılatı (1261)

Mahalle	Bağ Tahmini Hasılatı	Mezru Tarla Tahmini Hasılatı	Toplam Tahmini Tarım Hasılatı	1260-1261 Hasılatları Arasındaki Fark
Tavlıacıoğlu	4934	1200	6134	204
Duran	1355	400	1755	995
Kasap	8545	3900	12445	1755
Depeardı	1791	200	1991	214
Eskicioğlu	2332	200	2532	388
Çakıroğlu	1250	350	1600	350
Hasanlı	2083	125	2208	527
Tokat	4690	340	5030	3685
Dereköy	2412	0	2412	633
Kuzören	3117	0	3117	493
Kıranbağ	2833	2945	5778	-93
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	34081	8399	42480	11673
1261 yılı tahmini tarım hasılatı verileridir.				

Kadıköy’ün temettuat belgelerine göre tarım arazileri, tarım gelirleri, üretilen ürünler ve miktarları hakkında bilgi vermeye çalıştık. Bunun sonucunda bilgiler doğrultusunda Kadıköy’ün tarım alanında yeterli arazi ve iklim koşullarına sahip olmadığı yetiştirilen ürün miktarının kısıtlı olduğunu görmüş olduk. Belgelerde incelediğimiz diğer gelir kalemleri tek başlık altında toplayarak verilecektir.

5. Diğer Gelir Kaynakları

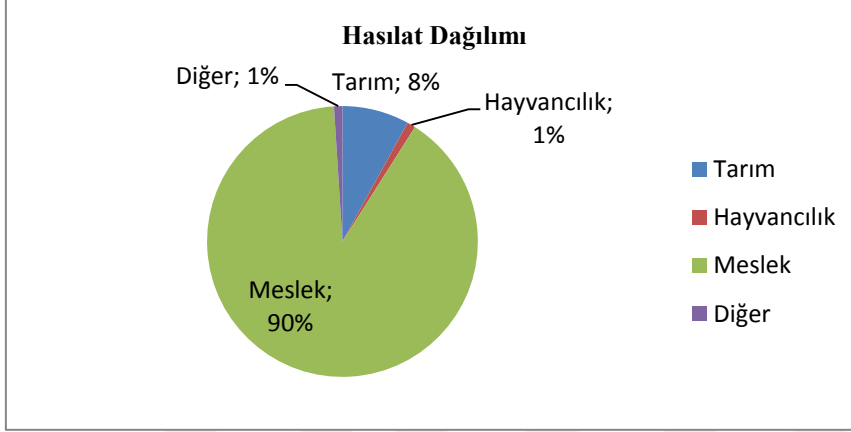
Diğer gelir kalemi olarak “zuhurat” kaydı veya “icar” olarak kaydedilen gelirlerle birlikte “asiyap” hasılatı ve özellikle “yetim” olanların hane kayıtlarında yazan “nukut-ı mevcudesi” gibi gelirleri bu bölümde inceledik. Toplam bu gelirler 4935kuruştur. Kadıköy genelinde baktığımızda bu gelirlere sahip hane sayısı 24 olmakla birlikte gelir dağılımında %11lik bir paya sahiptir.

Tablo-101 Kadıköy’ün Diğer Gelir Kaynakları Hasılatı

Mahalle	“Diğer” Geliri Olan Hane	Toplam Hasılat Hanedeki Payı(%)	“Diğer” Hasılat Toplamı	Toplam Hasılat İçindeki Payı(%)
Tavlıacıoğlu	2	2,17	110	0,12
Duran	4	10,81	600	1,66
Kasap	5	3,47	630	0,41
Depeardı	0	0	0	0
Eskicioğlu	0	0	0	0
Çakıroğlu	0	0	0	0
Hasanlı	1	1,72	300	0,59
Tokat	5	5,61	1300	1,35
Dereköy	1	2,32	900	2,28
Kuzören	2	5	650	1,39
Kıranbağ	4	6,66	445	0,79
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	24	3,46	4935	0,71

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Depeardı, Eskicioğlu, Çakıroğlu ve Rumiyan mahallesinde “ıcar, asiyap, nukut-ı mevcudesi” gelirleri bulunmamaktadır. En fazla Kasap ve Tokat mahallesinde 5 hanede bulunmaktadır.

Tablo-102 Kadıköy’ün Gelir Hasılat Dağılımı

Gelirler bölümüne genel olarak baktığımızda yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere Kadıköy’ün iktisadi ve sosyal hayatında belirleyici unsur meslek grubu olmuştur. Hasılat dağılımına baktığımızda meslek hasılatı %90 geçim kaynağı olarak görülmektedir. Devletin genelinde hâkim olan geçim kaynağı tarım ve hayvancılık Kadıköy için geçerli geçim kaynağı olmamıştır. Bölgenin arazi ve iklim koşulları mesleki yapılanma yolunu açmıştır. Meslek hasılatı ilk sırada ikinci sırada tarım hasılatı ve son olarak hayvancılık ile diğer gelir hasılatı gelmektedir. Özellikle meslek hasılatı içinde çulha(dokuma) en büyük gelir getiren meslek olarak belirlenmiştir. Diğer meslek kolları içerisinde meslek bölümünde farklı bir meslek kaydı olsa da gelir kısmında çulha olarak belirtilen hane sahipleri belgelerde tespit edilmiştir. Dokuma günümüz Kadıköy (Babadağ) için halen önemini korumakta ve birinci derecede geçim kaynağı olarak devam etmektedir. Bu kısımda gelirler üzerine inceleme yapılmış olup vergiler bölümüne geçiş yapılacaktır.

6. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköy’ne Ait Toplam Temettüat Miktarları

Tezimizin konusu olan Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköy’e (Babadağ) ait H.1260-1261 (M.1844-1845) tarihli Temettüat tahrir defterleri de Kadıköy’ün sosyal ve ekonomik tarihi hakkında bilgiler vermesi bakımından önemli bir yere sahiptir. Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere Kadıköy Temettüat belgelerine göre köyün toplam temettüat geliri 694659,8 kuruştur. Temettüat geliri en yüksek olan mahalle ise 148 haneden oluşan temettüat geliri 152933,8 kuruş olan Kasap mahallesidir.

Mahallede 4 hanenin geliri bulunmamakta “onun bunun iaşesiyle geçinmektedir”. En az temettüat geliri olan hane ise 4 hane sayısıyla ve 2050 kuruş temettüat ile Rumiyan gayrimüslim mahallesidir. Rumiyan mahallesi hane sahiplerinin tarım hayvancılık ve arazi gelirleri bulunmamaktadır. Tek geçim kaynağı olarak pabuçculuk mesleğini yaptıkları

tespit edilmiştir. Temettüat gelirleri açısından bakıldığında Kadıköy halkının genel olarak maddi durumunun iyi olduğu söylenebilir. Kadıköy’e ait temettüat gelirleri tablosu mahalle olarak ayrılmış ve hane temettüat gelirleri isimleriyle birlikte birinci bölümde verildiği için bu bölümde genel tablo olarak verilmiştir.

Tablo -103 Kadıköy’ün Mahallelere Göre Temettüat Gelirleri

Mahalle	Hasılat Hane	Toplam Temettüat Gelirleri
Tavlacıoğlu	92	90332
Duran	37	36082
Kasap	144	152933,8
Depeardı	50	49085
Eskicioğlu	52	53310
Çakıroğlu	24	22580
Hasanlı	58	50580
Tokat	89	95847,5
Dereköy	43	39347,5
Kuzören	40	46645
Kıranbağ	60	55767
Rumiyan	4	2050
Toplam	693	694659,8

7. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü’ne Ait Vergi Miktarı ve Vergi Türleri

7.1.Vergi-i Mahsûsa

Tanzimat Fermanı uzun yıllar devam etmiş olan Osmanlı vergi sisteminin yeniden yapılanmasını da beraberinde getirmiştir. Tanzimat döneminde gerçekleştirilen vergi düzenlemeleriyle vergi sistemine sade bir şekil vermek ve uygulanabilirlik hedeflenmiştir. Bu dönemde gayrimüslimlerden cizye alınması esası devam ettirilirken Tekâlif-i örfiye adı

altında birçok türü ve tahsil şekli olan muhtelif vergiler de birleştirilerek vergi-i mahsusa adı altında toplanmıştır.¹⁴⁵

Temettüat tahririnde amaç herkesin kazancına ve mal varlığına göre devlete belirli miktarlarda vergi vermesi ve bunun bir düzene konularak belirlenen usullere göre vergi tahsilidir. Vergi-i mahsusa, Tanzimat döneminde örfi vergilerin yerine ihdas edilmiş olup Temettüat gelirine sahip Müslim ve gayrimüslim bütün hane reislerinin ödemekle mükellef olduğu vergidir. “An cemaatin vergi”, “vergi-i mahsusa” gibi adlar verilen bu vergi 1840 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.¹⁴⁶

Vergi-i mahsusa, hane reislerinin ekonomik imkânlarına göre belirlenmiş olup ekonomik geliri olmayan hane reisleri bu vergiden muaf tutulmuşlardır. Bu şahıslar Temettüat kayıtlarında, “merkumun temettüatına dair bir şeyi olmayıp şunun bunun ianesiyle ta’yiş etmekte olduğu” şeklinde açıkça belirtilmiş olup¹⁴⁷ vergi-i mahsusadan muaf tutulmalarını gerektiren durumlar ise, sail(dilenci), mücrim(suçlu), â’ma(kör), yetim olarak geçmektedir. İncelemiş olduğumuz Kadıköy temettüat belgelerinde vergiler her hane reisinin isminin üst tarafında “sene-i sabıkada vergi-i mahsusadan bir senede vermiş olduğu” şeklinde dikine yazılarak hane sahibinin vergisi yazılmıştır.

Kadıköy’ün giderleri konusunda devrin kayıtları ve bizim kaynak olarak kullandığımız temettüat defteri giderler konusunda tatmin edici bilgiler vermemektedir. Hasılat olarak kaydedilen “ıcar”, “ırgat” gibi gelirler aynı zamanda, bu köy ahalisinin bazı hanelerinden gider olarak çıkmaktadır. Ancak buna dair elimizde bilgi yoktur. Bu yüzden gider olarak sadece vergiler ele alınacaktır.¹⁴⁸ Aşağıdaki tabloda hanelere göre vergi-i mahsus ve toplam vergi miktarları verilmiştir. Toplam vergi içerisinde öşür vergisi bulunmakla birlikte mahallelerin genel gider tablosunu ortaya koymaya çalıştık.

Tablo-104 Vergi-i Mahsûsa ve Toplam Vergi Miktarları

Mahalle	Vergi-i Mahsusa (Kuruş)	Toplam Vergi (Kuruş)	Toplam Vergi Veren Hane	Vergi Veren Hane Ortalaması	Toplam Hane Ortalaması
Tavlıoğlu	9423	10074,5	91	110,70	109,50
Duran	4314	4670	37	126,21	122,89
Kasap	15145,5	16679,5	143	116,63	113,46

¹⁴⁵ Çavdar, “Taşabad”, s. 228.

¹⁴⁶ Mustafa Kazım Kayhan, *Temettuat Defterlerine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Barla’nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2006, s. 98.

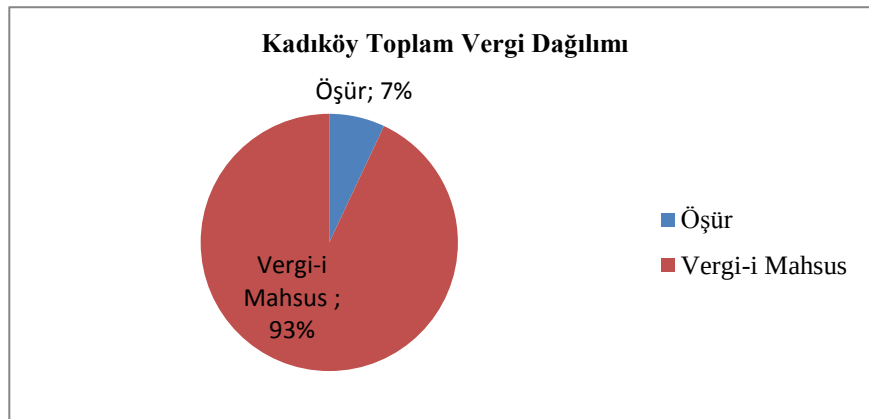
¹⁴⁷ Çavdar, “Taşabad...”, s. 228.

¹⁴⁸ Özçelik, a.g.m. s.394

Depeardı	5175	5416,5	47	115,24	108,33
Eskicioğlu	5656,5	5948,5	51	116,63	114,39
Çakıroğlu	2843	3038	24	126,58	126,58
Hasanlı	5504,5	5793	58	99,82	99,87
Tokat	8960	9825,5	86	114,25	110,39
Dereköy	4692	5004,5	42	119,55	116,38
Kuzören	5256	5627	40	140,675	140,67
Kıranbağ	5130	5692,5	57	99,86	94,87
Rumiyan	170	170	4	42,5	42,5
Toplam	72269,5	77939,5	680	114,61	111,80

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Kadıköy'ün toplam vergisi 77939,5 kuruş olmakla birlikte vergi veren hane sayısı 680 hanedir. Verilere göre köy halkının %97,56'sı vergi vermektedir. 17 hane vergi vermemekle birlikte yüzde olarak %2,43'e tekâmül eder. Hane başı toplam vergi miktarı ortalama 100 kuruş ve civarı iken bu durum Rumiyan mahallesinde düşük çıkmaktadır. Rumiyan mahallesi 42,5 kuruş olarak vergi vermektedir. En düşük ortalama ise bu mahalleye aittir.

Tablo -105: Kadıköy Toplam Vergi Dağılımı

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere toplam vergi miktarının %93'ü vergi-i mahsus olarak %7 öşür olarak belirlenmiştir. Toplam vergi miktarı Kadıköy gelir hasılatı içerisinde

%11 civarında çıkmaktadır. Bu durum ise Kadıköy'ün gelirinin %10'unu vergi olarak vermektedir.

Tablo-106: Kadıköy Vergi-i Mahsusa Miktarları

Mahalle	Vergi-i Mahsusa Hane	Vergi-i Mahsusa (Kuruş)	Toplam Vergideki Payı(%)
Tavlıacıoğlu	86	9423	93,53
Duran	37	4314	92,37
Kasap	138	15145,5	90,80
Depeardı	46	5175	95,54
Eskicioğlu	50	5656,5	95,09
Çakıroğlu	24	2843	93,58
Hasanlı	55	5504,5	95,01
Tokat	82	8960	91,19
Dereköy	41	4692	93,75
Kuzören	40	5256	93,40
Kıranbağ	55	5130	90,11
Rumiyan	4	170	100
Toplam	658	72269,5	92,72

Kadıköy'ün toplam vergi-i mahsusa gideri 72269,5 kuruş olup toplam 658 hane vergi-i mahsusa vergisi vermektedir. Kadıköy temettuat defterlerinin sonunda 73733 kuruş vergi-i mahsusa verilmiş olup aradaki -1463,5 kuruş farkın kâtip toplama hatasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Toplam 39 hane vergi-i mahsusa vergisi vermemektedir. Vergi vermeyen hane sahipleri 3 müderris, 3 muallim-i sıbyan, 4 imam, 4 müezzin, 2 yolcu, 6 sakat/hasta, 4 yetim, 4 ırgat, 2 su yolcu ve 7 çulha mesleği olan kişilerdir. Toplam hane sayısının %5,59 vergi-i mahsusa vermemektedir. En fazla vergi-i mahsusa veren mahalle Kasap Mahallesi, 138 hane 15145,5 kuruş vermekte olup toplam vergideki payı

%90,80'dir. En az vergi-i mahsusa Rumiyan mahallesine aittir. 4 hane 170 kuruş vergi-i mahsusa vermektedir. Diğer vergi kalemi olan öşür vergisini inceleyelim.

7. 2. Âşar Vergisi

Onda bir anlamına gelen öşür kelimesinin Arapça çoğulu âşar kelimesidir. Şer'i vergilerden olan öşür vergisi mülkiyeti Müslümanlara ait olan ve mahsulünden 1/10'u her sene devlete ödenen toprakların mahsulünden alınan vergidir.¹⁴⁹ Tanzimattan önce öşür vergisi iltizam usulüyle tahsil edilen bir vergiydi. Tanzimat ile öşrün kelime anlamına uygun olarak onda bir oranında toplanmasına karar verilmiştir. Muhassıllar vasıtası ile merkezi olarak toplanan öşür vergisinin tahsilinde bazı sorunlar çıkması üzerine tekrar iltizam usulüne geçilmiştir. Böylece, öşür vergisi 5 yıllığına varlıklı kişilere iltizama verilmiştir. 1925'e kadar devam eden aşar vergisi, daha sonra Cumhuriyet döneminde yapılan birtakım yenilikler ile kaldırılmıştır.¹⁵⁰

Vergilerin ikincisi öşürlerdir. "Âşar olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu" başlığı altında hinta (buğday) ve şair (arpa) başta olmak üzere herkesin kaldırdığı mahsulden alınan öşrün önce kilesi, sonra kıymeti yazılmış ve alta kıymet (kuruş) olarak toplam verilmiştir.¹⁵¹ Osmanlı vergi sisteminde önemli bir yere sahip olan öşür vergisi Kadıköy temettüat verilerine göre tarım ürünleri ve "kovan"dan alınmaktadır. Tarım ürünleri hasılatının veya üretim miktarın 1/10 oranında alınmaktadır. Kovanlardan alınan öşür ise kovan başı 1 kuruş veya hasılatın 1/10 oranında alınmaktadır. 1 bab kovan hasılatı 10 kuruş civarında kabul edilmektedir. Aşağıdaki tabloda öşür veren hane sahipleri ve toplam vergideki payları verilmiştir. En fazla öşür veren hane 105 hane ile Kasap mahallesidir. En az hane sayısı ise Rumiyan hariç 18 hane ile Çakıroğlu mahallesidir.

Tablo- 107 Öşür Vergisi Veren Hane Sayısı

Mahalle	Toplam Öşür Veren Hane	Toplam Vergi Veren Hanedeki Payı(%)	Toplam Hanedeki Payı(%)
Tavlacıoğlu	68	74,72	73,91
Duran	22	59,45	57,89
Kasap	105	73,42	71,42
Depeardı	34	72,34	68
Eskicioğlu	33	64,70	63,46

¹⁴⁹ Aktaş, a.g.t., s. 122.

¹⁵⁰ Aktaş, a.g.t. s. 122.

¹⁵¹ Kütükoğlu, a.g.m., s. 412.

Çakıroğlu	18	75	75
Hasanlı	36	62,70	62,06
Tokat	62	72,09	69,66
Dereköy	32	76,19	74,41
Kuzören	32	80	80
Kıranbağ	36	63,15	60
Rumiyan	0	0	0
Toplam	478	70,29	68,57

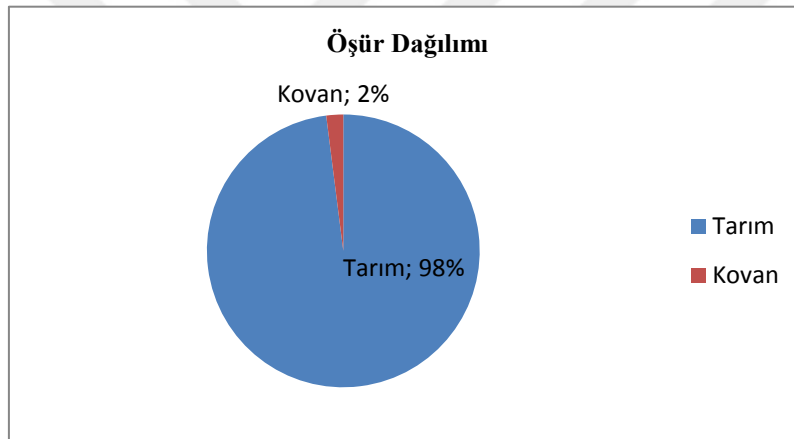
Tablo- 108 Toplam Öşür Vergisi

Mahalle	Toplam Tarım Öşrü(Kuruş)	Toplam Kovan Öşrü(Kuruş)	Toplam Öşür(Kuruş)	Toplam Vergideki Payı(%)
Tavlacioğlu	638,5	13	651,5	4,46
Duran	355	1	356	7,622
Kasap	1524	10	1534	9,19
Depeardı	220,5	21	241,5	4,45
Eskicioğlu	292	0	292	4,90
Çakıroğlu	195	0	195	6,41
Hasanlı	273,5	15	288,5	4,98
Tokat	835,5	30	865,5	8,80
Dereköy	304,5	8	312,5	6,42
Kuzören	361	10	371	6,59
Kıranbağ	558,5	4	562,5	9,88

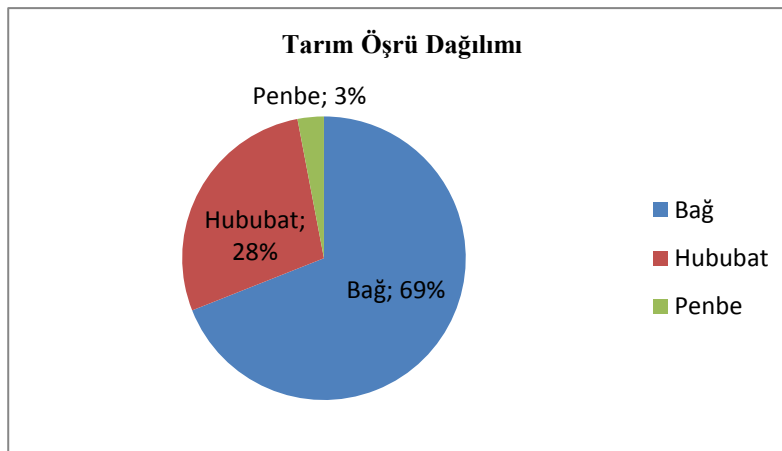
Rumiyan	0	0	0	0
Toplam	5558	112	5670	7,27

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Kadıköy öşür vergisi toplam geliri 5670 kuruştur. Tarım ürünlerinden alınan öşür miktarı 5558 kuruştur. Kovan hasılatından alınan öşür miktarı ise 112 kuruştur. En fazla öşür vergisi veren mahalle Kasap mahallesidir ve 1534 kuruş öşür miktarı kaydedilmiştir. En az öşür veren mahalle ise Rumiyan Mahallesi hariç Çakıroğlu mahallesidir ve 195 kuruş öşür vergisi kaydedilmiş. Kovan öşür vergisi olmayan Rumiyan mahallesi hariç 2 mahalle vardır. Bunlar Eskicioğlu ve Çakıroğlu mahallesidir. Toplam Öşür veren hane sayısı 478 hanedir. Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere toplam öşür dağılımı içerisinde kovan öşrü %2, tarım öşrü %98 olarak belirlenmiştir.

Tablo- 109 Öşür Vergisi Dağılımı

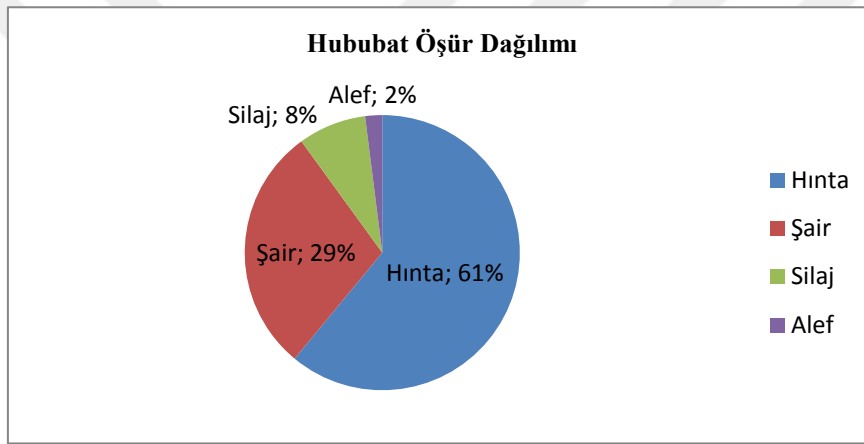
Tablo -110 Tarım Öşür Vergisi Dağılımı

Tarım ürünlerinin hepsinden alınan öşür vergisi Kadıköy de üç basamak bağ, hububat ve penbe olarak incelenmektedir. Genel tarım öşründe dağılımları ise bağ %69,

hububat %28 ve penbe %3 olarak öşürleri tespit edilmiştir. Toplam penbe öşrü 180kuruş olmakla birlikte 3 haneden alınmaktadır. En fazla penbe öşrünü veren mahalle ise Duran Mahallesi olup 100 kuruş vermektedir. En az penbe öşrü veren mahalle ise Dereköy Mahallesi olup 30 kuruştur. Bağ öşrü veren hane sayısı 471 olmakla birlikte toplam öşür miktarı 3843 kuruştur. En fazla bağ öşrü veren mahalle Kasap mahallesidir. Öşür vergisi ise 917 kuruştur. En az bağ öşrü veren mahalle ise 130 kuruş öşrü olan Çakıroğlu mahallesidir. Toplam tarım hasılatının %7,096'sı bağ öşrü ödemeleri için ayrılmıştır. Hububat öşür miktarı “kile” üzerinden alınmaktadır. Kadıköy’de geçerli olan “kile-i asitane¹⁵²” olup, hintanın (buğday) kilesinden 10 kuruş, şair kileden 5 kuruş, silaj kileden 8 kuruş, alef kileden 6 kuruş alınmaktadır. Aşağıdaki tabloda hububat öşür dağılım yüzde oranları verilmiştir.

Tablo-111 Hububat Öşrü Dağılımı

7. 3. Ağnam Vergisi

Osmanlı’da Ağnam vergisi, hayvan geliri üzerinden alınan şer’i bir vergidir. Koyun, keçi, deve, camızdan “re’s (baş)” üzerine tarh olunan vergidir. Şer’i vergi türlerinden olup çok bir vergi türüdür. Aynı vergilerden olup Tanzimat’la nakdi vergiye çevrilmiştir. Önceleri iltizam usulü ile toplanan bu vergi sonraları “Mübaşir” denilen memurlar ile toplanılmaya başlanılmıştır. Osmanlı Devleti’nde önceleri koyun, keçi ve domuz dışındaki hayvanlardan vergi alınmıyordu. Ayrıca deve, camız, manda ve öküz gibi hayvanlar ile (ziraatta kullanıldıklarından) at, merkep gibi hayvanlardan da (savaşta kullanıldıklarından dolayı) vergi alınmamaktaydı. İhtisap resminin yaygınlaştırılmasının sonra bu durum değişmiştir. Tanzimat öncesinde koyun ve keçiler üzerinde çeşitli adlarla birçok vergi alınmaktaydı. Ancak tanzimattan sonra koyunun değeri; sütü, yavrusu ve yünü hesaba katılmak suretiyle bir değer biçilerek gelir üzerinden vergi alınması sağlanmıştır.¹⁵³

¹⁵² Özçelik, a.g.m., s. 401.

¹⁵³ Aktaş, a.g.t., s. 127.

Yıllık belirlenen gelir üzerinden %10 vergi alınması kararlaştırılmıştır. Kadıköy temettuat kayıtlarında küçükbaş hayvancılık toplamda 3 mahalle Kasap, Depeardı ve Eskicioğlu mahallelerinde ve 4 hanede yapılmakta olduğu hasılatı ise “sağmal koyun” ve “sağmal keçi” den elde edilmektedir. Toplam küçükbaş hayvan sayısı ise 360 adettir. Bunun 120 adetinin hasılatı vardır. Büyükbaş hayvancılık hasılatı ise “sağmal inek” hasılatı olmakla beraber bir baş inek 25 kuruş hasılat elde etmektedir. Ağnam vergisi olarak belgelerde belirtilen bir vergi yoktur. Hayvanların sadece hasılatları verilmiştir.

7.4 Cizye Vergisi

Cizye, fethedilen yerlerde bulunan gayrimüslim tebaanın 4-75 yaş arasındaki sağlıklı erkeklerinden tahsil edilen baş vergisiydi. Kadınlar, çocuklar, ihtiyarlar, sakatlar ve din görevlileri bu vergiden muaf tutulmaktaydılar. Gayrimüslimler cizye vermekle hem askerlikten muaf tutuluyorlar hem de inanç ve ibadetlerini rahatça sürdürme konularında garanti altına alınmış oluyorlardı. Cizye vergisi kişinin ekonomik gücüne göre â’la (yüksek), evsat (orta), edna (düşük) olmak üzere üç sınıfa ayrılmakta idi. Mükellefler gelirleri itibarıyla zengin, orta halli ve fakir olmalarına göre bu sınıflardan birine dâhil olarak bu vergiyi ödemekle mükellef idiler. Ayrıca hane reisinin cizyeden sorumlu oğulları varsa bunların da hangi oranda cizye vereceği kaydedilmişti. Gayrimüslimlerin senede bir defa ödedikleri bu vergi Tanzimat’tan önce cizyedarlar tarafından tahsil edilirken Tanzimat’tan sonra muhassıllar vasıtasıyla toplanmaya başlamıştır. Kadıköy temettuat kayıtlarına göre, tek gayrimüslim mahalle olan Rumiyan Mahallesi 4 haneden oluşmaktadır. Bu hanelerin tek geçim kaynağı pabuçculuktur. Tarım ve hayvancılık üzerine bir kayıt yoktur. Hanelerden ikisi “evsat” (orta) diğer ikisi de “edna” (düşük) olarak kaydedilmiştir. Edna kaydı olanlar “pabuççu çırağı” ve evsat kaynağı olanlar ise pabuççu olarak yazılmıştır. Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköyü’nde XIX. yüzyıl ortalarında ekonomik yapısının genel görünümü hakkında Kadıköy’e ait temettuat belgeleri incelenerek detaylı bilgi verilmeye çalışılmıştır.¹⁵⁴

¹⁵⁴ Çavdar, “Katolik Ermeni...” s. 18.

SONUÇ

Ezine-i Lazkiye Kazası Kadıköy'e ait H.1260-1261 (M.1844-1845) tarihli Temettüat tahrir defterleri incelemiş olduğumuz bu çalışmamızda temettüat belgelerinden tespit ettiğimiz bilgiler doğrultusunda dönemi değerlendirdik. Sonuç olarak Kadıköy'ün sosyal ve ekonomik hayatının Osmanlı ekonomisinde söz sahibi olan tarım ve hayvancılık üzerine olmadığı daha çok bölgenin fiziki ve iklim şartlarının olumsuzluğu yönünden mesleki hayata önem verdiği ve geçimi bu yönde sağladığı görülmektedir. Mesleki hayat olarak baktığımızda bölgede 29 çeşit meslek olduğunu görüyoruz bu durum köy halkının iktisadi ve sosyal bir yapıda olduğunu aynı zamanda aktif ve gelişime açık bir bölge olduğunu göstermektedir. Nitekim mesleki alanda en büyük geçim kaynağı olan çulha(dokuma) günümüz babadağ geçim kaynağı olarakta birinci sıradadır. Köyde dokuma sadece meslek olarak değil aynı zamanda türk kültürünün, ahilik teşkilatlanmasının hassas bir şekilde yaşanıldığı canlı bir coğrafya olduğunu göstermektedir. Kadıköy günümüz ismiyle Babadağ ilçesi olarak dokuma mesleği noktasında Denizli ve Türkiye genelinde "Babadağlılar"olarak aktif bir rol oynamaktadır. Bu durumun geçmişten günümüze kadar gelen dokuma bilgi birikimi sayesinde olduğu görülmektedir.

Kadıköy, temettüat defterlerine göre 11 müslüman, 1 gayrimüslim olmak üzere 12 mahalleye sahiptir. Toplam 697 hanenin tahmini toplam nüfusunun 3485 kişidir. Günümüzdeki ismini aldığı Babadağ'ın eteklerine kurulmuş olan Kadıköy fiziki şartları dolayısıyla dip dibe yapılmış evlerden oluşmaktadır. Bu durum köy halkı olarak birlik ve dayanışma içinde yaşamayı zorunlu kılmıştır. Tarım arazisi kısıtlı olan bölgede geçim kaynağı olarak meslek kolları seçilmiştir. Toplam hane sayısı içinde yaklaşık olarak %98'inin meslek sahibi olması köyün kendi kendine yetebilen bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Gelirin %90'ını meslek gelirleri oluştururken dokuma geliri ise meslek hasılatının %60'ını oluşturmuştur. Dokuma ürünleri olarak "Alaca, Şal, Üstlük, Beyaz ve Astar" kumaşları üretilmiştir. Dokuma tezgâhı sayısı 379 adettir. Irgatlık ve ticaret meslekleri dokumadan sonra köyde en etkili meslekler olmuştur. Irgatlık %13, ticaret ise %12 ve diğer meslek gelirleri ise %15 olarak köyün 631026,8 kuruş olan meslek hasılatını oluşturmuştur.

Kadıköy'de Tarım arazilerinin az oluşu iklim koşulları gibi faktörler tarım faaliyetlerini kısıtlamakla birlikte ihyiyaç doğrultusunda yapılmasına sebep olmuş. Neticede tarım ürünleri olarak köy halkı hinta, şa'ir, alef, silaj ve az miktarda penbe yetiştirmiştir. Dokumanın ihtiyacı olan pamuk(penbe) ise bölgeye yakın olan menderes ovalarından tedarik edildiğini düşünmekteyiz. Bu durumda bölgede bir ticari hareketliliğin olduğunu gösterir. Hububat tarımının dışında bağ tarımında yine ihtiyaç noktasında yapılmıştır. Tarım hasılatında bağ tarımı %71 iken mezru tarla tarımı %29 olarak kullanılmıştır. Toplam genel hasılat içinde tarım hasılatı 54153 kuruş olarak %7,79'luk paya sahip olur gelir noktasında ikinci sırada yer alır. Tarım alanlarının ekili- dikili kısmı %84 iken gayrimezru arazi ise %16'dır.

Kadıköy'de hayvancılık az miktarda yapılmakta en fazla küçükbaş hayvan sayısı olsada 3 mahallede 4 hanede yapılmaktadır. İkinci sırada yük ve binek hayvanları gelsede

XIX. yüzyıl taşıma ve ulaşım ihtiyaçları noktasında her hanede en az bir binek hayvanı olması gerekirken Kadıköy için bu durum geçerli değildir. Büyükbaş hayvan hasılatı olarak sadece sağmal inek hasılatı vardır. Tarımın engebeli ve küçük arazilerde yapıyor olması insan gücü ile elle yapılan tarım uygulamalarına izin vermiştir. Bunun neticesinde büyükbaş olarak öküz gibi hayvanların gücünden faydalanmak mümkün olmamıştır. Köyde ırgat sayısının fazla olmasının nedenlerinden bir tanesi olarak bu durum düşünülmektedir. Hayvancılık genel hasılat içerisinde %0,63'lük bir paya sahiptir. Hayvancılık hasılatının %63'ü küçükbaş hayvancılık hasılatı, %25 arı kovanı hasılatı, %12'si ise büyükbaş hayvan hasılatı oluşturmaktadır. İncelediğimiz temettüat verilerine göre Kadıköy'de hayvancılığın önemli bir gelir kaynağı olmadığı görülmektedir.

Genel olarak Kadıköy (Babadağ) temettüat defterlerinde incelemiş olduğumuz bilgiler doğrultusunda bölgenin geçim kaynağı olarak hayvancılık ve tarımla uğraşmadığı görülmektedir. Tarım ve hayvancılık köy içi ihtiyaçları karşılayacak miktarda yapılmıştır. Geçim kaynağı olarak ise mesleki bir yapılanma söz konusudur. Mesleki çeşitliliğin olması kendi kendine yeten sosyal ve iktisadi noktada aktif bir bölge olduğunu gösterir. Mesleki gelir olarak en büyük paya sahip olan mesleğin ise dokuma olduğu görülmektedir. Günümüzde Kadıköy, Babadağ ilçesi olarak varlığını sürdürmektedir. Babadağ ise günümüz dokuma ve dokuma ürünleri noktasında geçmişten gelen kültürün birikimini de alarak Tekstil alanında başarılı bir şekilde devam etmektedir. Bu durum tarihi gelenek ve göreneklerin geleceği inşa ettiğinin en büyük göstergesidir. İncelemiş olduğumuz temettüat defterleri vasıtasıyla Kadıköy hakkında ortaya koyduğumuz verilerin yöre ve bölge hakkında yapılacak sosyo-ekonomik araştırmalara katkı sunduğu kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

A.Arşiv Kaynakları

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA.)

ML. VRD. TMT.-d (Maliye Varidât Muhasebesi Temettüat Defterleri 0.192.800.001-0.192.800.016, 0.192.800.017-0.192.800.022, 0.192.800.024 0.192.800.048, 0.192.800.049-0.192.800.057, 0.192.800.058-192.800.066, 0.192.800.067-0.192.800.071, 0.192.800.072-0.192.800.080, 0.192.800.081-0.192.800.095, 0.192.800.096-0.192.800.103, 0.192.800.104-0.192.800.110, 0.192.800.111-0.192.800.120, 0.192.800.121.

B- Kitaplar-Makaleler

Akın, Veysi, “Babadağ (Kadıköy) ve Çevresinde Millî Mücadele” *I. Babadağ Sempozyumu, Tarihte ve Günümüzde Babadağ*, Bildiriler, Pamukkale Üniversitesi Yayınları, Denizli 1999, ss.446-462

Atalayer, Günay, Eraslan, Işıl, “Anadolu’da “Alaca” Üzerine Bir Karşılaştırma” *Akdeniz Sanat Dergisi*, C. 6, S.11, 2013, ss.251-263

Balkanal, Zeynep-Sultan Sökmen, “Seben Alaca Dokumaları” *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, C. 10, S. 20, Aralık 2017,ss.235-262

Bizbirlik, Alpay - Atar, Zafer, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Tarihinde Temettüat Defterlerinin Yeri: Saruhan Sancağı Mütevellî Çiftliği” *SAÜ. Fen Edebiyat Dergisi*, 2009/1, ss.37-57

Çavdar, Necati, “1844-1845 Yıllarında Taşâbad Kazası Köylerinin İctimai ve İktisadi Şartlarına Dair Tespitler” *III. Uluslararası Geçmişten Günümüze Merzifon ve Amasya Yöresi Sempozyumu*, 2015, ss.208-232

Çavdar, Necati, “Tanzimat Dönemi Muhassıllık Meclislerinin Osmanlı Demokrasi Tecrübesindeki Yeri ve Tokat Muhassıllığı Örneği” *TBMM’nin açılışının 101. Yıl Dönümünde Türk Demokrasi Yazılar*, Ed.: İsmet Türkmen vd., Berikan Yayınevi, Ankara 2021; ss.145-178

Çavdar, Necati, “XIX Yüzyıl Ortalarında Tokat’ta Katolik Ermeniler: Demografi-Ekonomi”, *Yeni Türkiye Dergisi, Ermeni Meselesi Özel Sayısı*, C. I, S. 60/ 2014, ss.1-21

Devellioğlu, Ferit, “Temettü-Temettüat”, *Osmanlıca -Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara 2008. ss.670,1073

Eryılmaz, Bilal, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayınları, Ankara 2010.

Gökçe, Turan, “XVI. Yüzyılda Babadağ Kadıköyü” *I. Babadağ Sempozyumu*, 1-2-3 Aralık 1999, Pamukkale Üniversitesi, Denizli 1999, ss.359-368

Güran, Tevfik, *Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi Bütçeler ve Hazine Hesapları (1841- 1861)*, TTK. Yayınları, Ankara 1989.

Güran, Tevfik, “Ondokuzuncu Yüzyıl Ortalarında Ödemiş Kasabasının Sosyo-Ekonomik Özellikleri” *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, Yıl 1985, Cilt: 41 Sayı: 1-4, ss.301-319

Haytaoğlu, Ercan, “XIX ve XX. Aydın Vilayet Salnamelerine Göre Denizli Sancağı, Saray Kazasına Bağlı Kadı Nahiyesi” *I. Babadağ Sempozyumu*, Denizli 1999, ss.430-445

İnalcık, Halil, “Tanzimat’ın Uygulanması ve Sosyal Tepkileri”, *Belleten*, Ankara (Ekim1964), C. 28, S. 112, ss.623-690

Koç, Yunus, “Ömer Lütfi Barkan’ın Tarihsel Demografi Çalışmalarına Katkısı ve Klasik Dönem Osmanlı Nüfus Tarihinin Sorunları”, *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 65, (2013), ss.177-202

Kumsar, Halil, “Gündoğdu (Babadağ-Denizli) Heyelan Alanının Jeopark Kapsamında Değerlendirilebilirliği”, *67. Türkiye Jeoloji Kurultayı* 14-18 Nisan/April 2014 67th Geological Congress of Turkey, ss.408-411

Kütükoğlu, Mübahat, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü defterleri”, *Belleten*, LIX/225, (Ağustos 1995), ss. 395-412.

Önlü, Nesrin, “Ege Bölgesi El Dokuma Kaynakları”, *Sanat Dergisi*, S. 17, 201, ss.47-60

Özçelik, Selahattin, “XIX. Yüzyılda Kadıköy’de (Babadağ) Sosyal ve İktisadi Hayat” *I. Babadağ Sempozyumu*, 1-2-3 Aralık, Denizli 1999, ss.369-429

Özen, Mine Esiner, “Türkçede Kumaş Adları”, *Tarih Dergisi*, S. 33, ss.91-340

Özpınar, Yahya vd., “Babadağ ve Yakın Çevresindeki Jeolojik Yapının Erozyona Etkisi” *I. Babadağ Sempozyumu*, 1-2-3 Aralık, Denizli 1999, ss.1-23

Yükçü, Süleyma-Fidancı, Nur, “Umut Soysal, Osmanlı Devleti’nde Temettuat Defterleri’nin Önemi ve Vergisel Açından Değerlendirilmesi: Tire Kazası Örneği”, *3. BMAC Konferansı*, 19-22 Haziran, İstanbul 2013, ss.170-199

C-Tezler

Akoğlu, Funda, *Cumhuriyet Döneminde Denizli’de Dokumacılığın Gelişimi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Denizli 2020.

Berkol, Ceyhan, *Yazılı Kaynaklarda Yer Almış Osmanlı Kumaşlarının İrdelenmesi*, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul 2010.

Kanaç, Işılay, *Denizli’nin Babadağ İlçesi Ağzı*, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2010.

Kayhan, Mustafa Kazım, *Temettuat Defterlerine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Barla’nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2006.

Özlü, Hülya, *XIX. Yüzyılda Denizli Merkez Kazasına Bağlı Köylerin Sosyo-Ekonomik Durumu (Temettüat Defterlerine Göre)*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli 2006.

Öztürk, Melek, *Denizli Sancağı Ezine-i Lazkiye (Sarayköy) Kazası'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı (Temettüat Defterlerine Göre)*, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük 2022.

Songun, Güliden, *10120 Numaralı Temettuat Defterine Göre Atabey Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (1844-1845)*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2006.

Soyalp, Sedat, *Denizli Babadağ'da Osmanlı Dönemi Mezar Taşları*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Van 2018.

Taşer Akbaş, Türkmen, *Sosyo-Kültürel Değerlerin Denizli Sanayi Kalkınmasındaki Etkileri Açısından Babadağ Örneği*, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze 2000.

D- İnternet Kaynakları

[https:// www.babadag.gov.tr](https://www.babadag.gov.tr)

[https:// www.kumasbilgi.com](https://www.kumasbilgi.com)

[https:// www.kitantik.com](https://www.kitantik.com)

[https:// www.luggat.com](https://www.luggat.com)